

ΑΠΟΦΑΣΗ ΤΟΥ ΠΡΩΤΟΔΙΚΕΙΟΥ (πρώτο τμήμα)
της 10ης Μαρτίου 1992 *

Περιεχόμενα

Το ιστορικό της διαφοράς	II-1284
Η διαδικασία	II-1294
Τα αιτήματα των διαδίκων	II-1296
Επί της ουσίας	II-1296
Περί των δικαιωμάτων του αμυνομένου	II-1297
1. Παράλειψη κοινοποίησης εγγράφων μαζί με την ανακοίνωση των αιτιάσεων	II-1297
2. Αποδεικτική ισχύς των αποδεικτικών της κατηγορίας εγγράφων	II-1300
3. Ανεπαρκής πρόσβαση στον φάκελο	II-1301
4. Νέες αιτιάσεις	II-1304
5. Μη κοινοποίηση των πρακτικών των ακροάσεων	II-1307
6. Μη κοινοποίηση της εκθέσεως του συμβούλου επί των ακροάσεων	II-1309
Περί της αποδείξεως της παραβάσεως	II-1312
1. Οι διαπιστώσεις όσον αφορά τα πραγματικά περιστατικά	II-1313
Α' — Η συνεδρίαση της ΕΑΤΡ της 22ας Νοεμβρίου 1977	II-1313
α') Η προσβαλλόμενη πράξη	II-1313
β') Τα επιχειρήματα των διαδίκων	II-1314
γ') Η εκτίμηση του Πρωτοδικείου	II-1316

* Γλώσσα διαδικασίας: η γερμανική.

ΣΧΗΜΙΕ L1NΖ ΚΑΤΑ ΕΠΙΤΡΟΠΗΣ

B' — Το σύστημα των περιοδικών συναντήσεων	II-1317
α') Η προσβαλλόμενη πράξη	II-1317
β') Τα επιχειρήματα των διαδίκων	II-1317
γ') Η εκτίμηση του Πρωτοδικείου	II-1321
Γ' — Οι πρωτοβουλίες καθορισμού τιμών	II-1328
α') Η προσβαλλόμενη πράξη	II-1328
β') Τα επιχειρήματα των διαδίκων	II-1335
γ') Η εκτίμηση του Πρωτοδικείου	II-1340
Δ' — Τα μέτρα προς διευκόλυνση της εφαρμογής των πρωτοβουλιών καθορισμού τιμών	II-1344
α') Η προσβαλλόμενη πράξη	II-1344
β') Τα επιχειρήματα των διαδίκων	II-1345
γ') Η εκτίμηση του Πρωτοδικείου	II-1346
Ε' — Ποσότητες-στόχοι και ποσοστάσεις	II-1350
α') Η προσβαλλόμενη πράξη	II-1350
β') Τα επιχειρήματα των διαδίκων	II-1353
γ') Η εκτίμηση του Πρωτοδικείου	II-1359
Στ' — Συμπέρασμα	II-1368
2. Η εφαρμογή του άρθρου 85, παράγραφος 1, της Συνθήκης ΕΟΚ	II-1369
Α' — Νομικός χαρακτηρισμός	II-1369
α') Η προσβαλλόμενη πράξη	II-1369

β') Τα επιχειρήματα των διαδίκων	II-1372
γ') Η εκτίμηση του Πρωτοδικείου	II-1377
B' — Το αποτέλεσμα περιορισμού του ανταγωνισμού	II-1380
α') Η προσβαλλόμενη πράξη	II-1380
β') Τα επιχειρήματα των διαδίκων	II-1381
γ') Η εκτίμηση του Πρωτοδικείου	II-1381
3. Συμπέρασμα	II-1382
Περί της αιτιολογίας	II-1382
Περί του προστίμου	II-1385
1. Η παραγραφή	II-1385
2. Η διάρκεια της παραβάσεως	II-1386
3. Η σοβαρότητα της παραβάσεως	II-1387
A' — Ο περιορισμένος ρόλος της προσφεύγουσας	II-1387
B' — Η μη εξατομίκευση των κριτηρίων καθορισμού του ύψους των προστίμων	II-1390
Γ' — Η οριοθέτηση της οικείας αγοράς	II-1393
Δ' — Η συνεκτίμηση της ελλειμματικής καταστάσεως της αγοράς	II-1395
E' — Η συνεκτίμηση των αποτελεσμάτων της παραβάσεως	II-1396
Στ' — Συμφωνία ή εναρμονισμένη πρακτική	II-1399
Επί της επαναλήψεως της προφορικής διαδικασίας	II-1400
Επί των δικαστικών εξόδων	II-1401
II - 1282	

Στην υπόθεση T-15/89,

Chemie Linz AG, εταιρία αυστριακού δικαίου, με έδρα το Linz (Αυστρία), εκπροσωπούμενη από τον O. Lieberknecht, δικηγόρο Düsseldorf, με αντίκλητο στο Λουξεμβούργο τον δικηγόρο A. Bonn, 20, cöte d'Eich,

προσφεύγουσα,

κατά

Επιτροπής των Ευρωπαϊκών Κοινοτήτων, εκπροσωπούμενης από τον A. McClellan, κύριο νομικό σύμβουλο, επικουρούμενο από τον B. Jansen, μέλος της Νομικής Υπηρεσίας, με αντίκλητο στο Λουξεμβούργο τον Roberto Hayder, εκπροσωπούντα τη Νομική Υπηρεσία της Επιτροπής, Centre Wagner, Kirchberg,

καθής,

που έχει ως αντικείμενο την ακύρωση της απόφασης της Επιτροπής της 23ης Απριλίου 1986, σχετικά με διαδικασία εφαρμογής του άρθρου 85 της Συνθήκης ΕΟΚ (IV/31.149 — Πολυπροπυλένιο, ΕΕ 1986, L 230, σ. 1),

ΤΟ ΠΡΩΤΟΔΙΚΕΙΟ ΤΩΝ ΕΥΡΩΠΑΪΚΩΝ ΚΟΙΝΟΤΗΤΩΝ (πρώτο τμήμα),

συγκείμενο από τους J. L. Cruz Vilaça, Πρόεδρο, R. Schintgen, D. A. O. Edward, H. Kirschner και K. Lenaerts, δικαστές,

γενικός εισαγγελέας: B. Vesterdorf
γραμματέας: H. Jung

έχοντας υπόψη την έγγραφη διαδικασία και κατόπιν της προφορικής διαδικασίας που διεξήχθη από τις 10 μέχρι τις 15 Δεκεμβρίου 1990,

αφού άκουσε τον γενικό εισαγγελέα που ανέπτυξε τις προτάσεις του κατά τη συνεδρίαση της 10ης Ιουλίου 1991,

εκδίδει την ακόλουθη

Απόφαση

Το ιστορικό της διαφοράς

- 1 Η παρούσα υπόθεση αφορά απόφαση με την οποία η Επιτροπή επέβαλε σε δεκαπέντε παραγωγούς πολυπροπυλενίου πρόστιμο λόγω παραβάσεως του άρθρου 85, παράγραφος 1, της Συνθήκης ΕΟΚ. Το προϊόν που αποτελεί το αντικείμενο της προσβαλλομένης αποφάσεως (στο εξής: Απόφαση) είναι μία από τις βασικές θερμοπλαστικές μάζες πολυμερών. Το πολυπροπυλένιο πωλείται από τους παραγωγούς στις επιχειρήσεις μεταποίησης, οι οποίες το μετατρέπουν σε τελικά ή ημιτελικά προϊόντα. Οι κυριότεροι παραγωγοί πολυπροπυλενίου παράγουν περισσότερες από εκατό διαφορετικές ποιότητες, οι οποίες καλύπτουν ένα ευρύ φάσμα τελικών χρήσεων. Οι κυριότερες βασικές ποιότητες πολυπροπυλενίου είναι η «ραφίδα» (raffia), το ομοπολυμερές για χύτευση σε τύπους με έγχυση, το συμπολυμερές για χύτευση σε τύπους με έγχυση, το συμπολυμερές υψηλού βαθμού κρούσεως και οι μεμβράνες. Οι επιχειρήσεις στις οποίες απευθύνθηκε η Απόφαση είναι όλες σημαντικοί παραγωγοί πετροχημικών προϊόντων.

- 2 Η δυτικοευρωπαϊκή αγορά πολυπροπυλενίου εφοδιάζεται σχεδόν αποκλειστικά από παραγωγικές μονάδες εγκατεστημένες στην Ευρώπη. Πριν από το 1977, η αγορά αυτή εφοδιαζόταν από δέκα παραγωγούς, ήτοι τις εταιρίες Montedison (που εξελίχθηκε στη Montepolimeri SpA, η οποία κατέστη με τη σειρά της η Montedipe SpA), Hoechst AG, Imperial Chemical Industries plc και Shell International Chemical Company Ltd (τις αποκαλούμενες «οι τέσσερις μεγάλοι»), οι οποίες αντιπροσωπεύουν μαζί το 64% της αγοράς, και τις εταιρίες Enichem Anic SpA στην Ιταλία, Rhône-Poulenc SA στη Γαλλία, Alcludia στην Ισπανία, Chemische Werke Hüls και BASF AG στη Γερμανία και Chemie Linz AG στην Αυστρία. Το 1977, μετά τη λήξη της ισχύος των διπλωμάτων ευρεσιτεχνίας της Montedison, εμφανίστηκαν στη Δυτική Ευρώπη επτά νέοι παραγωγοί: οι Amoco και Hercules Chemicals NV στο Βέλγιο, οι ATO Chimie SA και Solvay et Cie SA στη Γαλλία, η SIR στην Ιταλία, η DSM NV στις Κάτω Χώρες και η Taqsa στην Ισπανία. Η Saga Petrokjemi AS & Co, νορβηγική εταιρία παραγωγής, άρχισε να λειτουργεί στα μέσα του 1978 και η Petrofina SA το 1980. Αυτή η εμφάνιση νέων παραγωγών με ονομαστική παραγωγική ικανότητα περίπου 480 000 τόννων επέφερε σημαντική αύξηση της παραγωγικής ικανότητας στη Δυτική Ευρώπη· η αύξηση όμως αυτή, επί πολλά έτη, δεν συνοδεύτηκε από ανάλογη αύξηση της ζήτησεως, πράγμα που είχε ως συνέπεια το χαμηλό ποσοστό χρησιμοποίησεως των παραγωγικών εγκαταστάσεων. Η κατάσταση αυτή, ωστόσο, βελτιώθηκε σταδιακά μεταξύ 1977 και 1983, το δε ποσοστό χρησιμοποίησεως αυξήθηκε από 60 σε 90%. Σύμφωνα με την Απόφαση, από το 1982 και μετά, αποκαταστάθηκε μια σχετική ισορροπία μεταξύ προσφοράς και ζήτησεως. Ωστόσο, κατά το μεγαλύτερο μέρος της περιόδου αναφοράς (1977-1983), η αγορά πολυπροπυλενίου χαρακτηριζόταν είτε από χαμηλή αποδοτικότητα είτε από σημαντικές ζημίες, ιδίως λόγω του υψηλού παγίου κόστους και της αυξήσεως του κόστους της πρώτης ύλης, δηλαδή του προπυλενίου. Σύμφωνα με την

Απόφαση (αιτιολογική σκέψη 8), το 1983 η Montepolimerika κατείχε το 18 % της ευρωπαϊκής αγοράς πολυπροπυλενίου, οι Imperial Chemical Industries plc, Shell International Chemical Company Ltd και Hoechst AG κατείχαν η καθεμιά το 11 %, η Hercules Chemicals NV κάτι λιγότερο από το 6 %, οι ATO Chimie SA, BASF AG, DSM NV, Chemische Werke Hüls, Chemie Linz AG, Solvay et Cie SA και Saga Petrok-jemi AS & Co μεταξύ 3 και 5 % καθεμιά και η Petrofina SA περίπου 2 %. Το εμπορικό ρεύμα πολυπροπυλενίου μεταξύ των κρατών μελών ήταν ισχυρό, διότι κάθε ένας από τους παραγωγούς που ήσαν εγκατεστημένοι στην Κοινότητα την εποχή εκείνη πραγματοποιούσε πωλήσεις εντός όλων ή σχεδόν όλων των κρατών μελών.

3 Η Chemie Linz AG ήταν ένας από τους παραγωγούς που εφοδίαζαν την αγορά πριν από το 1977. Κατείχε στη δυτικο-ευρωπαϊκή αγορά πολυπροπυλενίου θέση μεσαίου μεγέθους παραγωγού· συγκεκριμένα, το μερίδιό της στην αγορά κυμαινόταν μεταξύ 3,2 και 3,9 %.

4 Στις 13 και 14 Οκτωβρίου 1983, υπάλληλοι της Επιτροπής, ενεργώντας δυνάμει του άρθρου 14, παράγραφος 3, του κανονισμού αριθ. 17 του Συμβουλίου, της 6ης Φεβρουαρίου 1962, πρώτου κανονισμού εφαρμογής των άρθρων 85 και 86 της Συνθήκης (ΕΕ ειδ. έκδ. 08/001, σ. 25, στο εξής: κανονισμός 17), πραγματοποίησαν συντονισμένους ελέγχους στις ακόλουθες επιχειρήσεις, οι οποίες παρήγαν πολυπροπυλένιο και εφοδίαζαν την κοινοτική αγορά:

— ATO Chimie SA, σήμερα Atochem (στο εξής: ATO)·

— BASF AG (στο εξής: BASF)·

— DSM NV (στο εξής: DSM)·

- Hercules Chemicals NV (στο εξής: Hercules)·
- Hoechst AG (στο εξής: Hoechst)·
- Chemische Werke Hüls (στο εξής: Hüls)·
- Imperial Chemical Industries plc (στο εξής: ICI)·
- Montepolimeri SpA, σήμερα Montedipe (στο εξής: Monte)·
- Shell International Chemical Company Ltd (στο εξής: Shell)·
- Solvay et Cie SA (στο εξής: Solvay)·
- BP Chimie (στο εξής: BP)·

Στη Rhône-Poulenc SA (στο εξής: Rhône-Poulenc), όπως και στην Enichem Anic SpA, δεν πραγματοποιήθηκε κανένας έλεγχος.

- 5 Κατόπιν των ελέγχων αυτών, η Επιτροπή απηύθυνε αιτήσεις παροχής πληροφοριών δυνάμει του άρθρου 11 του κανονισμού αριθ. 17 (στο εξής: αιτήσεις παροχής πληροφοριών) όχι μόνο στις προαναφερθείσες επιχειρήσεις, αλλά και στις ακόλουθες:

- Amoco·
- Chemie Linz AG (στο εξής: Linz)·

- Saga Petrokjemii AS & Co, η οποία σήμερα ανήκει στη Statoil (στο εξής: Statoil).
- Petrofina SA (στο εξής: Petrofina).
- Enichem Anic SpA (στο εξής: Anic).

Η Linz, επιχείρηση εγκατεστημένη στην Αυστρία, αμφισβήτησε την αρμοδιότητα της Επιτροπής και αρνήθηκε να απαντήσει. Στη συνέχεια, σύμφωνα με το άρθρο 14, παράγραφος 2, του προαναφερθέντος κανονισμού, οι υπάλληλοι της Επιτροπής πραγματοποίησαν ελέγχους στην Anic και στη Saga Petrochemicals UK Ltd, αγγλική θυγατρική της Saga, καθώς και στα γραφεία πωλήσεων της Linz στο Ηνωμένο Βασίλειο και την Ομοσπονδιακή Δημοκρατία της Γερμανίας. Από τη Rhône-Poulenc δεν ζητήθηκαν πληροφορίες.

6 Από τα στοιχεία που συνέλεξε στο πλαίσιο αυτών των ελέγχων και αιτήσεων παροχής πληροφοριών, η Επιτροπή κατέληξε στο συμπέρασμα ότι, μεταξύ του 1977 και του 1983, οι εν λόγω παραγωγοί, λαμβάνοντας πρωτοβουλίες καθορισμού τιμών, κατά παράβαση του άρθρου 85 της Συνθήκης ΕΟΚ, καθόριζαν τακτικά τιμές-στόχους και οργάνωσαν ένα σύστημα ετησίου ελέγχου των πωλουμένων ποσοτήτων, με σκοπό να καταναείμουν μεταξύ τους τη διαθέσιμη αγορά βάσει συμφωνημένων ποσοτήτων εκφραζομένων σε τόννους ή σε ποσοστά. Έτσι, στις 30 Απριλίου 1984, η Επιτροπή αποφάσισε να κινήσει τη διαδικασία του άρθρου 3, παράγραφος 1, του κανονισμού 17 και, κατά τον Μάιο του 1984, ανακοίνωσε γραπτώς τις αιτιάσεις της στις προαναφερθείσες επιχειρήσεις, εκτός της Anic και της Rhône-Poulenc. Όλες οι αποδέκτριες επιχειρήσεις απάντησαν γραπτώς.

7 Στις 24 Οκτωβρίου 1984, ο σύμβουλος που όρισε η Επιτροπή επί των ακροάσεων συγκάλεσε τους νομικούς συμβούλους των αποδεκτριών της ανακοινώσεως των αιτιάσεων, για να συμφωνήσουν επί ορισμένων διαδικαστικών θεμάτων ενόψει της

πρόβλεπομένης στο πλαίσιο της διοικητικής διαδικασίας ακρόασης, που επρόκειτο να αρχίσει στις 12 Νοεμβρίου 1984. Εξ άλλου, κατά τη συνάντηση αυτή, η Επιτροπή ανήγγειλε ότι, ενόψει της επιχειρηματολογίας που είχαν αναπτύξει οι επιχειρήσεις με τις απαντήσεις τους στην ανακοίνωση των αιτιάσεων, θα τους ανακοίνωνε σύντομα αποδεικτικά στοιχεία συμπληρωματικά εκείνων που ήδη διέθεταν όσον αφορά την ανάληψη πρωτοβουλιών καθορισμού των τιμών. Έτσι, στις 31 Οκτωβρίου 1984, η Επιτροπή απέστειλε στους νομικούς συμβούλους των επιχειρήσεων μια δέσμη εγγράφων που περιείχε αντίγραφα των οδηγιών καθορισμού των τιμών που είχαν δώσει οι παραγωγοί στα γραφεία πωλήσεών τους, καθώς και συγκεντρωτικούς πίνακες των εγγράφων αυτών. Προς διασφάλιση του απορρήτου των υποθέσεων, η Επιτροπή έθεσε για την ανακοίνωση των στοιχείων αυτών ορισμένους όρους: ειδικότερα, τα κοινοποιούμενα έγγραφα δεν έπρεπε να περιέλθουν εις γνώση των εμπορικών τμημάτων των επιχειρήσεων. Οι δικηγόροι πολλών επιχειρήσεων αρνήθηκαν να αποδεχθούν τους όρους αυτούς και επέστρεψαν τα έγγραφα πριν από την ακρόαση.

8. Εν όψει των πληροφοριών που παρασχέθηκαν με τις γραπτές απαντήσεις στην ανακοίνωση των αιτιάσεων, η Επιτροπή αποφάσισε να επεκτείνει τη διαδικασία και στις εταιρίες Anic και Rhône-Poulenc. Προς τούτο, απέστειλε στις εταιρίες αυτές, στις 25 Οκτωβρίου 1984, ανακοίνωση των αιτιάσεων όμοια με εκείνη που είχε αποστείλει στις δεκαπέντε άλλες επιχειρήσεις.
9. Μια πρώτη σειρά ακροάσεων πραγματοποιήθηκε από τις 12 έως τις 20 Νοεμβρίου 1984. Στις ακροάσεις αυτές ακούστηκαν όλες οι επιχειρήσεις εκτός της Shell (η οποία είχε αρνηθεί να μετάσχει σε οποιαδήποτε ακρόαση), της Anic, της ICI και της Rhône-Poulenc (οι οποίες θεώρησαν ότι δεν τους είχε δοθεί η δυνατότητα να προετοιμάσουν την άμυνά τους).
10. Κατά τις ακροάσεις αυτές, πολλές επιχειρήσεις αρνήθηκαν να σχολιάσουν τα ζητήματα που θίγονταν στα έγγραφα που τους είχαν αποσταλεί στις 31 Οκτωβρίου 1984, ισχυριζόμενες ότι η Επιτροπή είχε μεταβάλει ριζικά την κατεύθυνση της επιχειρηματολογίας της και ότι έπρεπε να τους δοθεί τουλάχιστον η δυνατότητα να υποβάλουν γραπτές παρατηρήσεις. Άλλες επιχειρήσεις υποστήριξαν ότι δεν είχαν αρκετό χρόνο για να μελετήσουν τα εν λόγω έγγραφα πριν από την ακρόαση. Κοινή σχετική επι-

στολή απεστάλη στην Επιτροπή στις 28 Νοεμβρίου 1984 από τους δικηγόρους των επιχειρήσεων BASF, DSM, Hercules, Hoechst, ICI, Linz, Monte, Petrofina και Solvay. Με επιστολή της 4ης Δεκεμβρίου 1984, η Hüls δήλωσε ότι συντάσσεται με την ανωτέρω εκφρασθείσα άποψη.

- 11 Για τον λόγο αυτόν, η Επιτροπή, στις 29 Μαρτίου 1985, διαβίβασε στις επιχειρήσεις νέα σειρά εγγράφων, στα οποία περιέχονταν οι οδηγίες περί καθορισμού των τιμών, οι οποίες είχαν δοθεί από τις επιχειρήσεις στα γραφεία πωλήσεών τους· τα έγγραφα αυτά συνοδεύονταν από πίνακες τιμών, καθώς και από συνοπτική έκθεση των αποδείξεων για καθεμιά από τις πρωτοβουλίες καθορισμού των τιμών για τις οποίες υπήρχαν έγγραφα στοιχεία. Η Επιτροπή κάλεσε τις επιχειρήσεις να απαντήσουν συναφώς, εγγράφως και στο πλαίσιο άλλης σειράς ακροάσεων, και διευκρίνισε ότι ήρε τους περιορισμούς που είχε προβλέψει αρχικά όσον αφορά την ανακοίνωση των εγγράφων στα εμπορικά τμήματα των επιχειρήσεων.
- 12 Με άλλο έγγραφο της ίδιας ημέρας, η Επιτροπή απάντησε στα επιχειρήματα που είχαν προβάλει οι δικηγόροι, ότι δηλαδή δεν είχε προσδιορίσει με επαρκή νομική σαφήνεια τη φερόμενη σύμπραξη, κατά την έννοια του άρθρου 85, παράγραφος 1, της Συνθήκης, και κάλεσε τις επιχειρήσεις να διατυπώσουν τις παρατηρήσεις τους εγγράφως και προφορικά.
- 13 Μια δεύτερη σειρά ακροάσεων διεξήχθη από τις 8 έως τις 11 Ιουλίου 1985 και στις 25 Ιουλίου 1985. Οι μεν Amic, ICI και Rhône-Poulenc υπέβαλαν τις παρατηρήσεις τους, οι δε λοιπές επιχειρήσεις (εκτός της Shell) σχολίασαν τα ζητήματα που θίγονταν στα από 29 Μαρτίου 1985 δύο έγγραφα της Επιτροπής.
- 14 Το σχέδιο πρακτικών των ακροάσεων, συνοδευόμενο από τα σχετικά έγγραφα, διαβιβάστηκε στα μέλη της Συμβουλευτικής Επιτροπής για τις Συμπράξεις και τις Δεσπόζουσες Θέσεις (στο εξής: συμβουλευτική επιτροπή) στις 19 Νοεμβρίου 1985 και απεστάλη στις επιχειρήσεις στις 25 Νοεμβρίου 1985. Η συμβουλευτική επιτροπή εξέδωσε τη γνωμοδότησή της κατά την 170ή συνεδρίασή της, στις 5 και 6 Δεκεμβρίου 1985.

- 15 Κατά το πέρας της διαδικασίας αυτής, η Επιτροπή εξέδωσε την επίδικη απόφαση της 23ης Απριλίου 1986, το διατακτικό της οποίας έχει ως εξής:

« Άρθρο 1

Οι Anic SpA, ATO Chemie SA (τώρα Atochem), BASF AG, DSM NV, Hercules Chemicals NV, Hoechst AG, Chemische Werke Hüls (τώρα Hüls AG), ICI plc, Chemische Werke Linz, Montepolimeri SpA (τώρα Montedipe), Petrofina SA, Rhône-Poulenc SA, Shell International Chemical Co. Ltd, Solvay & Cie και Saga Petrokjemí AG & Co. (τώρα τμήμα της Statoil) έχουν παραβεί το άρθρο 85, παράγραφος 1, της Συνθήκης ΕΟΚ, συμμετέχοντας:

- στην περίπτωση της Anic, από τον Νοέμβριο περίπου του 1977 έως το τέλος του 1982 ή τις αρχές του 1983·
- στην περίπτωση της Rhône-Poulenc, από τον Νοέμβριο περίπου του 1977 έως το τέλος του 1980·
- στην περίπτωση της Petrofina, από το 1980 έως, τουλάχιστον, τον Νοέμβριο του 1983·
- στην περίπτωση των Hoechst, ICI, Montepolimeri και Shell, από τα μέσα του 1977 έως, τουλάχιστον, τον Νοέμβριο του 1983·
- στην περίπτωση των Hercules, Linz, Saga και Solvay, από τον Νοέμβριο του 1977 έως, τουλάχιστον, τον Νοέμβριο του 1983·
- στην περίπτωση της ATO, τουλάχιστον από το 1978 έως, τουλάχιστον, τον Νοέμβριο του 1983·
- στην περίπτωση των BASF, DSM και Hüls, από κάποια στιγμή μεταξύ 1977 και 1979 έως, τουλάχιστον, τον Νοέμβριο του 1983·

σε συμφωνία και εναρμονισμένη πρακτική που ανάγονται στα μέσα του 1977, βάσει των οποίων οι παραγωγοί [που] προμήθευαν πολυπροπυλένιο στο έδαφος της κοινής αγοράς:

- α) είχαν επαφές μεταξύ τους και τακτικές συναντήσεις (από τις αρχές του 1981, δύο φορές τον μήνα) στο πλαίσιο σειράς μυστικών συναντήσεων που αποσκοπούσαν στη συζήτηση και στον καθορισμό της εμπορικής πολιτικής τους·
- β) καθόριζαν περιοδικά “ τιμές-στόχους ” (ή κατώτατες τιμές) για την πώληση του προϊόντος σε κάθε κράτος μέλος της Κοινότητας·
- γ) συμφώνησαν διάφορα μέτρα για τη διευκόλυνση της εφαρμογής των εν λόγω τιμών-στόχων, τα οποία περιλάμβαναν (κυρίως) περιοδικούς περιορισμούς στην παραγωγή, ανταλλαγή λεπτομερών πληροφοριών σχετικά με τις παραδόσεις, πραγματοποίηση τοπικών συναντήσεων και, από το τέλος του 1982, σύστημα “ λογιστικής διαχείρισης ” που αποσκοπούσε στην εφαρμογή των αυξήσεων των τιμών σε μεμονωμένους πελάτες·
- δ) προέβησαν σε ταυτόχρονες αυξήσεις τιμών εφαρμόζοντας τους εν λόγω στόχους·
- ε) κατένειμαν την αγορά παραχωρώντας σε κάθε παραγωγό έναν ετήσιο στόχο πωλήσεων ή “ ποσοστάσεις ” (1979, 1980 και, τουλάχιστον, για ένα μέρος του 1983) ή, ελλείψει οριστικής απόφασης που να καλύπτει ολόκληρο το έτος, υποχρεώνοντας τους παραγωγούς να περιορίζουν τις μηνιαίες πωλήσεις τους με αναφορά σε προηγούμενη περίοδο (1981, 1982).

Άρθρο 2

Οι επιχειρήσεις που αναφέρονται στο άρθρο 1 παύουν αμέσως τις εν λόγω παραβάσεις (εάν δεν το έχουν ήδη πράξει) και απέχουν στο εξής, όσον αφορά τις δραστηριότητές τους στον τομέα του πολυπροπυλενίου, από κάθε συμφωνία ή εναρμονισμένη πρακτική, που θα είχαν το ίδιο ή παρόμοιο αντικείμενο ή αποτέλεσμα, συμπεριλαμβανομένης κάθε ανταλλαγής πληροφοριών σε θέματα που καλύπτονται,

συνήθως, από το επαγγελματικό απόρρητο, με τις οποίες οι συμμετέχοντες ενημερώνονται άμεσα ή έμμεσα σχετικά με την παραγωγή, τις παραδόσεις, τις ποσότητες αποθεμάτων, τις τιμές πωλήσεων, το κόστος ή τα επενδυτικά σχέδια άλλων μεμονωμένων παραγωγών, ή με τις οποίες έχουν τη δυνατότητα να παρακολουθούν την εκτέλεση κάθε ρητής ή σιωπηρής συμφωνίας ή εναρμονισμένης πρακτικής, που αφορά τις τιμές ή την κατανομή των αγορών στην Κοινότητα. Κάθε σύστημα για την ανταλλαγή γενικών πληροφοριών στο οποίο συμμετέχουν οι παραγωγοί (όπως το FIDES) πρέπει να λειτουργεί με τρόπο ώστε να αποκλείεται κάθε πληροφορία από την οποία μπορεί να διαπιστωθεί η συμπεριφορά μεμονωμένων παραγωγών· οι επιχειρήσεις απέχουν, ειδικότερα, από την ανταλλαγή, μεταξύ τους, κάθε πρόσθετης πληροφορίας που παρουσιάζει ενδιαφέρον για τον ανταγωνισμό και δεν καλύπτεται από ένα τέτοιο σύστημα.

Άρθρο 3

Τα ακόλουθα πρόστιμα επιβάλλονται στις επιχειρήσεις που αναφέρονται στην παρούσα απόφαση, όσον αφορά την παράβαση που διαπιστώνεται στο άρθρο 1:

- i) Anic SpA, πρόστιμο 750 000 ECU, ή 1 103 692 500 λίρες Ιταλίας·
- ii) Atochem, πρόστιμο 1 750 000 ECU, ή 11 973 325 γαλλικά φράγκα·
- iii) BASF AG, πρόστιμο 2 500 000 ECU, ή 5 362 225 γερμανικά μάρκα·
- iv) DSM NV, πρόστιμο 2 750 000 ECU, ή 6 657 640 ολλανδικά φιορίνια·
- v) Hercules Chemicals NV, πρόστιμο 2 750 000 ECU, ή 120 569 620 βελγικά φράγκα·
- vi) Hoechst AG, πρόστιμο 9 000 000 ECU, ή 19 304 010 γερμανικά μάρκα·

- vii) Hüls AG, πρόστιμο 2 750 000 ECU, ή 5 898 447,50 γερμανικά μάρκα.
- viii) ICI plc, πρόστιμο 10 000 000 ECU, ή 6 447 970 λίρες στερλίνες.
- ix) Chemische Werke Linz, πρόστιμο 1 000 000 ECU, ή 1 471 590 000 λίρες Ιταλίας.
- x) Montedipe, πρόστιμο 11 000 000 ECU, ή 16 187 490 000 λίρες Ιταλίας.
- xi) Petrofina SA, πρόστιμο 600 000 ECU, ή 26 306 100 βελγικά φράγκα.
- xii) Rhône-Poulenc SA, πρόστιμο 500 000 ECU, ή 3 420 950 γαλλικά φράγκα.
- xiii) Shell International Chemical Co. Ltd, πρόστιμο 9 000 000 ECU, ή 5 803 173 λίρες στερλίνες.
- xiv) Solvay & Cie, πρόστιμο 2 500 000 ECU, ή 109 608 750 βελγικά φράγκα.
- xv) Statoil Den Norske Stats Oljeselskap AS (που περιλαμβάνει τώρα [την] Saga Petrokjemi), πρόστιμο 1 000 000 ECU, ή 644 797 λίρες στερλίνες.

Άρθρα 4 και 5

[παραλείπονται] »

16. Στις 8 Ιουλίου 1986, απεστάλησαν στις επιχειρήσεις τα οριστικά πρακτικά των ακροάσεων με τις διορθώσεις, τα συμπληρώματα και τις διαγραφές που οι ίδιες είχαν ζητήσει.

Η διαδικασία

17. Υπ' αυτές τις συνθήκες, η προσφεύγουσα, με δικόγραφο που κατέθεσε στη Γραμματεία του Δικαστηρίου στις 11 Αυγούστου 1986, άσκησε την υπό κρίση προσφυγή, ζητώντας την ακύρωση της Αποφάσεως. Δεκατρείς από τις λοιπές δεκατέσσερις αποδέκτριες της εν λόγω αποφάσεως άσκησαν επίσης προσφυγή με αίτημα την ακύρωσή της (υποθέσεις T-1/89 έως T-4/89 και T-6/89 έως T-14/89).
18. Η έγγραφη διαδικασία διεξήχθη εξ ολοκλήρου ενώπιον του Δικαστηρίου.
19. Με Διάταξη της 15ης Νοεμβρίου 1989, το Δικαστήριο διαβίβασε την υπό κρίση υπόθεση, όπως και τις άλλες δεκατρείς, στο Πρωτοδικείο, κατ' εφαρμογήν του άρθρου 14 της αποφάσεως 88/591/ΕΚΑΧ,ΕΟΚ,Ευρατόμ του Συμβουλίου, της 24ης Οκτωβρίου 1988, περί ιδρύσεως Πρωτοδικείου των Ευρωπαϊκών Κοινοτήτων (στο εξής: απόφαση του Συμβουλίου της 24ης Οκτωβρίου 1988· ΕΕ 1988 L 319, σ. 1).
20. Κατ' εφαρμογήν του άρθρου 2, παράγραφος 3, της αποφάσεως του Συμβουλίου της 24ης Οκτωβρίου 1988, ο Πρόεδρος του Πρωτοδικείου όρισε γενικό εισαγγελέα.
21. Με έγγραφο της 3ης Μαΐου 1990, ο Γραμματέας του Πρωτοδικείου κάλεσε τους διαδίκους να συμμετάσχουν σε άτυπη σύσκεψη προκειμένου να ρυθμιστούν οι οργανωτικές πλευρές της προφορικής διαδικασίας. Η σύσκεψη αυτή πραγματοποιήθηκε στις 28 Ιουνίου 1990.

- 22 Με έγγραφο της 9ης Ιουλίου 1990, ο Γραμματέας του Πρωτοδικείου ζήτησε από τους διαδίκους να διατυπώσουν τις παρατηρήσεις τους σχετικά με ενδεχόμενη συνεκδίκαση των υποθέσεων T-1/89 έως T-4/89 και T-6/89 έως T-15/89 προς διευκόλυνση της προφορικής διαδικασίας. Κανένας διάδικος δεν εξέφρασε αντιρρήσεις επ' αυτού.
- 23 Με Διάταξη της 25ης Σεπτεμβρίου 1990, το Πρωτοδικείο αποφάσισε να συνεκδικάσει λόγω συναφείας τις προαναφερθείσες υποθέσεις προς διευκόλυνση της προφορικής διαδικασίας, σύμφωνα με το άρθρο 43 του Κανονισμού Διαδικασίας του Δικαστηρίου, ο οποίος εφαρμόζόταν τότε αναλογικώς στην ενώπιον του Πρωτοδικείου διαδικασία δυνάμει του άρθρου 11, τρίτο εδάφιο, της αποφάσεως του Συμβουλίου της 24ης Οκτωβρίου 1988.
- 24 Με Διάταξη της 15ης Νοεμβρίου 1990, το Πρωτοδικείο αποφάνθηκε επί των αιτήσεων εμπιστευτικού χειρισμού, τις οποίες είχαν υποβάλει οι προσφεύγουσες στις υποθέσεις T-2/89, T-3/89, T-9/89, T-11/89, T-12/89 και T-13/89 και τις οποίες δέχθηκε εν μέρει.
- 25 Με έγγραφα που κατέθεσαν στη Γραμματεία του Πρωτοδικείου μεταξύ 9ης Οκτωβρίου και 29ης Νοεμβρίου 1990, οι διάδικοι απάντησαν στις ερωτήσεις που τους είχε θέσει το Πρωτοδικείο με τα από 19 Ιουλίου έγγραφα του Γραμματέα.
- 26 Εν όψει των απαντήσεων στις ερωτήσεις αυτές και κατόπιν εκθέσεως του εισηγητή δικαστή, το Πρωτοδικείο, αφού άκουσε τον γενικό εισαγγελέα, αποφάσισε να προχωρήσει στην προφορική διαδικασία χωρίς προηγούμενη διεξαγωγή αποδείξεων.
- 27 Οι διάδικοι αγόρευσαν και απάντησαν στις ερωτήσεις του Πρωτοδικείου κατά την επ' ακροατηρίου συζήτηση που διεξήχθη από τις 10 έως τις 15 Δεκεμβρίου 1990.
- 28 Ο γενικός εισαγγελέας ανέπτυξε τις προτάσεις του κατά τη συνεδρίαση της 10ης Ιουλίου 1991.

Τα αιτήματα των διαδίκων

29 Η εταιρία Chemie Linz ζητεί από το Πρωτοδικείο:

- 1) να ακυρώσει την απόφαση της καθής της 23ης Απριλίου 1986, σχετικά με διαδικασία εφαρμογής του άρθρου 85 της Συνθήκης ΕΟΚ (IV/31.149 — Πολυπροπυλένιο), η οποία της κοινοποιήθηκε στις 28 Μαΐου 1986, κατά το μέτρο που αφορά την προσφεύγουσα.
- 2) επικουρικός, να ακυρώσει το άρθρο 3 της προαναφερθείσας αποφάσεως, καθ' όσον το επιβαλλόμενο με το άρθρο αυτό πρόστιμο υπερβαίνει το εύλογο μέτρο, το οποίο θέλει ορίσει το Δικαστήριο.
- 3) να καταδικάσει την καθή στα δικαστικά έξοδα.

Η Επιτροπή ζητεί από το Πρωτοδικείο:

— να απορρίψει την προσφυγή.

— να καταδικάσει την προσφεύγουσα στα δικαστικά έξοδα.

Επί της ουσίας

- 30 Το Πρωτοδικείο θεωρεί ότι πρέπει να εξεταστούν, *πρώτον*, οι αιτιάσεις της προσφεύγουσας περί παραβιάσεως των δικαιωμάτων του αμυνομένου, καθ' όσον η Επιτροπή παρέλειψε να της κοινοποιήσει τα έγγραφα στα οποία στηρίξε την Απόφαση (1), καθ' όσον η Επιτροπή στηρίχτηκε σε μη αξιόπιστα αποδεικτικά στοιχεία (2), καθ' όσον η Επιτροπή δεν επέτρεψε στην προσφεύγουσα να έχει πρόσβαση σε ολόκληρο τον φάκελο της υποθέσεως (3), καθ' όσον η Επιτροπή διατύπωσε για πρώτη φορά στην Απόφαση ορισμένες από τις αιτιάσεις τις οποίες έκρινε αποδεδειγμένες κατά της προσφεύγουσας (4), καθ' όσον το οριστικό κείμενο των πρακτικών δεν κοινοποιήθηκε ούτε στα μέλη της Επιτροπής ούτε στα μέλη της συμβουλευτικής επιτροπής (5) και καθ' όσον η έκθεση του συμβούλου επί των ακροάσεων δεν κοινοποιήθηκε ούτε στην Επιτροπή ούτε στη συμβουλευτική επιτροπή ούτε στην προσφεύγουσα (6). *δεύτερον*, οι αιτιάσεις που άπτονται της αποδείξεως της παραβάσεως και αφορούν αφενός μεν

τις διαπιστώσεις της Επιτροπής όσον αφορά τα πραγματικά περιστατικά (1), αφ'ετέρου δε την εφαρμογή του άρθρου 85, παράγραφος 1, της Συνθήκης ΕΟΚ επί των πραγματικών αυτών περιστατικών (2), καθ' όσον η Επιτροπή δεν χαρακτήρισε ορθώς την παράβαση (Α') και δεν εκτίμησε ορθώς το περιοριστικό του ανταγωνισμού αποτέλεσμα της (Β')· *τρίτον*, οι αιτιάσεις της προσφεύγουσας οι σχετικές με την αιτιολογία της Απόφασεως και, *τέταρτον*, οι αιτιάσεις που αφορούν τον καθορισμό του ύψους του προστίμου, το οποίο υποστηρίζεται ότι έχει εν μέρει παραγραφεί (1) και ότι είναι δυσανάλογο και προς τη διάρκεια (2) και προς τη σοβαρότητα (3) της φερομένης παραβάσεως.

Περί των δικαιωμάτων του αμυνομένου

1. Παράλειψη κοινοποίησης εγγράφων μαζί με την ανακοίνωση των αιτιάσεων

- 31 Η προσφεύγουσα διατείνεται ότι, με την ανακοίνωση των αιτιάσεων, η Επιτροπή δεν της διαβίβασε ορισμένα έγγραφα στα οποία στήριξε την Απόφαση· την περιήγαγε έτσι σε αδυναμία να δώσει εξηγήσεις επί του περιεχομένου τους. Πρόκειται για τα πρακτικά μιας συναντήσεως της 13ης Μαΐου 1982, τα οποία συνέταξε ένα στέλεχος της Hercules (Απόφαση, αιτιολογική σκέψη 15, στοιχείο β'), για τα πρακτικά της συναντήσεως της 10ης Μαρτίου 1982, τα οποία συνέταξε ένα στέλεχος της ICI (Απόφαση, αιτιολογικές σκέψεις 15, στοιχείο β', και 58), για ένα έγγραφο της 6ης Σεπτεμβρίου 1977 που φέρεται ότι αποκαλύφθηκε στη Solvay (Απόφαση, αιτιολογική σκέψη 16, προτελευταίο εδάφιο), για την απάντηση της Shell στην ανακοίνωση των αιτιάσεων (Απόφαση, αιτιολογική σκέψη 17), για τις απαντήσεις των Amoco, ATO, BASF, DSM, Hoechst, Hüls και Monte στην αίτηση παροχής πληροφοριών (Απόφαση, αιτιολογική σκέψη 18), για οδηγίες καθορισμού τιμών (Απόφαση, αιτιολογικές σκέψεις 25 και 88), για τα πρακτικά δύο εσωτερικών συσκέψεων της Shell, που διεξήχθησαν στις 5 Ιουλίου και στις 12 Σεπτεμβρίου 1979 (Απόφαση, αιτιολογικές σκέψεις 29 και 31), για ένα εσωτερικό έγγραφο της Solvay (Απόφαση, αιτιολογική σκέψη 32), για μια υπόμνηση της Solvay προς τα γραφεία πωλήσεών της της 17ης Ιουλίου 1981 (Απόφαση, αιτιολογική σκέψη 35), για αποσπάσματα του εξειδικευμένου Τύπου από τα τέλη του 1981 (Απόφαση, αιτιολογική σκέψη 36), για ένα εσωτερικό σημείωμα της ICI που αναφέρεται στο «πνεύμα ομοψυχίας» (Απόφαση, αιτιολογική σκέψη 46), για ένα έγγραφο της Shell επιγραφόμενο «PP W. Europe — Pricing» και «Market quality report» (Απόφαση, αιτιολογική σκέψη 49), για έγγραφα της Shell αφορώντα το Ηνωμένο Βασίλειο και τη Γαλλία (Απόφαση, αιτιολογική σκέψη 49), για ένα εσωτερικό σημείωμα της ATO της 28ης Σεπτεμβρίου 1983 (Απόφαση, αιτιολογική σκέψη 51), για ένα αχρονολόγητο σημείωμα της ICI προπαρασκευαστικό μιας συναντήσεως που προβλεπόταν με τη Shell για τον Μάιο του 1983 (Απόφαση, αιτιολογική σκέψη 63, δεύτερο εδάφιο), για ένα έγγραφο εργασίας σχετικό με το πρώτο τρίμηνο του 1983, που αποκαλύφθηκε στη Shell (Απόφαση, αιτιολογική σκέψη 63, τρίτο εδάφιο), και, τέλος, για έγγραφα αφορώντα τα θέματα που συζητήθηκαν κατά τις συναντήσεις, τα οποία αποκαλύφθηκαν στην ATO, τη DSM και τη Shell (Απόφαση, αιτιολογική σκέψη 70).

- 32 Συναφώς, προσθέτει, πρώτον, ότι η διαδικασία προσβάσεως στον φάκελο δεν υποκαθιστά την κοινοποίηση των εγγράφων, εκτός εάν η Επιτροπή προσδιορίσει στο πλαίσιο της εν λόγω διαδικασίας — πράγμα το οποίο δεν έπραξε — σε ποια έγγραφα προτίθεται να στηρίξει την απόφασή της· δεύτερον, ναι μεν ο εξειδικευμένος Τύπος αποτελεί όντως μια πηγή πληροφόρησης προσιτή σε όλους, παρ' όλα αυτά πρέπει η Επιτροπή να παραπέμπει με ακρίβεια στα αποδεικτικά της κατηγορίας στοιχεία, πράγμα που δεν συνέβη· τέλος, τρίτον, δεν ευσταθεί ο ισχυρισμός της Επιτροπής ότι ορισμένα από τα έγγραφα δεν αφορούσαν την προσφεύγουσα ή ήσαν απλώς βεβαιωτικά γνωστών ήδη εγγράφων, εφόσον, όπως η ίδια η Επιτροπή ισχυρίζεται, επρόκειτο για συλλογική παράβαση.
- 33 Η Επιτροπή αποκρίνεται ότι οι ισχυρισμοί της προσφεύγουσα είναι εν μέρει ουσία αστήρικτοι και, κατά τα λοιπά, άνευ επιρροής στο νομικό επίπεδο. Ορισμένα από τα κατονομαζόμενα έγγραφα κατέστησαν προσιτά στην προσφεύγουσα: είτε ήσαν συνημμένα ως παραρτήματα στη γενική ανακοίνωση των αιτιάσεων, είτε είχαν δημοσιευθεί στον εξειδικευμένο Τύπο, του οποίου η Linz δεν μπορεί να ισχυρίζεται άγνοια (έστω και αν η Επιτροπή δεν έδωσε ακριβείς παραπομπές), είτε προσκομίστηκαν κατά τη διαδικασία προσβάσεως στον φάκελο, διαδικασία η οποία αποσκοπεί ακριβώς στο να παράσχει στις επιχειρήσεις τη δυνατότητα να λάβουν γνώση των αποδεικτικών στοιχείων τα οποία κατέχει η Επιτροπή, ώστε να ετοιμάσουν την άμυνά τους.
- 34 Εκθέτει ότι άλλα έγγραφα δεν έχρηζαν κοινοποίησης, είτε διότι δεν αφορούσαν την προσφεύγουσα, είτε διότι επιβεβαίωναν απλώς έγγραφα που είχαν ήδη κοινοποιηθεί.
- 35 Η Επιτροπή αναγνωρίζει, ωστόσο, ότι εκ παραδρομής δεν κοινοποιήθηκε ένα αχρονολόγητο σημείωμα της ICI, προπαρασκευαστικό μιας συνάντησης με τη Shell, το οποίο μνημονεύεται στην αιτιολογική σκέψη 63 της Αποφάσεως, όπως και τα πρακτικά της συνάντησεως της 10ης Μαρτίου 1982, καταρτισθέντα από ένα στέλεχος της ICI, τα οποία μνημονεύονται στην αιτιολογική σκέψη 58 της Αποφάσεως. Τα πρακτικά όμως αυτά επιβεβαίωναν απλώς το περιεχόμενο των πρακτικών της ίδιας συνάντησεως που αποκαλύφθηκαν στη Hercules, τα οποία κοινοποιήθηκαν (παράρτημα 23 της γενικής ανακοινώσεως των αιτιάσεων, στο εξής: γ. αιτ. παράρτ.), και αποσκοπούσαν απλώς στο να διευκρινίσουν την ταυτότητα ενός πίνακα, ο οποίος επίσης κοινοποιήθηκε (γ. αιτ. παράρτ. 71).

- 36 Το Πρωτοδικείο διαπιστώνει ότι, όπως προκύπτει από τη νομολογία του Δικαστηρίου, εκείνο που έχει σημασία δεν είναι τα έγγραφα αυτά καθαυτά, αλλά τα συμπεράσματα που άντλησε απ' αυτά η Επιτροπή· αν τα έγγραφα αυτά δεν μνημονεύτηκαν στην ανακοίνωση των αιτιάσεων, η ενεχόμενη επιχείρηση μπορούσε δικαιολογημένα να θεωρήσει ότι δεν είχαν σημασία για τη διαδικασία. Μη ενημερώνοντας την επιχείρηση για το ότι συγκεκριμένα έγγραφα θα εχρησιμοποιούντο στην απόφασή της, η Επιτροπή την εμπόδισε να εκφράσει έγκαιρα την άποψή της σχετικά με την αποδεικτική ισχύ των εν λόγω εγγράφων. Γι' αυτό, τα έγγραφα αυτά δεν μπορούν να θεωρηθούν ως έγκυρα αποδεικτικά μέσα έναντι αυτής (αποφάσεις της 25ης Οκτωβρίου 1983 στην υπόθεση 107/82, AEG-Telefunken κατά Επιτροπής, Συλλογή 1983, σ. 3151, σκέψη 27, και, τελευταία, απόφαση της 3ης Ιουλίου 1991 στην υπόθεση C-62/86, AKZO Chemie κατά Επιτροπής, Συλλογή 1991, σ. I-3359, σκέψη 21).
- 37 Στην υπό κρίση υπόθεση, πρέπει να σημειωθεί ότι μόνο τα έγγραφα που μνημονεύονται στη γενική ή στην ειδική ανακοίνωση των αιτιάσεων ή στην επιστολή της 29ης Μαρτίου 1985, ή όσα είναι συνημμένα στις παραπάνω χωρίς να μνημονεύονται ρητά σ' αυτές, μπορούν να θεωρηθούν ως αποδεικτικά μέσα δυνάμει να προβληθούν κατά της προσφεύγουσας στο πλαίσιο της παρούσας υποθέσεως. Όσον αφορά τα έγγραφα που είναι συνημμένα στις ανακοινώσεις των αιτιάσεων χωρίς να μνημονεύονται σ' αυτές, μπορούν να ληφθούν υπόψη, στην Απόφαση, κατά της προσφεύγουσας μόνον αν αυτή μπορούσε ευλόγως να συναγάγει από τις ανακοινώσεις των αιτιάσεων τα συμπεράσματα που ήθελε να αντλήσει και η Επιτροπή.
- 38 Από τις προεκτεθείσες σκέψεις έπεται ότι, μεταξύ των εγγράφων που μνημονεύει η προσφεύγουσα, μόνο τα ακόλουθα έγγραφα μπορούν να γίνουν δεκτά ως αποδεικτικά στοιχεία εις βάρος της προσφεύγουσας: οι οδηγίες καθορισμού τιμών διαφόρων παραγωγών (Απόφαση, αιτιολογικές σκέψεις 25 και 88), οι οποίες μνημονεύονται στις αιτιολογικές σκέψεις 58 και 75 της γενικής ανακοινώσεως των αιτιάσεων, της οποίας συνιστούν άλλωστε τα παραρτήματα 19, 42, 46, 50 και 52, τα οποία προσαρτήθηκαν και στην επιστολή της 29ης Μαρτίου 1985, η οποία απευθύνθηκε στην προσφεύγουσα· το εσωτερικό σημείωμα της ICI περί του «πνεύματος ομοψυχίας» (Απόφαση, αιτιολογική σκέψη 46), το οποίο μνημονεύεται στην αιτιολογική σκέψη 71 της γενικής ανακοινώσεως των αιτιάσεων, της οποίας συνιστά άλλωστε το παράρτημα 35, και τα έγγραφα που αποκαλύφθηκαν στην ΑΤΟ (Απόφαση, αιτιολογική σκέψη 70), τα οποία μνημονεύονται στις αιτιολογικές σκέψεις 94 και 102 της γενικής ανακοινώσεως των αιτιάσεων, της οποίας συνιστούν άλλωστε τα παραρτήματα 60 και 72. Τα λοιπά έγγραφα που μνημονεύει η προσφεύγουσα δεν μπορούν να θεωρηθούν ως αποδεικτικά στοιχεία δυνάμει να προβληθούν κατά της προσφεύγουσας στο πλαίσιο της παρούσας υποθέσεως.

- 39 Το αν αυτά τα τελευταία έγγραφα συνιστούν απαραίτητο θεμέλιο των διαπιστώσεων στις οποίες προέβη, με την Απόφασή της, ως προς τα πραγματικά περιστατικά η Επιτροπή εις βάρος της προσφεύγουσας θα κριθεί μαζί με την έρευνα του βασιμίου αυτών των διαπιστώσεων.

2. Αποδεικτική ισχύς των αποδεικτικών της κατηγορίας εγγράφων

- 40 Η προσφεύγουσα διατείνεται ότι η Επιτροπή στηρίχτηκε σε φήμες ή σε απλά τεκμήρια και εικασίες ή σε εξωπραγματικές εμπειρικές θεωρίες. Επισημαίνει ότι τα πρακτικά συναντήσεων δεν συνιστούν εγκεκριμένα και υπογεγραμμένα πρακτικά, αλλ' απλές περιλήψεις, οι οποίες ενδέχεται να αντανakλούν κάποια δόση ερμηνείας, αλλοιώσεως, υπερβολής ή και απλών ευχών του συντάκτη τους. Την αποδεικτική ισχύ των σημειωμάτων αυτών διαγεύδει η δισταύμενη συμπεριφορά των επιχειρήσεων στην αγορά.
- 41 Η Επιτροπή διατείνεται ότι διαθέτει ένα σύνολο αποδεικτικών στοιχείων, εκτεινόμενων σε μια χρονική περίοδο εξήμισυ ετών, τα οποία στοιχειοθετούν την καταλογιζόμενη στους παραγωγούς πολυπροπυλενίου παράβαση. Τονίζει ότι οι διαπιστώσεις της εδράζονται σε έγγραφες αποδείξεις και όχι σε φήμες ή σε δηλώσεις μαρτύρων. Ειδικότερα, δεν υφίσταται κανένας λόγος αμφιβολίας περί της ακριβείας και αξιοπιστίας των πρακτικών των συναντήσεων.
- 42 Το Πρωτοδικείο επισημαίνει ότι το περιεχόμενο των πρακτικών συναντήσεων που προέρχονται από την ICI επιβεβαιώνεται από διάφορα έγγραφα, όπως είναι ορισμένοι πίνακες με αριθμητικά στοιχεία αναφορικά με τον όγκο πωλήσεων των διαφόρων παραγωγών και οι οδηγίες καθορισμού τιμών, οι οποίες συμπίπτουν, ως προς τα ποσά και την ημερομηνία ενάρξεως ισχύος, προς τις τιμές-στόχους που μνημονεύονται στα εν λόγω πρακτικά συναντήσεων. Ομοίως, οι απαντήσεις διαφόρων παραγωγών στις αιτήσεις παροχής πληροφοριών που τους είχε απευθύνει η Επιτροπή επιρρωννύουν, γενικώς, το περιεχόμενο των εν λόγω πρακτικών.

- 43 Κατά συνέπεια, η Επιτροπή θεώρησε ότι τα πρακτικά συναντήσεων που αποκαλύφθηκαν στην ICI αντικατόπτριζαν με αρκετή αντικειμενικότητα το περιεχόμενο των συναντήσεων των οποίων προέδρευαν υπάλληλοι της ICI, που δεν ήταν πάντα οι ίδιοι· το γεγονός αυτό τους υποχρέωνε ακόμη περισσότερο να ενημερώνουν ορθώς, σχετικά με το περιεχόμενο των συναντήσεων, τους υπαλλήλους της ICI που δεν είχαν συμμετάσχει σε κάποιαν από τις συναντήσεις, συντάσσοντας πρακτικά αυτών.
- 44 Υπ' αυτές τις περιστάσεις, στην προσφεύγουσα εναπόκειται να δώσει διαφορετική εξήγηση όσον αφορά το περιεχόμενο των συναντήσεων στις οποίες συμμετέσχε, υποβάλλοντας συγκεκριμένα στοιχεία, όπως, π. χ., τις σημειώσεις που κράτησαν οι υπάλληλοι της κατά τη διάρκεια των συναντήσεων στις οποίες συμμετείχαν ή τη μαρτυρία τους. Επιβάλλεται η διαπίστωση ότι η προσφεύγουσα ούτε προέβαλε ούτε καν επικαλέστηκε τέτοια στοιχεία ενώπιον του Πρωτοδικείου.
- 45 Εξ άλλου, το αν η Επιτροπή στηρίχτηκε σε φήμες ή σε απλά τεκμήρια και εικασίες ή σε εξωπραγματικές εμπειρικές θεωρίες είναι ζήτημα που συγχέεται με το αν η Επιτροπή προσκόμισε αποδεικτικά στοιχεία για να στοιχειοθετήσει τα πραγματικά περιστατικά που διαπίστωσε με την Απόφασή της. Δεδομένου ότι το ζήτημα αυτό είναι ζήτημα ουσίας συναρτώμενο με την απόδειξη της παραβάσεως, πρέπει αυτό να εξεταστεί πιο κάτω, μαζί με τα λοιπά ζητήματα που αφορούν την απόδειξη της παραβάσεως.

3. *Ανεπαρκής πρόσβαση στον φάκελο*

- 46 Η προσφεύγουσα φρονεί ότι δεν της επιτράπη να λάβει γνώση ολοκλήρου του φακέλου, αλλά μόνο των εγγράφων στα οποία είχε στηριχτεί η Επιτροπή κατά την ανακοίνωση των αιτιάσεων, ήτοι μόνο των εγγράφων που περιείχαν αποδεικτικά της κατηγορίας στοιχεία. Κατά την άποψη της Linz, δεν διασφαλίζεται ούτε η εγκυρότητα της διαδικασίας ούτε το δικαίωμα των μερών να ακουστούν, αν οι επιχειρήσεις δεν έχουν πρόσβαση σε όλα τα έγγραφα, τόσο τα προς απόδειξη όσο και τα προς απόκρουση της κατηγορίας. Η πλημμέλεια αυτή δεν θεραπεύεται κατά την ενώπιον του κοινοτικού δικαστή διαδικασία.

- 47 Συναφώς, η προσφεύγουσα δηλώνει πως δεν αγνοεί ότι από τη νομολογία του Δικαστηρίου (απόφαση της 17ης Ιανουαρίου 1984 στις συνεκδικασθείσες υποθέσεις 43/82 και 63/82, VBVB και VBBB κατά Επιτροπής, Συλλογή 1984, σ. 19, σκέψη 25) δεν μπορεί να συναχθεί δικαίωμα των μερών να έχουν απεριόριστη πρόσβαση στον φάκελο κατά τη διοικητική διαδικασία. Υποστηρίζει όμως ότι το δικαίωμα αυτό είναι αναγνωρισμένο σε διάφορα κράτη μέλη και ότι μπορεί να αναχθεί σε γενική αρχή του δικαίου, κοινή στα δίκαια των κρατών μελών (διά παραπομπής του άρθρου 215, δεύτερο εδάφιο, της Συνθήκης ΕΟΚ). Καλεί, συνεπώς, το Πρωτοδικείο να επανεξετάσει αυτή τη νομολογία.
- 48 Η προσφεύγουσα προσθέτει ότι, ακόμη και στο παρόν στάδιο εξελίξεως της νομολογίας, η Επιτροπή υπολείπεται των κανόνων τους οποίους επιβάλλει η νομολογία αυτή, εφόσον δεν θέτει στη διάθεση της προσφεύγουσας τα προς απόκρουση της κατηγορίας έγγραφα.
- 49 Η Επιτροπή απαντά ότι δεν υποχρεούται να φέρει εις γνώση των ενδιαφερομένων ολόκληρο τον φάκελο (προαναφερθείσα απόφαση του Δικαστηρίου της 17ης Ιανουαρίου 1984 στις συνεκδικασθείσες υποθέσεις 43/82 και 63/82, σκέψη 25). Στην προκειμένη περίπτωση, άλλωστε, παρ' όλον ότι δεν υπεχρεούτο να το πράξει, η Επιτροπή επέτρεψε την πρόσβαση στο σύνολο σχεδόν των εγγράφων που είχε στην κατοχή της (πλην των εγγράφων που περιείχαν επαγγελματικά απόρρητα), τόσο με την ανακοίνωση των αιτιάσεων και την επιστολή της 29ης Μαρτίου 1985, όσο και στο πλαίσιο της διαδικασίας προσβάσεως στον φάκελο. Ματαίως, επομένως, καλεί η προσφεύγουσα τον κοινοτικό δικαστή να μεταβάλει τη σχετική του νομολογία.
- 50 Περαιτέρω, είναι ανακριβής ο ισχυρισμός της προσφεύγουσας ότι η Επιτροπή επέτρεψε την πρόσβαση μόνο στα προς απόδειξη της κατηγορίας έγγραφα, ενώ κράτησε για τον εαυτό της τα προς απόκρουση της κατηγορίας έγγραφα. Εξ άλλου, η Linz δεν μπόρεσε να κατονομάσει κανένα έγγραφο για να στηρίξει αυτή τη βαρεία κατηγορία.
- 51 Το Πρωτοδικείο επισημαίνει ότι ο σεβασμός των δικαιωμάτων του αμυνομένου επιτάσσει να έχει δοθεί στην προσφεύγουσα η δυνατότητα να προβάλει, όπως ήθελε, την άποψή της εφ' όλων των αιτιάσεων που είχε διατυπώσει εις βάρος της η Επιτροπή με τις ανακοινώσεις των αιτιάσεων που της απήθυνε, καθώς και επί των αποδεικτικών στοιχείων τα οποία προέβαλε η Επιτροπή προς απόδειξη αυτών των αιτιάσεων και τα

οποία μνημόνευε στις ανακοινώσεις των αιτιάσεών της ή στα παραρτήματα αυτών (απόφαση του Δικαστηρίου της 9ης Νοεμβρίου 1983 στην υπόθεση 322/81, Michelin κατά Επιτροπής, Συλλογή 1983, σ. 3461, σκέψη 7).

- 52 Αντιθέτως, ο σεβασμός των δικαιωμάτων του αμυνομένου δεν απαιτεί το να μπορεί μια επιχείρηση που εμπλέκεται σε διαδικασία εφαρμογής του άρθρου 85, παράγραφος 1, της Συνθήκης ΕΟΚ να σχολιάζει όλα τα έγγραφα που ανήκουν στον φάκελο της Επιτροπής, εφόσον δεν υφίστανται διατάξεις που να επιβάλλουν στην Επιτροπή την υποχρέωση να γνωστοποιεί τους φακέλους της στα ενδιαφερόμενα μέρη (προαναφερθείσα απόφαση του Δικαστηρίου της 17ης Ιανουαρίου 1984 στις συνεκδικασθείσες υποθέσεις 43/82 και 63/82, σκέψη 25).
- 53 Πρέπει, πάντως, να σημειωθεί ότι, καθιερώνοντας διαδικασία προσβάσεως στους φακέλους στις υποθέσεις ανταγωνισμού, η Επιτροπή αυτοδεσμεύτηκε με κανόνες που έβαιναν πέραν των επιταγών που έχει διατυπώσει το Δικαστήριο. Κατά τους κανόνες αυτούς, που διατυπώνονται στη Δωδέκατη Έκθεση επί της πολιτικής ανταγωνισμού (σ. 40 και 41):

« Η Επιτροπή παρέχει στις επιχειρήσεις που εμπλέκονται σε μια διαδικασία την ευχέρεια να λαμβάνουν γνώση του φακέλου που τις αφορά. Οι επιχειρήσεις ενημερώνονται για το περιεχόμενο του φακέλου της Επιτροπής με την προσθήκη, στην ανακοίνωση των αιτιάσεων ή στην επιστολή απόρριψης της καταγγελίας, πίνακα με όλα τα έγγραφα που συνθέτουν τον φάκελο, με την ένδειξη των εγγράφων ή των μερών των εγγράφων στα οποία είναι δυνατόν να έχουν πρόσβαση. Οι επιχειρήσεις καλούνται να εξετάσουν επί τόπου τα έγγραφα στα οποία έχουν πρόσβαση. Εάν επιχείρηση διατυπώσει την επιθυμία να εξετάσει ορισμένα μόνο από αυτά, η Επιτροπή δύναται να φροντίσει να της περιέλθουν τα σχετικά αντίγραφα. Η Επιτροπή θεωρεί σαν εμπιστευτικά και στα οποία, επομένως, συγκεκριμένη επιχείρηση δεν είναι δυνατόν να έχει πρόσβαση, τα ακόλουθα έγγραφα: τα έγγραφα ή τα μέρη των εγγράφων που περιέχουν επαγγελματικά απόρρητα άλλων επιχειρήσεων· τα εσωτερικά έγγραφα της Επιτροπής όπως σημειώματα, σχέδια ή άλλα έγγραφα εργασίας· όλες τις λοιπές εμπιστευτικές πληροφορίες, όπως αυτές που επιτρέπουν την αναγνώριση των καταγγελλόντων που δεν επιθυμούν να αποκαλυφθεί η ταυτότητά τους καθώς και τις πληροφορίες που ανακοινώνονται στην Επιτροπή με την επιφύλαξη της τήρησης του εμπιστευτικού τους χαρακτήρα. »

Πρέπει να σημειωθεί ότι η Επιτροπή δεν μπορεί να αποστεί από τους κανόνες με τους οποίους έχει αυτοδεσμευτεί (αποφάσεις του Δικαστηρίου της 5ης Ιουνίου 1973 στην υπόθεση 81/72, Επιτροπή κατά Συμβουλίου, Slg. 1973, σ. 575, σκέψη 9, και της 30ής Ιανουαρίου 1974 στην υπόθεση 148/73, Louwage κατά Επιτροπής, Slg. 1974, σ. 81).

- 54 Από τα προεκτεθέντα προκύπτει ότι η Επιτροπή έχει την υποχρέωση να καθιστά προσιτά στις επιχειρήσεις που εμπλέκονται σε διαδικασία εφαρμογής του άρθρου 85, παράγραφος 1, της Συνθήκης ΕΟΚ, όλα τα έγγραφα, είτε προς απόδειξη είτε προς απόκρουση της κατηγορίας, τα οποία έχει συλλέξει κατά τη διοικητική εξέταση, με εξαίρεση τα καλυπτόμενα από το επιχειρηματικό απόρρητο άλλων επιχειρήσεων, τα εσωτερικά έγγραφα της Επιτροπής και άλλες εμπιστευτικές πληροφορίες.
- 55 Το Πρωτοδικείο διαπιστώνει ότι η Επιτροπή αρνείται κατηγορηματικά ότι οι υπηρεσίες της παρέλειψαν να καταστήσουν προσιτά στην προσφεύγουσα έγγραφα που ενδεχομένως περιείχαν στοιχεία χρήσιμα προς απόκρουση της εις βάρος της κατηγορίας.
- 56 Στην άρνηση της Επιτροπής η προσφεύγουσα δεν αντιπροέτεινε καμμία ένδειξη ικανή να αποδείξει ότι οι υπηρεσίες της Επιτροπής επέλεξαν τα έγγραφα τα οποία κατέστησαν προσιτά στην προσφεύγουσα, για να την εμποδίσουν να αποκρούσει τα αποδεικτικά στοιχεία τα οποία προέβαλε η Επιτροπή προς απόδειξη της συμμετοχής της στην παράβαση. Αναφέρεται, συγκεκριμένα, στα όσα είπε ο εισηγητής της Επιτροπής στον σύμβουλό της, χωρίς όμως να αποδεικνύει ότι όντως τα είπε και ότι όντως είχαν το περιεχόμενο που τους αποδίδει και χωρίς να προτείνει σχετικώς αποδείξεις.
- 57 Επομένως, η αιτίαση πρέπει να απορριφθεί.

4. Νέες αιτιάσεις

- 58 Η προσφεύγουσα υποστηρίζει ότι η Απόφαση, προσάπτοντας στις επιχειρήσεις ότι συμμετείχαν σε « συμφωνία-πλαίσιο » και σε « ενιαία και συνεχή συμφωνία », εμπιρίχει ταυτόχρονα έναν πραγματικό ισχυρισμό και ένα νομικό χαρακτηρισμό της παραβάσεως. Σε κανένα, όμως, χρονικό σημείο της διοικητικής διαδικασίας η Επιτροπή δεν ισχυρίστηκε ότι οι επιχειρήσεις είχαν συνάψει « συμφωνία-πλαίσιο », ούτε ότι η Linz είχε συμμετάσχει στη σύναψη μιας τέτοιας συμφωνίας ή ακόμη ότι είχε λάβει γνώση αυτής εκ των υστέρων. Ως προς τον νομικό χαρακτηρισμό, κατά τη διοικητική διαδικασία, η Επιτροπή είχε δώσει εξηγήσεις αρκετά ασαφείς και αντιφατικές.

- 59 Η προσφεύγουσα διατείνεται ότι η Απόφαση δεν συνιστά « συμπλήρωση » ή « αναδιοργάνωση » αιτιάσεων τις οποίες είχε προηγουμένως προβάλει η Επιτροπή (αποφάσεις του Δικαστηρίου της 15ης Ιουλίου 1970 στην υπόθεση 41/69, ACF Chemiefarma κατά Επιτροπής, Slg. 1970, σ. 661, σκέψεις 91 έως 93· και της 29ης Οκτωβρίου 1980 στις συνεκδικασθείσες υποθέσεις 209/78 έως 215/78 και 218/78, Heinz van Landewyck κατά Επιτροπής, Slg. 1980, σ. 3125, σκέψη 68), αλλ' απλή αντικατάσταση των αιτιάσεων που είχε διατυπώσει κατά της προσφεύγουσας ή, κατά περίπτωση, αντικατάσταση της νομικής αιτιολογίας. Η Απόφαση, επομένως, στηρίχτηκε σε αιτιάσεις επί των οποίων η Linz δεν μπόρεσε να εκφραστεί.
- 60 Η Επιτροπή αποκρούει τον ισχυρισμό ότι η αιτίαση περί συνάψεως συμφωνίας-πλαίσου εμφανίζεται κατά τρόπο εντελώς νέο και αιφνιδιαστικό στην Απόφαση, εφόσον η Επιτροπή είχε ήδη κάνει λόγο, με τη γενική ανακοίνωση των αιτιάσεων την οποία απηύθυνε στην προσφεύγουσα (παράγραφοι 128 και 132), για « συνεχή και θεσμοποιημένη συνεργασία », πράγμα που συνιστούσε ήδη αρκετά σαφή περιγραφή της υπάρξεως συμφωνίας-πλαίσου. Περαιτέρω, στην επιστολή της 29ης Μαρτίου 1985, η Επιτροπή ανέφερε ότι « δεν απέκλειε την πιθανότητα υπάρξεως κεντρικής συμφωνίας των τεσσάρων κυριοτέρων παραγωγών » (σελίδα 3), όσον αφορά δε τους λοιπούς συμμετέχοντες στις συναντήσεις, οι συμφωνίες « (εστηρίζοντο) σε ένα σχέδιο (που ήταν) αρκετά λεπτομερές, ώστε να μπορεί να εξομοιωθεί προς συμφωνία ή προς συμφωνίες κατά την έννοια του άρθρου 85 » (σελίδα 4).
- 61 Το Πρωτοδικείο διαπιστώνει ότι τα χωρία της Αποφάσεως τα οποία επικρίνει η προσφεύγουσα συμπύκνουν, κατά το περιεχόμενό τους, με τις αιτιάσεις τις οποίες είχε διατυπώσει η Επιτροπή κατά της προσφεύγουσας και των λοιπών αποδεκτριών της Αποφάσεως επιχειρήσεων στις ανακοινώσεις των αιτιάσεων που τους είχαν απευθυνθεί.
- 62 Συγκεκριμένα, αντίθετα απ' ό,τι ισχυρίζεται η προσφεύγουσα, η Απόφαση δεν διαπιστώνει απλώς, στην αιτιολογική σκέψη 81, ότι οι εμπλεκόμενες επιχειρήσεις « συμμετείχαν σε γενική συμφωνία-πλαίσιο, η οποία εκδηλώθηκε με μια σειρά λεπτομερύτερων επί μέρους συμφωνιών τις οποίες επεξεργάστηκαν κατά διαστήματα » και ότι επρόκειτο έτσι για « ενιαία και συνεχή " συμφωνία " κατά την έννοια του άρθρου 85, παράγραφος 1 », εφόσον, πριν από το πρώτο από τα παρατιθέμενα χωρία, γράφονται τα εξής: « Στην προκειμένη περίπτωση, οι παραγωγοί, αποδεχόμενοι ένα κοινό σχέδιο για τη ρύθμιση τιμών και την προμήθεια στην αγορά πολυπροπυλενίου ... », ενώ το δεύτερο χωρίο εισάγεται με την εξής διατύπωση: « Η Επιτροπή θεωρεί ότι το σύνολο των σχεδίων και συμφωνιών που αποφασίσθηκαν στο πλαίσιο συστήματος τακτικών

και θεσμοθετημένων συναντήσεων αποτέλεσε ... ». Εξ αυτών έπεται ότι μοναδικό νόημα της εκφράσεως « συμφωνία-πλαίσιο » ή « ενιαία και συνεχής “ συμφωνία ” », που χρησιμοποιούνται στην Απόφαση, είναι να εκφραστεί το γεγονός ότι η Επιτροπή καταλόγισε εις βάρος των αποδεκτριών της Αποφάσεως επιχειρήσεων μία ενιαία παράβαση, της οποίας τα επί μέρους στοιχεία αποτέλεσαν ένα ολοκληρωμένο σύνολο συστημάτων περιοδικών συναντήσεων παραγωγών πολυπροπυλενίου, καθορισμού επιδιωκόμενων τιμών και ποσοστάσεων, χαρακτηριζόμενο από έναν και τον αυτό οικονομικό σκοπό: να νοθευτεί η φυσιολογική εξέλιξη των τιμών στην αγορά του πολυπροπυλενίου.

- 63 Τούτο ακριβώς όμως είναι το περιεχόμενο ολόκληρης της γενικής ανακοινώσεως των αιτιάσεων, που απευθύνθηκε στην προσφεύγουσα και στις λοιπές αποδέκτριες της Αποφάσεως επιχειρήσεις, και ειδικότερα των παραγράφων 1, 5, 128, 132 και 151, στοιχείο α', αυτής. Συγκεκριμένα, η παράγραφος 1 έχει ως εξής:

« Η παρούσα ανακοίνωση αιτιάσεων αφορά την εφαρμογή του άρθρου 85, παράγραφος 1, της Συνθήκης ΕΟΚ σε σύνολο συμφωνιών και/ή εναρμονισμένων πρακτικών, με τις οποίες, από το 1977 περίπου μέχρι τον Οκτώβριο του 1983, οι παραγωγοί που εφοδιάζουν την κοινή αγορά με πολυπροπυλένιο (μάζα θερμοπλαστικού προϊόντος) συντόνισαν την πολιτική τους σχετικά με τις πωλήσεις και τις τιμές, κατά τρόπο τακτικό και συνεχή, καθορίζοντας και εφαρμόζοντας τιμές “ στόχους ” και/ή ελάχιστες τιμές, ελέγχοντας τις τιθέμενες στην αγορά ποσότητες διά της συνομολογήσεως “ στόχων ” και/ή ποσοστάσεων και συναντώμενοι τακτικά για να επιτηρούν την εξέλιξη των περιοριστικών αυτών μέτρων. »

Η δε παράγραφος 132, τελευταία περίοδος, διευκρινίζει:

« Συγκεκριμένα, οι παραγωγοί αποσκοπούσαν στον έλεγχο της αγοράς, μια διαρκής δε και θεσμοποιημένη συνεργασία σε υψηλό επίπεδο υποκατέστησε την κανονική λειτουργία των δυνάμεων του ανταγωνισμού. »

- 64 Πρέπει να προστεθεί ότι αυτό το περιεχόμενο των αιτιάσεων που διατυπώθηκαν κατά της προσφεύγουσας και των λοιπών αποδεκτριών της Αποφάσεως επιχειρήσεων επιβεβαιώνεται από την επιστολή που τους απευθύνθηκε στις 29 Μαρτίου 1985, όπου, στη σελίδα 4, αναφέρονται τα εξής: « Οι διακανονισμοί αυτοί συναποτελούσαν ένα σχέδιο αρκετά συγκεκριμένο, που μπορεί να εξομοιωθεί προς μία ή περισσότερες “ συμφωνίες ” κατά την έννοια του άρθρου 85, τουλάχιστον όσον αφορά τους παραγωγούς που ήσαν αναμειγυμένοι στις συναντήσεις. »

- 65 Κατά συνέπεια, το Πρωτοδικείο θεωρεί ότι, με την Απόφαση, η Επιτροπή απλώς διευθέτησε και αποσαφήνισε τη νομική επιχειρηματολογία στην οποία στηρίζει τις αιτιάσεις τις οποίες δέχτηκε· δεν εμπόδισε, επομένως, την προσφεύγουσα να γνωστοποιήσει την άποψή της επί των αιτιάσεων αυτών πριν εκδώσει την Απόφασή της.
- 66 Επομένως, κακώς η προσφεύγουσα προσάπτει στην Επιτροπή ότι παραβίασε τα δικαιώματά της του αμυνομένου διατυπώνοντας με την Απόφαση νέες αιτιάσεις κατ' αυτής.

5. Μη κοινοποίηση των πρακτικών των ακροάσεων

- 67 Η προσφεύγουσα διατείνεται ότι παραγνωρίστηκε το δικαίωμα ακροάσεως, εφόσον είναι αναμφισβήτητο ότι ούτε τα μέλη της συμβουλευτικής επιτροπής ούτε τα μέλη της Επιτροπής είχαν στην κατοχή τους τα οριστικά πρακτικά των ακροάσεων όταν αποφάσισαν. Σχημάτισαν, επομένως, γνώμη μόνον επί τη βάσει σχεδίων, τα οποία αντανάκλουσαν κατά ατελέστατο συχνά τρόπο το περιεχόμενο των δηλώσεων των επιχειρήσεων.
- 68 Όσον αφορά τα μέλη της συμβουλευτικής επιτροπής, το επιχείρημα της Επιτροπής ότι τα κράτη μέλη εκπροσωπήθηκαν κατά τις ακροάσεις είναι αβάσιμο: κατ' αρχάς, δύο κράτη μέλη δεν εκπροσωπήθηκαν σε μια από τις συνεδριάσεις ακροάσεως· τα πρόσωπα που εκπροσωπούν τα κράτη μέλη κατά τις ακροάσεις δεν είναι κατ' ανάγκην τα ίδια με εκείνα που τα εκπροσωπούν στη συμβουλευτική επιτροπή· τέλος, και όταν ακόμη οι νε λόγω εκπρόσωποι είναι οι ίδιοι, πρέπει να είναι σε θέση να ελέγξουν αν ενθυμούνται ορθώς τα επιχειρήματα των επιχειρήσεων.
- 69 Όσον αφορά τα μέλη της Επιτροπής, δυσχερώς ηδύναντο να λάβουν γνώση των σχετικών επιχειρημάτων που είχαν προβάλει τα εμπλεκόμενα μέρη, εφόσον ήσαν αναγκασμένα να διαβάσουν παράλληλα το αρχικό σχέδιο πρακτικών και τις τροποποιήσεις τις οποίες είχαν ζητήσει οι επιχειρήσεις.

- 70 Η Επιτροπή απαντά ότι το άρθρο 9, παράγραφος 4, του κανονισμού 99/63/ΕΟΚ της Επιτροπής, της 25ης Ιουλίου 1963, περί των ακροάσεων που προβλέπονται στο άρθρο 19, παράγραφοι 1 και 2, του κανονισμού αριθ. 17 του Συμβουλίου (ΕΕ ειδ. έκδ. 08/001, σ. 37, στο εξής: κανονισμός 99/63), δεν διευκρινίζει εντός ποιας προθεσμίας πρέπει να γίνεται η έγκριση των πρακτικών από τις επιχειρήσεις, ούτε σε ποια όργανα πρέπει να υποβάλλονται το σχέδιο πρακτικών και τα εγκεκριμένα πρακτικά.
- 71 Προσθέτει ότι οι τροποποιήσεις του σχεδίου πρακτικών τις οποίες ζήτησε η προσφεύγουσα ήσαν επουσιώδεις, ότι η Απόφαση δεν θα ήταν διαφορετική αν είχε δοθεί στα μέλη της συμβουλευτικής επιτροπής και στα μέλη της Επιτροπής το οριστικό κείμενο των πρακτικών και ότι, επομένως, και αν ακόμη υπήρξε διαδικαστική πλημμέλεια, παρέλκει η εξέτασή της από το Πρωτοδικείο (απόφαση του Δικαστηρίου της 10ης Ιουλίου 1980 στην υπόθεση 30/78, Distillers Company κατά Επιτροπής, Slg. 1980, σ. 2229, σκέψη 26).
- 72 Όσον αφορά τη συμβουλευτική επιτροπή, η Επιτροπή παρατηρεί ότι τα μέλη της διέθεταν, πράγματι, απλώς το σχέδιο πρακτικών, αλλ' ότι τα κράτη μέλη εκπροσωπήθηκαν στις ακροάσεις, πλην της Ελλάδος και του Λουξεμβούργου, που δεν συμμετέσχαν στη δεύτερη σειρά ακροάσεων. Για τις αρχές των κρατών μελών, τα πρακτικά είχαν δηλαδή απλώς θέση βοηθήματος. Σχετικώς, δεν έχει καμία σημασία το αν ο υπάλληλος που παρέστη κατά τις ακροάσεις ήταν άλλος από το μέλος της συμβουλευτικής επιτροπής.
- 73 Τα μέλη της Επιτροπής, από την άλλη πλευρά, διέθεταν όχι μόνο το σχέδιο πρακτικών, αλλά και τις παρατηρήσεις που είχαν κάνει επί του σχεδίου αυτού οι επιχειρήσεις.
- 74 Το Πρωτοδικείο διαπιστώνει ότι, όπως προκύπτει από τη νομολογία του Δικαστηρίου, η μη οριστική μορφή των πρακτικών της ακροάσεως που υποβάλλονται στη συμβουλευτική επιτροπή και στην Επιτροπή μπορεί να συνιστά πλημμέλεια της διοικητικής διαδικασίας δυνάμενη να πλήξει τη νομιμότητα της αποφάσεως στην οποία καταλήγει, μόνον αν το εν λόγω κείμενο έχει συνταχθεί κατά τρόπον εμβάλλοντα τους αποδέκτες του σε ουσιαστική πλάνη (απόφαση της 15ης Ιουλίου 1970 στην υπόθεση 44/69, Buchler κατά Επιτροπής, Slg. 1970, σ. 733, σκέψη 17).

- 75 Όσον αφορά τα πρακτικά που διαβιβάστηκαν στην Επιτροπή, πρέπει να σημειωθεί ότι αυτή, μαζί με το σχέδιο πρακτικών, έλαβε και τις παρατηρήσεις που είχαν διατυπώσει επ' αυτού οι επιχειρήσεις· πρέπει, επομένως, να θεωρηθεί ότι τα μέλη της Επιτροπής έλαβαν γνώση όλων των στοιχείων που ασκούσαν επιρροή πριν εκδώσουν την Απόφαση.
- 76 Όσον αφορά το σχέδιο πρακτικών που διαβιβάστηκε στη συμβουλευτική επιτροπή, πρέπει να επισημανθεί ότι η προσφεύγουσα δεν εξήγησε γιατί το σχέδιο αυτό δεν αντανακλούσε τα διαμειφθέντα στις ακροάσεις κατά τρόπο πιστό και ακριβή και ότι δεν απέδειξε, επομένως, ότι το εν λόγω κείμενο ήταν συντεταγμένο κατά τέτοιο τρόπο, ώστε να εμβάλλει τα μέλη της συμβουλευτικής επιτροπής σε ουσιώδη πλάνη.
- 77 Επομένως, η αιτίαση πρέπει να απορριφθεί.

6. Μη κοινοποίηση της εκθέσεως του συμβούλου επί των ακροάσεων

- 78 Η προσφεύγουσα διατείνεται ότι, εφόσον δεν της κοινοποιήθηκε η έκθεση του συμβούλου επί των ακροάσεων παρά το σχετικό αίτημα που είχε απευθύνει στην Επιτροπή, της είναι αδύνατον να γνωρίζει αν αυτός έκρινε αποδεδειγμένες, με την έκθεσή του, περιστάσεις χρησιμεύουσες προς απόδειξη της κατά της προσφεύγουσας κατηγορίας, πέραν εκείνων που προκύπτουν από τα πρακτικά των συναντήσεων. Κατά συνέπεια, δεν της είναι δυνατόν να γνωρίζει ούτε αν η Επιτροπή έλαβε γνώση αυτών και αν χρησιμοποίησε δηλώσεις ενδεχομένως χρησιμεύουσες προς απόκρουση της κατηγορίας, τις οποίες της υπέβαλε ο σύμβουλος επί των ακροάσεων. Το Πρωτοδικείο οφείλει να υποχρεώσει την Επιτροπή να προσκομίσει την έκθεση αυτήν.
- 79 Κατά την άποψη της Επιτροπής, από την εντολή του συμβούλου επί των ακροάσεων προκύπτει ότι αυτός διαδραματίζει σημαντικό ρόλο στην εσωτερική διαδικασία λήψεως αποφάσεων της Επιτροπής, στην οποία οι επιχειρήσεις δεν μπορούν να αξιώσουν συμμετοχή. Καμμία διάταξη δεν προβλέπει την κοινοποίηση της εκθέσεως του συμβούλου επί των ακροάσεων. Η αμεροληψία και η ανεξαρτησία αυτού θα επλήττοντο αν επρόκειτο η έκθεση αυτή να κοινοποιείται. Το Δικαστήριο, άλλωστε, απέρ-

ριψε αίτηση της ICI [Διάταξη της 11ης Δεκεμβρίου 1986 στην υπόθεση 212/86 R, ICI κατά Επιτροπής, σκέψεις 5 έως 8 (που δεν έχει δημοσιευθεί στη Συλλογή)], η οποία ζητούσε να διαταχθεί η προσκόμιση της εν λόγω εκθέσεως.

- 80 Το Πρωτοδικείο εκθέτει, προκαταρκτικώς, τις διατάξεις, που ασκούν εδώ επιρροή, περί του περιεχομένου της εντολής του συμβούλου επί των ακροάσεων, οι οποίες είναι προσαρτημένες στη Δέκατη Τρίτη Έκθεση επί της πολιτικής ανταγωνισμού:

« Άρθρο 2

Ο σύμβουλος επί των ακροάσεων έχει σαν αποστολή να διασφαλίζει την καλή λειτουργία της ακροάσεως και έτσι να συμβάλλει στην αντικειμενικότητα τόσο της ακροάσεως, όσο και της ενδεχόμενης τελικής αποφάσεως. Προσέχει ιδίως το να λαμβάνονται υπόψη όλα τα σχετικά πραγματικά περιστατικά, τόσο τα ευνοϊκά όσο και τα δυσμενή προς τους ενδιαφερομένους, κατά την επεξεργασία των σχεδίων αποφάσεως της Επιτροπής στα θέματα του ανταγωνισμού.

Κατά την άσκηση των καθηκόντων του, επαγρυπνεί για την τήρηση των δικαιωμάτων της υπερασπίσεως, λαμβάνοντας υπόψη την ανάγκη της αποτελεσματικής εφαρμογής των κανόνων του ανταγωνισμού, σύμφωνα με τους κανονισμούς που ισχύουν και τις αρχές τις οποίες έχει το Δικαστήριο.

Άρθρο 5

Ο σύμβουλος επί των ακροάσεων ενημερώνει τον γενικό διευθυντή του ανταγωνισμού για την εξέλιξη της ακροάσεως και για τα συμπεράσματα που έχει συν[αγ]άγει. Διατυπώνει τις παρατηρήσεις του για τη συνέχεια της διαδικασίας. Οι παρατηρήσεις αυτές μπορούν να αφορούν, μεταξύ άλλων, και την ανάγκη συμπληρωματικών πληροφοριών, την εγκατάλειψη ορισμένων σημείων της προσφυγής ή την κοινοποίηση συμπληρωματικών προσφυγών.

Άρθρο 6

Κατά την άσκηση των καθηκόντων του, όπως ορίζονται στο άρθρο 2 ανωτέρω, ο σύμβουλος επί των ακροάσεων μπορεί, αν νομίζει, να διαβιβάσει κατευθείαν τις παρατηρήσεις του στο μέλος εκείνο της Επιτροπής που είναι επιφορτισμένο με τα

προβλήματα του ανταγωνισμού, όταν υποβάλλει στον τελευταίο το προσχέδιο της αποφάσεως που απευθύνεται στη συμβουλευτική επιτροπή για τα θέματα των συμπράξεων και των δεσποζουσών θέσεων.

Άρθρο 7

Ανάλογα με την περίπτωση, το μέλος της Επιτροπής που είναι επιφορτισμένο με τα προβλήματα του ανταγωνισμού μπορεί να αποφασίσει, μετά από αίτηση του συμβούλου επί των ακροάσεων, να [επισυνάψει] στην τελική γνώμη που εκφέρεται από αυτόν [... σ]το σχέδιο αποφάσεως, για το οποίο έχει συγκληθεί η Επιτροπή, ώστε να εγγυηθεί ότι αυτή, όταν αποφαινεται για μια ατομική υπόθεση ως όργανο αποφασιστικό, είναι πλήρως ενημερωμένη για όλα τα στοιχεία της υποθέσεως.»

- 81 Όπως προκύπτει από το ίδιο το κείμενο περί της εντολής του συμβούλου επί των ακροάσεων, δεν είναι υποχρεωτική η κοινοποίηση της εκθέσεώς του ούτε στη συμβουλευτική επιτροπή ούτε στην Επιτροπή. Πράγματι, καμμία διάταξη δεν προβλέπει τη διαβίβαση της εκθέσεως αυτής στη συμβουλευτική επιτροπή. Και ναι μεν ο σύμβουλος επί των ακροάσεων υποχρεούται να δίνει αναφορά στον γενικό διευθυντή του ανταγωνισμού (άρθρο 5) και έχει την ευχέρεια, αν το κρίνει πρόσφορο, να υποβάλλει απευθείας τις παρατηρήσεις του στο μέλος της Επιτροπής το αρμόδιο επί θεμάτων ανταγωνισμού (άρθρο 6), το οποίο μέλος έχει την ευχέρεια να επισυνάψει, κατόπιν αιτήσεως του συμβούλου επί των ακροάσεων, την τελική γνωμοδότηση αυτού στο σχέδιο αποφάσεως το οποίο θα υποβάλει στην Επιτροπή (άρθρο 7), δεν υπάρχει όμως καμμία διάταξη υποχρεώνουσα τον σύμβουλο επί των ακροάσεων, τον γενικό διευθυντή του ανταγωνισμού ή το μέλος της Επιτροπής το αρμόδιο επί θεμάτων ανταγωνισμού να διαβιβάζει την έκθεση του συμβούλου επί των ακροάσεων στην Επιτροπή. Επομένως, η έκθεση αυτή δεν συνιστά, υπό το πρίσμα του άρθρου 190 της Συνθήκης ΕΟΚ, γνώμη που πρέπει υποχρεωτικώς να υποβάλλεται στην Επιτροπή, οσάκις αυτή λαμβάνει απόφαση εφαρμογής του άρθρου 85, παράγραφος 1, της Συνθήκης ΕΟΚ.
- 82 Κατά συνέπεια, η προσφεύγουσα δεν μπορεί να επικαλείται ότι η έκθεση του συμβούλου επί των ακροάσεων δεν διαβιβάστηκε στα μέλη της συμβουλευτικής επιτροπής ή στα μέλη της Επιτροπής.
- 83 Εξ άλλου, το Πρωτοδικείο επισημαίνει ότι τα δικαιώματα του αμυνομένου δεν επιτάσσουν το να μπορούν οι επιχειρήσεις που εμπλέκονται σε διαδικασία του άρθρου 85, παράγραφος 1, της Συνθήκης ΕΟΚ να σχολιάζουν την έκθεση του συμβούλου επί των ακροάσεων, η οποία συνιστά καθαρώς εσωτερικό έγγραφο της Επιτροπής. Σχετικώς,

το Δικαστήριο έχει κρίνει ότι η έκθεση αυτή έχει αξία γνωμοδοτήσεως για την Επιτροπή, η οποία ουδόλως υποχρεούται να συνταχθεί με αυτήν και ότι, επομένως, η έκθεση αυτή δεν ενέχει κανένα στοιχείο λήψεως αποφάσεως, το οποίο θα έπρεπε να λάβει υπόψη ο κοινοτικός δικαστής προς άσκηση του ελέγχου του (προαναφερθείσα Διάταξη της 11ης Δεκεμβρίου 1986 στην υπόθεση 212/86 R, σκέψεις 5 έως 8). Συγκεκριμένα, η προστασία των δικαιωμάτων του αμυνομένου εξασφαλίζεται επαρκώς κατά νόμον, άπαξ τα διάφορα όργανα τα οποία συμβάλλουν στην εκπόνηση της τελικής αποφάσεως έχουν ενημερωθεί ορθώς περί της επιχειρηματολογίας που ανέπτυξαν οι επιχειρήσεις, καθώς και περί των αποδεικτικών στοιχείων που προσκόμισε η Επιτροπή προς στήριξη των αιτιάσεών της (προαναφερθείσα απόφαση του Δικαστηρίου της 9ης Νοεμβρίου 1983 στην υπόθεση 322/81, σκέψη 7).

- 84 Συναφώς, έχει σημασία να σημειωθεί ότι σκοπός της εκθέσεως του συμβούλου επί των ακροάσεων δεν είναι να συμπληρώνει ή να διορθώνει την επιχειρηματολογία των επιχειρήσεων, ούτε να διατυπώνει νέες αιτιάσεις ή να παρέχει νέα αποδεικτικά στοιχεία κατ' αυτών, αλλά να εκφράζει τη γνώμη υπαλλήλου της Επιτροπής εν όψει της λήψεως αποφάσεως από αυτήν.
- 85 Επομένως, οι επιχειρήσεις δεν δύνανται, επικαλούμενες τον σεβασμό των δικαιωμάτων του αμυνομένου, να αξιώνουν να τους κοινοποιηθεί η έκθεση του συμβούλου επί των ακροάσεων, για να μπορέσουν να τη σχολιάσουν (βλ. προαναφερθείσα απόφαση του Δικαστηρίου της 17ης Ιανουαρίου 1984 στις συνεκδικασθείσες υποθέσεις 43/82 και 63/82, σκέψη 25).
- 86 Κατά συνέπεια, η αιτίαση πρέπει να απορριφθεί.

Περί της αποδείξεως της παραβάσεως

- 87 Κατά την Απόφαση (αιτιολογική σκέψη 80, πρώτο εδάφιο), από το 1977, οι παραγωγοί πολυπροπυλενίου που εφοδίαζαν την ΕΟΚ μετείχαν σε σύνολο σχεδίων, μηχανισμών και μέτρων που αποφασίζονταν στα πλαίσια ενός συστήματος τακτικών συναντήσεων και συνεχών επαφών. Η Απόφαση αναφέρει στη συνέχεια (αιτιολογική σκέψη 80, δεύτερο εδάφιο) ότι, σύμφωνα με το συνολικό σχέδιο των παραγωγών, διοργανώνονταν συναντήσεις με σκοπό την επίτευξη ρητής συμφωνίας σχετικά με επί μέρους θέματα.

88 Υπ' αυτές τις συνθήκες, το Πρωτοδικείο πρέπει, κατ' αρχάς, να εξετάσει κατά πόσον η Επιτροπή απέδειξε επαρκώς κατά νόμον τα πραγματικά περιστατικά που αφορούν τη συνεδρίαση μιας επαγγελματικής ενώσεως πελατών, της European Association for Textile Polyolefins (στο εξής: EATP), της 22ας Νοεμβρίου 1977 (Α'), το σύστημα των περιοδικών συναντήσεων παραγωγών πολυπροπυλενίου (Β'), τις πρωτοβουλίες καθορισμού τιμών (Γ'), τα μέτρα που ελήφθησαν προς διευκόλυνση της υλοποίησης των πρωτοβουλιών καθορισμού τιμών (Δ') και τον καθορισμό ποσοτήτων-στόχων και ποσοστώσεων (Ε')· προς τούτο θα εκθέτει την προσβαλλόμενη πράξη (α') και τα επιχειρήματα των διαδίκων (β'), πριν προβεί στην εκτίμησή τους (γ')· στη συνέχεια, πρέπει να ελεγχθεί η εφαρμογή του άρθρου 85, παράγραφος 1, της Συνθήκης ΕΟΚ επί των πραγματικών αυτών περιστατικών.

1. Οι διαπιστώσεις όσον αφορά τα πραγματικά περιστατικά

Α' — Η συνεδρίαση της EATP της 22ας Νοεμβρίου 1977

α') Η προσβαλλόμενη πράξη

89 Με την Απόφαση (αιτιολογικές σκέψεις 17, τέταρτο εδάφιο, 78, τρίτο εδάφιο, και 104, δεύτερο εδάφιο) καταλογίζεται στην προσφεύγουσα ότι η ίδια, όπως άλλωστε και η Hercules, η Hoechst, η ICI, η Rhône-Poulenc, η Saga και η Solvay, δήλωσε ότι θα υποστήριζε την πρωτοβουλία της Monte, η οποία ανήγγειλε, με άρθρο που δημοσιεύθηκε στις 18 Νοεμβρίου 1977 στον εξειδικευμένο τύπο (*European Chemical News*, στο εξής: ECN), την πρόθεσή της να αυξήσει από 1ης Δεκεμβρίου την τιμή της raffia σε 1,30 γερμανικά μάρκα ανά χιλιόγραμμο (DM/kg). Κατά τη συνεδρίαση της EATP που πραγματοποιήθηκε στις 22 Νοεμβρίου 1977, έγιναν σχετικώς διάφορες δηλώσεις, που προκύπτουν από τα πρακτικά, περί του ότι η τιμή του 1,30 DM/kg, την οποία καθόρισε η Monte, είχε υιοθετηθεί από τους άλλους παραγωγούς ως «στόχος» για ολόκληρο τον κλάδο.

90 Κατά την Απόφαση (αιτιολογική σκέψη 16, πρώτο και δεύτερο εδάφιο), αυτή η δήλωση υποστηρίξεως εντασσόταν στο πλαίσιο των συνομιλιών που είχαν αρχίσει μεταξύ των παραγωγών προς αποφυγή σημαντικής πτώσεως των τιμών του πολυπροπυλενίου και των εντεθθεν ζημιών· κατά τις συνομιλίες αυτές, οι κυριότεροι παραγωγοί, ήτοι οι Monte, Hoechst, ICI και Shell, προώθησαν την πρωτοβουλία μιας «συμφωνίας κατωτάτων τιμών», η οποία θα άρχιζε να ισχύει από την 1η Αυγούστου 1977 και της οποίας οι λεπτομέρειες γνωστοποιήθηκαν στους λοιπούς παραγωγούς και ιδίως στη Hercules.

- 91 Στην Απόφαση (αιτιολογική σκέψη 16, πέμπτο και έκτο εδάφιο) αναφέρεται, εξ άλλου, ότι η ICI και η Shell αναγνωρίζουν ότι είχαν επαφές με άλλους παραγωγούς για να μελετήσουν μέσα συγκρατήσεως της πτώσεως των τιμών. Ωστόσο, η Επιτροπή αναγνωρίζει ότι, εκτός των « τεσσάρων μεγάλων » (Hoechst, ICI, Monte και Shell), της Hercules και της Solvay, δεν κατέστη δυνατό να προσδιοριστεί η ταυτότητα των παραγωγών που συμμετείχαν τότε στις συνομιλίες, ούτε να συγκεντρωθούν λεπτομερή στοιχεία όσον αφορά τη λειτουργία της « συμφωνίας κατωτάτων τιμών ».
- 92 Με την Απόφαση (αιτιολογική σκέψη 17, πρώτο εδάφιο) βεβαιώνεται επίσης ότι, κατά την εποχή περίπου κατά την οποία η Monte ανήγγειλε την πρόθεσή της να αυξήσει τις τιμές της, άρχισε να λειτουργεί το σύστημα των τακτικών συναντήσεων των παραγωγών πολυπροπυλενίου. Επισημαίνεται, ωστόσο, ότι, καθ' ομολογία της ίδιας της ICI, οι παραγωγοί διατηρούσαν ήδη στο παρελθόν επαφές, πιθανότατα τηλεφωνικές, οσάκις παρίστατο σχετική ανάγκη.

β') Τα επιχειρήματα των διαδίκων

- 93 Η προσφεύγουσα υποστηρίζει ότι η Επιτροπή δεν μπορεί να χρησιμοποιήσει τα πρακτικά της συνεδριάσεως της EATP της 22ας Νοεμβρίου 1977 (γ. αιτ. παράρτ. 6) για να στοιχειοθετήσει ότι στα τέλη του 1977 υπήρξε τιμολογιακή συμφωνία. Συγκεκριμένα, το μόνο που μπορεί να διαπιστωθεί από το έγγραφο αυτό είναι ότι ούτε η τιμή των 1,30 DM/kg, ούτε ο όρος « στόχος », τον οποίο παραθέτει η Επιτροπή εντός εισαγωγικών, εμφανίζονται στα πρακτικά. Καμμία από τις δηλώσεις τις οποίες έκαναν κατά τη συνεδρίαση αυτή οι συμμετέχοντες δεν παρέχει την παραμικρή ένδειξη περί του ότι οι παραγωγοί είχαν έρθει προηγουμένως σε επαφή. Η συνεργασία περί της οποίας γίνεται λόγος αφορά, χωρίς αμφιβολία, τη συνεργασία μεταξύ των παραγωγών και των πελατών.
- 94 Εκθέτει ότι από τη δήλωση του εκπροσώπου της προκύπτει σαφέστατα ότι περί της αποφάσεως της Monte να αυξήσει τις τιμές πληροφορήθηκε μόλις την παραμονή, ότι δεν γνώριζε ακόμη το ακριβές ύψος αυτής της αυξήσεως και ότι η προσφεύγουσα ήταν αναγκασμένη, εν όψει της ολεθρίας εικόνας των εσόδων της, να ακολουθήσει την ανατίμηση την οποία είχε αποφασίσει ο « leader » της αγοράς.

- 95 Η προσφεύγουσα διατείνεται ακόμη ότι από τα πρακτικά της συνεδριάσεως της EATP δεν μπορεί να συναχθεί η ύπαρξη διαβουλεύσεως σχετικά με την ανατίμηση, εφόσον αυτή είχε ήδη αναγγελθεί δημόσια από τη Monte. Περαιτέρω, δεν μπορεί να θεωρηθεί ως απόδειξη συμπαιγνίας το γεγονός ότι οι παραγωγοί έκαναν παρόμοιες δηλώσεις σχετικά με τις τάσεις της αγοράς, εφόσον οι τάσεις αυτές ήταν οι ίδιες για όλους τους παραγωγούς.
- 96 Η Επιτροπή, από την πλευρά της, ισχυρίζεται ότι η διαπίστωσή της ότι η Linz άρχισε να συμμετέχει στη σύμπραξη τον Νοέμβριο του 1977 στηρίζεται στο γεγονός ότι η επιχείρηση αυτή υποστήριξε την αναγγελθείσα δημόσια από τη Monte πρωτοβουλία περί ανατιμήσεως από τον Δεκέμβριο του 1977. Η πρωτοβουλία όμως αυτή και η υποστήριξη της οποίας έτυχε αποτέλεσαν εναρμονισμένη πρακτική και όχι παράλληλη συμπεριφορά οφειλόμενη στην τύχη και στις δυνάμεις της αγοράς. Συγκεκριμένα, τα πρακτικά της συνεδριάσεως της EATP της 22ας Νοεμβρίου 1977 αποδεικνύουν ότι ο καθορισμός της τιμής της raffia σε 1,30 DM/kg, την οποία ανήγγειλε η Monte, είχε ήδη γίνει δεκτή προηγουμένως ως κοινή τιμή-στόχος, εφόσον περιέχεται σ' αυτά η εξής δήλωση της Linz:

« Just yesterday we learnt that one of the important European polymer PP suppliers had already announced in the European Chemical News an increase in his PP polymer prices as from 1st December. At the present time, I do not know exactly how much his price increase will be, but I am hoping this price increase can and will be accepted by his customers. CHEMIE LINZ will have to follow these new prices to be in a better position to give all their customers in all applications all the supplies they require, including help in developing new and additional applications for PP polymers. »

(« Μόλις χθες μάθαμε ότι ένας από τους σημαντικούς προμηθευτές πολυμερούς πολυπροπυλενίου της Ευρώπης είχε ήδη αναγγείλει στο European Chemical News αύξηση των τιμών του για το πολυμερές πολυπροπυλενίου από 1ης Δεκεμβρίου. Επί του παρόντος, δεν γνωρίζω πόση ακριβώς θα είναι η αύξηση των τιμών του, ελπίζω πάντως ότι η ανατίμηση αυτή μπορεί να γίνει και θα γίνει όντως αποδεκτή από τους πελάτες του. Η CHEMIE LINZ είναι υποχρεωμένη να ακολουθήσει αυτές τις νέες τιμές, ώστε να μπορεί καλύτερα να προμηθεύσει όλους τους πελάτες της, για όλες τις εφαρμογές, όλα τα προϊόντα που χρειάζονται, περιλαμβανομένης και της βοήθειας για την ανάπτυξη νέων και προσθέτων εφαρμογών για τα πολυμερή . »)

- 97 Η Επιτροπή προσθέτει ότι, αν ληφθεί υπόψη το γεγονός ότι οι πρώτες επαφές μεταξύ των παραγωγών είχαν ήδη αναπτυχθεί όταν έγινε η δημόσια αυτή αναγγελία, δεν είναι πιστευτό το ότι η Linz προσχώρησε στην πρωτοβουλία αυτή χωρίς να έχει έρθει σε προηγούμενες επαφές.
- 98 Για να στηρίξει — έμμεσα — την άποψή της ότι πρέπει να υπήρξαν επαφές μεταξύ παραγωγών πριν από τη συνεδρίαση της EATP της 22ας Νοεμβρίου 1977, η Επιτροπή παραπέμπει σε ένα σημείωμα (γ. αιτ. παράρτ. 2), στο οποίο καταγράφεται το περιεχόμενο μιας τηλεφωνικής συνδιάλεξης που έγινε μεταξύ ενός στελέχους της Hercules και ενός υπαλλήλου ενός από τους « τέσσερις μεγάλους », διότι ό,τι ισχύει για τη Hercules ισχύει, κατ' επέκταση, και για όλους τους άλλους (άρα, και για τη Linz).
- 99 Κατά την επ' ακροατηρίου συζήτηση, η Επιτροπή τόνισε ότι ο σκοπός των παραλλήλων δηλώσεων των κατ' ιδίαν παραγωγών κατά τη συνεδρίαση της EATP της 22ας Νοεμβρίου 1977 ήταν να παρουσιάσουν έναντι των πελατών τους ενιαίο μέτωπο και να τους πείσουν ότι μια ανατίμηση της τάξεως της αναγγελθείσας από τη Monte ήταν αναπόφευκτη.

γ') Εκτίμηση του Πρωτοδικείου

- 100 Το Πρωτοδικείο διαπιστώνει ότι οι δηλώσεις στις οποίες προέβη η προσφεύγουσα κατά τη συνεδρίαση της EATP της 22ας Νοεμβρίου 1977 (γ. αιτ. παράρτ. 6) συνιστούν αφενός μεν την έκφραση συνολικής υποστηρίξεως προς την πολιτική ανατιμήσεων την οποία εγκαινίασε η Monte, αφετέρου δε συγκεκριμένη ένδειξη, απευθυνόμενη στους ανταγωνιστές της, περί της συμπεριφοράς την οποία ήταν αποφασισμένη να ακολουθήσει στην αγορά. Τις διαπιστώσεις αυτές επιρρωννύουν τα πρακτικά της επομένης συνεδριάσεως της EATP, της 26ης Μαΐου 1978 (γ. αιτ. παράρτ. 7), στην οποία δεν μετέσχε η προσφεύγουσα, στα οποία εκτίθενται οι εκτιμήσεις τις οποίες έκαναν οι διάφοροι παραγωγοί σχετικά με τα αποτελέσματα που είχαν επιτευχθεί στην αγορά κατόπιν της συνεδριάσεως της 22ας Νοεμβρίου 1977. Οι διαπιστώσεις αυτές δεν κλονίζονται από το γεγονός ότι η Επιτροπή αναγνώρισε, κατά την επ' ακροατηρίου συζήτηση, ότι πλην της συνεδριάσεως της EATP της 22ας Νοεμβρίου 1977, δεν διέθετε κανένα άμεσο αποδεικτικό στοιχείο περί της υπάρξεως επαφών μεταξύ της Linz και των άλλων παραγωγών.

- 101 Από τα προεκτεθέντα προκύπτει ότι η Επιτροπή απέδειξε επαρκώς κατά νόμον ότι η προσφεύγουσα εξέφρασε, παρουσία των ανταγωνιστών της, τη συνολική της υποστήριξη προς την πολιτική ανατιμήσεων την οποία εγκαινίασε η Monte (Απόφαση, αιτιολογικές σκέψεις 17, τέταρτο εδάφιο, πρώτη περίοδος, και 78, τρίτο εδάφιο, δεύτερη περίοδος) και ότι τους έδωσε συγκεκριμένη ένδειξη για τη συμπεριφορά την οποία ήταν αποφασισμένη να ακολουθήσει στην αγορά.

Β' — Το σύστημα των περιοδικών συναντήσεων

α') Η προσβαλλόμενη πράξη

- 102 Κατά την Απόφαση (αιτιολογική σκέψη 18, πρώτο εδάφιο), κατά το 1978 πραγματοποιήθηκαν τουλάχιστον έξι συναντήσεις μεταξύ ανωτέρων διευθυντικών στελεχών, υπευθύνων για τη διεύθυνση του κλάδου του πολυπροπυλενίου ορισμένων παραγωγών («διευθυντών»). Στο σύστημα αυτό προστέθηκε σύντομα και μια άλλη βαθμίδα συναντήσεων, λιγότερο υψηλού επιπέδου, στην οποία συμμετείχαν στελέχη ειδικευμένα στο marketing («εμπειρογνώμονες», γίνεται εδώ παραπομπή στην απάντηση της ICI στην αίτηση παροχής πληροφοριών βάσει του άρθρου 11 του κανονισμού 17, γ. αιτ. παράρτ. 8). Η Απόφαση καταλογίζει στην προσφεύγουσα ότι συμμετείχε τακτικά στις συναντήσεις αυτές μέχρι τα τέλη Σεπτεμβρίου του 1983 τουλάχιστον (αιτιολογική σκέψη 105, τέταρτο εδάφιο).
- 103 Στην Απόφαση (αιτιολογική σκέψη 21) αναφέρεται ότι σκοπός των περιοδικών συναντήσεων των παραγωγών πολυπροπυλενίου ήταν ιδίως ο καθορισμός επιδιωκόμενων τιμών και επιδιωκόμενου όγκου πωλήσεων, καθώς και ο έλεγχος της τηρήσεως αυτών από τους παραγωγούς.

β') Τα επιχειρήματα των διαδίκων

- 104 Η προσφεύγουσα υποστηρίζει ότι η Επιτροπή δεν απέδειξε τη συμμετοχή της σε συμφωνία-πλαίσιο αφορώσα θεσμοποιημένο σύστημα περιοδικών συναντήσεων και καλύπτουσα ολόκληρη την κρίσιμη περίοδο, εφόσον δεν απέδειξε ότι οι παραγωγοί πολυπροπυλενίου συμφώνησαν το 1977, με αμοιβαίες και συμπίπτουσες δηλώσεις βουλήσεως, να συναντώνται τακτικά, με σκοπό να εξετάζουν και να ορίζουν την εμπορική τους πολιτική. Η ίδια η Επιτροπή αναγνωρίζει ότι οι συναντήσεις των παραγωγών πολυπροπυλενίου μορφοποιήθηκαν σταδιακά (Απόφαση, αιτιολογική σκέψη 18).

- 105 Κατά την προσφεύγουσα, μόνον από το 1982 οι συναντήσεις άρχισαν να διεξάγονται κάπως τακτικά. Από το στοιχείο αυτό δεν μπορεί να συναχθεί ότι, πέντε χρόνια νωρίτερα, είχε καθιερωθεί ένα σύστημα συναντήσεων με κοινή συμφωνία. Στην πραγματικότητα, επρόκειτο για ανεπίσημες συναντήσεις.
- 106 Διατείνεται ότι, ούτως ή άλλως, η συμμετοχή της στις συναντήσεις αποδεικνύεται μόνο από τις αρχές του 1981· δεν μπορούσε, επομένως, να είχε συμμετάσχει σ' αυτήν τη φερόμενη συμφωνία-πλαίσιο, η ύπαρξη της οποίας — υπενθυμίζει — προβλήθηκε για πρώτη φορά στην Απόφαση.
- 107 Η προσφεύγουσα δεν μπορεί να εντοπίσει την ημερομηνία κατά την οποία έλαβε για πρώτη φορά μέρος στις συναντήσεις παραγωγών. Ισχυρίζεται ότι δεν συμμετείχε σ' αυτές από την αρχή και επισημαίνει ότι η πρώτη απόδειξη περί παρουσίας της σε συνάντηση ανάγεται στις αρχές του 1981 (γ. αιτ. παράρτ. 17). Απ' αυτό συμπεραίνει ότι δεν μπορεί να της προσαφθεί η παραμικρή ευθύνη για τις προ της ημερομηνίας αυτής πράξεις.
- 108 Εκθέτει ότι σκοπός των συναντήσεων ήταν να συζητείται λεπτομερώς η κατάσταση της αγοράς, αποκλειστικώς και μόνο χάριν συλλογής πληροφοριών. Οι συζητήσεις αφορούσαν τις τιμές και τον όγκο πωλήσεων κάθε συμμετέχοντος, καθώς και τους στόχους τους για το μέλλον.
- 109 Η προσφεύγουσα εξηγεί ότι, εν όψει της καταστάσεως της αγοράς, όλοι οι προμηθευτές είχαν σημαντικό συμφέρον να είναι η αγορά όσο το δυνατόν διαφανής. Αυτή η ανάγκη πληροφορήσεως γινόταν ιδιαίτερα αισθητή στην προσφεύγουσα, η οποία έφτανε, από μια τρίτη χώρα, σε μια αγορά σε μεγάλο βαθμό άγνωστη. Ήταν υποχρεωμένη να συλλέγει όσο το δυνατόν περισσότερες πληροφορίες για την αγορά αυτή και, ειδικότερα, να συμμετέχει στις συζητήσεις των παραγωγών επί της καταστάσεως της αγοράς. Υποστηρίζει, κατά συνέπεια, ότι, αν συμμετέσχε στις συναντήσεις, το έπραξε αποκλειστικά και μόνο για μην αφήνει τους ανταγωνιστές της ανεπιτήρητους και για να λαμβάνει σημαντικές πληροφορίες για την αγορά.

- 110 Ισχυρίζεται ότι δεν αναμενόταν από τους συμμετέχοντες να αναλάβουν οποιαδήποτε νομική ή ηθική δέσμευση ως προς τη συμπεριφορά τους στην αγορά, ούτε και ανέλαβαν τέτοια δέσμευση. Προς απόδειξη αυτού επικαλείται το γεγονός ότι, ενώ οι στόχοι που φέρεται ότι επιδιώκονταν δεν επιτεύχθηκαν, η Επιτροπή δεν είναι σε θέση να αναφέρει ούτε μία περίπτωση στην οποία κάποιος συμμετέχων να δέχθηκε τις μομφές άλλων συμμετεχόντων διότι είχε ακολουθήσει συμπεριφορά διαφορετική από ό,τι είχε δηλώσει.
- 111 Η προσφεύγουσα υποστηρίζει, επομένως, ότι μόνη της καθόριζε, κατά τρόπο αυτόνομο, τη συμπεριφορά της στην αγορά και εξηγεί πως φυσικό ήταν, προκειμένου να καταρτίσει τις οδηγίες καθορισμού τιμών τις οποίες έδινε στις υπηρεσίες πωλήσεώς της, να χρησιμοποιεί τα στοιχεία τα οποία είχε συλλέξει κατά τις συναντήσεις. Γι' αυτό και χρησιμοποιούσε τα στοιχεία αυτά κατά τον ίδιο τρόπο με όλα τα άλλα στοιχεία τα οποία συνέλεγε μελετώντας την αγορά ή διαβάζοντας τον εξειδικευμένο Τύπο.
- 112 Η Επιτροπή, από την πλευρά της, υπενθυμίζει ότι η προσφεύγουσα συμμετέσχε σε πρωτοβουλίες καθορισμού τιμών από τον Νοέμβριο του 1977 και ότι, όπως ανέφερε η ICI με την αλάντησή της στην αίτηση παροχής πληροφοριών (γ. αιτ. παράρτ. 8), οι παραγωγοί συναντήθηκαν για πρώτη φορά τον Δεκέμβριο του 1977 για να συντονίσουν την εμπορική τους πολιτική και συμφωνήθηκε να διοργανωθούν νέες συναντήσεις, αρχικά μεν οριζόμενες επί τούτω, έπειτα δε κατά τρόπο πιο συγκροτημένο.
- 113 Κατά την Επιτροπή, η συμφωνία-πλαίσιο υλοποιήθηκε διά της καθιερώσεως ενός συστήματος θεσμοποιημένων συναντήσεων, που αποσκοπούσαν στη συζήτηση της εμπορικής πολιτικής των διαφόρων παραγωγών. Η συμφωνία αυτή ενισχύθηκε με επί μέρους συμφωνίες, που αφορούσαν συγκεκριμένα μέτρα για τις τιμές, κατά περίπτωση δε και με συμφωνίες ποσοστάσεων ή με ένα σύστημα « *accountleadership* ».
- 114 Αμφισβητεί το ότι η Linz άρχισε να συμμετέχει στις συναντήσεις μόνον από το 1981 και προβάλλει σχετικώς δύο αποδεικτικά στοιχεία: αφενός μεν, την αλάντηση της ICI στην αίτηση παροχής πληροφοριών, με την οποία αυτή κατέτασσε τη Linz μεταξύ των τακτικώς συμμετεχόντων στις συναντήσεις χωρίς χρονικό περιορισμό (αντιθέτως προς την Anic και τη Rhône-Poulenc, π. χ., οι οποίες, κατά την ICI, συμμετέσχαν για μια

περιορισμένη μόνο περίοδο, και αντιθέτως προς τη Hercules, η οποία δεν συμμετείχε τακτικά στις συναντήσεις) και ανήγε την έναρξη αυτών των συναντήσεων στον Δεκέμβριο του 1977· αφετέρου δε, έναν αχρονολόγητο πίνακα, τιτλοφορούμενο «Producers' Sales to West Europe» («Πωλήσεις των παραγωγών στη Δυτική Ευρώπη»), ο οποίος ανευρέθηκε στην ICI και περιλαμβάνει για όλους τους παραγωγούς πολυπροπυλενίου της Δυτικής Ευρώπης τους αριθμούς πωλήσεων σε χιλιοτόννους για το 1976, το 1977 και το 1978, καθώς και αριθμητικές τιμές που μνημονεύονται υπό τις περιγραφές «1979 actual» («πωλήσεις πραγματοποιηθείσες το 1979») και «revised target» («αναθεωρημένος στόχος»). Ο πίνακας αυτός, ο οποίος περιέχει πληροφορίες που πρέπει να φυλάσσονται αυστηρώς ως επιχειρηματικά απόρρητα, δεν μπορεί να καταρτίστηκε χωρίς τη συμμετοχή της Linz.

- 115 Κατά την Επιτροπή, οι περιστασιακές απουσίες των τακτικώς συμμετεχόντων στις συναντήσεις δεν την εμποδίζουν να θεωρεί ότι αυτοί συμμετείχαν στο σύνολο των συμφωνιών, αν ληφθεί υπόψη ο διαρκής χαρακτήρας της συμπαιγνίας επί των τιμών και το γεγονός ότι τα σχέδια πρωτοβουλιών καθορισμού τιμών κατελάμβαναν συνήθως χρονικό διάστημα πλειόνων μηνών.
- 116 Όσον αφορά τον σκοπό αυτών των συναντήσεων, αμφισβητεί το ότι οι συναντήσεις εξυπηρετούσαν απλώς την ανταλλαγή πληροφοριών και ότι ούτε η Linz ούτε οι άλλοι παραγωγοί είχαν την πρόθεση να προσαρμόσουν τη συμπεριφορά τους στην αγορά στις λαμβανόμενες αποφάσεις. Στην πραγματικότητα, οι παραγωγοί έθεταν όντως σε εφαρμογή τις αποφάσεις που ελαμβάνοντο κατά τις συναντήσεις, αποστέλλοντας τακτικά οδηγίες καθορισμού τιμών· το στοιχείο αυτό δείχνει επαρκώς τη βούληση κοινής δράσεως, η οποία αποτυπώνεται επίσης στα πολυάριθμα πρακτικά συναντήσεων.
- 117 Η Επιτροπή ισχυρίζεται ότι, στην περίπτωση της Linz, ένα σημείωμα που ανευρέθηκε στα γραφεία της θυγατρικής της του Μονάχου (γ. αιτ. παράρτ. 21) αποκαλύπτει χωρίς την παραμικρή αμφιβολία τι όφελος έλπιζε να αποκομίσει από τις τακτικές της επαφές με τους ανταγωνιστές της. Συναφώς, η Επιτροπή διερωτάται γιατί άραγε οι επιχειρήσεις εξακολούθησαν να συναντώνται τακτικά και επί σειράν ετών και να υπολογίζουν με απόλυτη ακρίβεια τις τιμές του πολυπροπυλενίου σε όλα τα ευρωπαϊκά νομίσματα, αν επρόκειτο απλώς να συλλέγουν πληροφορίες χωρίς την παραμικρή αξιοπιστία, χωρίς να αναλαμβάνουν δεσμεύσεις.

- 118 Εκθέτει, τέλος, ότι ο ισχυρισμός της προσφεύγουσας ότι δεν διατυπώνονταν καμμία επίκριση κατά των συμμετεχόντων στις συναντήσεις οι οποίοι δεν υλοποιούσαν τους συμφωνηθέντες στόχους αντικρούεται από πολυάριθμα στοιχεία της δικογραφίας, όπως η απάντηση της ICI στην αίτηση παροχής πληροφοριών ή διάφορα πρακτικά συναντήσεων, τα οποία καταγράφουν επικρίσεις, όπως των συναντήσεων της 21ης Σεπτεμβρίου και της 2ας Δεκεμβρίου 1982 (γ. αιτ. παραρτ. 30 και 33), ή ακόμη όπως ένα σημείωμα της ICI του 1981 (γ. αιτ. παράρτ. 64), όπου λέγεται ότι είναι ανάγκη να ασκηθούν πιέσεις σε ορισμένους παραγωγούς.

γ') Η εκτίμηση του Πρωτοδικείου

- 119 Το Πρωτοδικείο διαπιστώνει ότι η ICI, με την απάντησή της στην αίτηση παροχής πληροφοριών (γ. αιτ. παράρτ. 8), κατατάσσει την προσφεύγουσα — κατ' αντίθεση προς δύο άλλους παραγωγούς — μεταξύ των τακτικώς συμμετεχόντων στις συναντήσεις « διευθυντών » και « εμπειρογνομόνων ». Η απάντηση αυτή πρέπει να ερμηνευθεί υπό την έννοια ότι η συμμετοχή της προσφεύγουσας ανάγεται στην εποχή στην οποία πρωτοκαθιερώθηκε το σύστημα συναντήσεων « διευθυντών » και « εμπειρογνομόνων », ήτοι περί τα τέλη του 1978 ή τις αρχές του 1979.
- 120 Η απάντηση της ICI στην αίτηση παροχής πληροφοριών επιρρωννύεται, ως προς το σημείο αυτό, από τη μνεία — δίπλα στο όνομα της προσφεύγουσας σε διαφόρους πίνακες που βρέθηκαν στην ICI, την ATO και την Hercules (γ. αιτ. παραρτ. 55 έως 61), — των αριθμητικών στοιχείων των πωλήσεών της για διαφόρους μήνες και διάφορα έτη. Όπως παραδέχτηκαν, όμως, οι περισσότερες από τις προσφεύγουσες με την απάντησή τους σε γραπτή ερώτηση του Πρωτοδικείου, η κατάρτιση των πινάκων που αποκαλύφθηκαν στην ICI, την ATO και την Hercules δεν θα ήταν δυνατή βάσει των στατιστικών του συστήματος ανταλλαγής δεδομένων Fides. Η ICI, εξ άλλου, απαντώντας στην αίτηση παροχής πληροφοριών, δήλωσε, σχετικά με έναν από τους πίνακες αυτούς, ότι « the source of information for actual historic figures in this table would have been the producers themselves » (« η πηγή προελεύσεως των αριθμών του πίνακα αυτού, που αντιπροσωπεύουν ήδη συντελεσθείσες πράξεις, πρέπει να ήσαν οι ίδιοι οι παραγωγοί »). Κατά την ενώπιον του Πρωτοδικείου διαδικασία, εξ άλλου, η προσφεύγουσα, έναντι των σοβαρών αυτών ενδείξεων που προβλήθηκαν, ουδέποτε αρνήθηκε ρητά την παρουσία της στις συναντήσεις, τη διενέργεια των οποίων άλλωστε δεν αμφισβήτησε.

- 121 Ως προς το αν η προσφεύγουσα μετείχε στις συναντήσεις του 1978, το Πρωτοδικείο επισημαίνει ότι, όπως προκύπτει από την ανάγνωση της αιτιολογικής σκέψεως 18, σε συνδυασμό προς την απευθυνθείσα στη Linz ειδική ανακοίνωση των αιτιάσεων, προ-σάπτεται σ' αυτήν ότι συμμετείχε.
- 122 Συναφώς, η προσφεύγουσα τονίζει, με το δικόγραφο της προσφυγής της, ότι « η Επι-τροπή, ενώ ισχυρίζεται ότι για το 1978 έγιναν έξι συναντήσεις, δεν αναφέρει τον τόπο, τον χρόνο, τους συμμετέχοντες ούτε το περιεχόμενο των συζητήσεων, ούτε παρέχει καμμία απόδειξη όσον αφορά τις συναντήσεις αυτές. Η προσφεύγουσα δεν γνωρίζει τίποτε για τέτοιες συναντήσεις ».
- 123 Το Πρωτοδικείο διαπιστώνει ότι, χωρίς να αρνείται τη συμμετοχή της στις συναντή-σεις που έγιναν το 1978, η προσφεύγουσα ισχυρίζεται ότι η Επιτροπή δεν διαθέτει αποδεικτικά στοιχεία σχετικά με τη διενέργειά τους και ότι η ίδια δεν διαθέτει πληρο-φορίες σχετικά με αυτές.
- 124 Το υποστατόν των συναντήσεων παραγωγών κατά το 1978 αποδεικνύεται από την απάντηση της ICI στην αίτηση παροχής πληροφοριών, όπου αναφέρονται τα εξής: « During the first year (1978) about six "ad hoc" meetings took place at about two monthly intervals between the Senior Managers responsible for the polypropylene busi-ness of some producers » [« Κατά το πρώτο έτος (1978), πραγματοποιήθηκαν περί τις έξι επί τούτω συναντήσεις ανά δίμηνο περίπου, μεταξύ των ανωτέρων διευθυντικών στελεχών που ήσαν υπεύθυνα για τον κλάδο του πολυπροπυλενίου ορισμένων παρα-γωγών »]. Η ίδια απάντηση αναφέρει ότι οι συναντήσεις αυτές άρχισαν περί τον μήνα Δεκέμβριο του 1977: « Because of the problems facing the polypropylene industry (...), a group of producers met in about December 1977 to discuss what, if any measures could be pursued in order to reduce the burden of the inevitable heavy losses about to be incurred by them » [« Λόγω των προβλημάτων που αντιμετώπιζε ο κλάδος του πολυπροπυλενίου (...), μια ομάδα παραγωγών συναντήθηκε περί τον Δεκέμβριο του 1977 για να συζητήσει σχετικά με το ενδεχόμενο της λήψης μέτρων για να μειωθεί η έκταση των αναπόφευκτων βαρειών απωλειών τις οποίες επρόκειτο να υποστούν »], ήτοι αμέσως μετά τη συνεδρίαση της EATP της 22ας Νοεμβρίου 1977, στην οποία συμμετέσχε η Linz.

- 125 Έναντι του αποδεικτικού αυτού στοιχείου, η προσφεύγουσα και πάλι δεν αρνήθηκε τη συμμετοχή της σ' αυτές τις συναντήσεις, αλλά δήλωσε, με το υπόμνημα απαντήσεως, τα εξής:

« Και αν υποτεθεί ότι οι ισχυρισμοί αυτοί (δηλ. οι περιεχόμενοι στην απάντηση της ICI στην αίτηση παροχής πληροφοριών) είναι ορθοί, δεν δικαιολογούν το συμπέρασμα ότι υπήρξε εξ υπαρχής μια γενική συμφωνία-πλαίσιο ... »

- 126 Το Πρωτοδικείο διαπιστώνει, εξ άλλου, ότι οι συναντήσεις που διενεργήθηκαν κατά το 1978 και κατά τα επόμενα έτη είχαν το ίδιο αντικείμενο με τις συναντήσεις της EATP, δηλαδή τη συζήτηση των μέτρων που έπρεπε να ληφθούν για να ανασχεθούν οι ζημιές εις βάρος των παραγωγών πολυπροπυλενίου. Όπως αναφέρεται, συγκεκριμένα, στην απάντηση της ICI στην αίτηση παροχής πληροφοριών:

« It was felt to be essential for producers to consider appropriate means of alleviating this impending crisis which could, unless controlled in some way, lead eventually to the collapse of the polypropylene industry. It was proposed that future meetings of those producers who wished to attend should be called on an "ad hoc" basis in order to exchange and develop ideas to tackle these problems (...) Generally speaking however, the concept of recommending "Target Prices" was developed during the early meetings which took place in 1978 (...) »

[« Θεωρήθηκε αναγκαίο να αναζητήσουν οι παραγωγοί τα κατάλληλα μέσα για να αμβλύνουν αυτή την επικείμενη κρίση, η οποία, αν δεν ετίθετο κατά κάποιο τρόπο υπό έλεγχο, θα μπορούσε να οδηγήσει τελικά στην κατάρρευση της βιομηχανίας του πολυπροπυλενίου. Προτάθηκε οι μελλοντικές συναντήσεις όσων παραγωγών επιθυμούσαν να παραστούν να συγκαλούνται αναλόγως των αναγκών, με σκοπό την ανταλλαγή και ανάπτυξη σκέψεων για την αντιμετώπιση αυτών των προβλημάτων (...) Γενικώς, πάντως, η σκέψη να συστηθούν "τιμές-στόχοι" αναπτύχθηκε κατά τις πρώτες συναντήσεις που πραγματοποιήθηκαν το 1978 (...) »].

- 127 Κατά τη συνεδρίαση της EATP της 22ας Νοεμβρίου 1977, οι κατ' ιδίαν παραγωγοί ανέφεραν ότι οι τιμές ήσαν υπερβολικά χαμηλές, πράγμα που δεν θα μπορούσαν να υπομένουν επ' άπειρον. Κατά τη συνεδρίαση αυτή, η Linz δήλωσε τα εξής:

« We are sure that you all know the current low PP price level and we do hope also that you know that such a price level is far below the level needed to break even. There has been no reasonable return for PP polymer producers for too long a period and we at CHEMIE LINZ do not and cannot believe that Polymer manufacturers can and will accept such an extremely low price level any longer »

(« Είμαστε βέβαιοι ότι γνωρίζετε όλοι το τωρινό χαμηλό επίπεδο τιμών πολυπροπυλενίου και ελπίζουμε ότι γνωρίζετε επίσης ότι αυτό το επίπεδο τιμών υπολείπεται σημαντικά του επιπέδου που θα απαιτούνταν για να λειτουργούν οι επιχειρήσεις χωρίς ζημία. Επί υπερβολικά μεγάλο χρονικό διάστημα, δεν υπήρξε κάποια λογική κερδοφορία για τους παραγωγούς πολυμερούς πολυπροπυλενίου, εμείς δε, της Chemie Linz, δεν πιστεύουμε, ούτε μπορούμε να πιστέψουμε ότι οι παρασκευαστές πολυμερούς μπορούν να δεχθούν και ότι θα εξακολουθήσουν να δέχονται ένα τόσο χαμηλό επίπεδο τιμών. »)

Οι παραγωγοί τόνισαν επίσης το αναγκαίο των ανατιμήσεων και υποστήριξαν την αναγγελία της Monteperi αυξήσεων των δικών της τιμών.

128 Κατά συνέπεια, το Πρωτοδικείο θεωρεί ότι οι συναντήσεις του 1978 και των επομένων ετών εντάσσονται στο πνεύμα των δηλώσεων τις οποίες έκαναν οι παραγωγοί κατά τη συνάντηση της EATP της 22ας Νοεμβρίου 1977.

129 Εξ άλλου, επιβάλλεται η διαπίστωση ότι η απάντηση της ICI στην αίτηση παροχής πληροφοριών δείχνει ότι οι συναντήσεις αυτές απετέλεσαν το σημείο αφετηρίας του συστήματος των συναντήσεων « διευθυντών » και « εμπειρογνομόνων » — στο οποίο συμμετέσχε η προσφεύγουσα από τα τέλη του 1978 ή τις αρχές του 1979 — τόσο από οργανωτική όσο και από ουσιαστική άποψη. Συγκεκριμένα, στην απάντηση αυτή αναφέρονται τα εξής:

« By late 1978/early 1979 it was determined that the “ad hoc” meetings of Senior Managers (“Bosses” of 1978) should be supplemented by meetings of lower level managers with more marketing knowledge (“Experts”). »

[« Από τα τέλη του 1978/αρχές του 1979, αποφασίστηκε ότι οι επί τούτω συναντήσεις των ανωτέρων διευθυντικών στελεχών (“ διευθυντών ” του 1978) θα συμπληρώνονταν από συναντήσεις στελεχών λιγότερο υψηλού επιπέδου με ειδικότερη γνώση του marketing (“ εμπειρογνομών ”). »]

Πρέπει, εξ άλλου, να υπομνηστεί ότι η σκέψη να συστηθούν τιμές-στόχοι, η οποία τέθηκε σε εφαρμογή στο πλαίσιο του συστήματος των συναντήσεων « διευθυντών » και « εμπειρογνομών », είχε αναπτυχθεί κατά τις συναντήσεις του 1978.

130 Κατά συνέπεια, το Πρωτοδικείο διαπιστώνει ότι, εφόσον η προσφεύγουσα συμμετείχε αφενός μεν στη συνάντηση της ΕΑΤΡ της 22ας Νοεμβρίου 1977, αφετέρου δε στο σύστημα συναντήσεων « διευθυντών » και « εμπειρογνομών », δικαιολογημένα η Επιτροπή έκρινε ότι η προσφεύγουσα είχε συμμετάσχει στις συναντήσεις του 1978, οι οποίες απετέλεσαν για τους παραγωγούς τη λογική συνέπεια των όσων δήλωσαν κατά τη συνάντηση της ΕΑΤΡ της 22ας Νοεμβρίου 1977 και χάρη στις οποίες μπόρεσαν να οργανώσουν ένα σύστημα συναντήσεων « διευθυντών » και « εμπειρογνομών ».

131 Το Πρωτοδικείο θεωρεί ότι ορθώς η Επιτροπή έκρινε, βάσει των στοιχείων που της παρέσχε η ΙCΙ με την απάντησή της στην αίτηση παροχής πληροφοριών και τα οποία επιβεβαιώνονται από τα πρακτικά διαφόρων συναντήσεων, ότι σκοπός των συναντήσεων αυτών ήταν βασικά ο καθορισμός επιδιωκομένων τιμών, αφενός, και επιδιωκομένου όγκου πωλήσεων, αφετέρου. Στην εν λόγω απάντηση περιέχονται, πράγματι, τα κάτωθι χωρία:

« Generally speaking however, the concept of recommending “ Target Prices ” was developed during the early meetings which took place in 1978 »· « “ Target prices ” for the basic grade of each principal category of polypropylene as proposed by producers from time to time since 1 January 1979 are set forth in Schedule... »

καθώς και

« A number of proposals for the volume of individual producers were discussed at meetings. »

(« Γενικώς, πάντως, η σκέψη να συστηθούν “τιμές-στόχοι” αναπτύχθηκε κατά τις πρώτες συναντήσεις που πραγματοποιήθηκαν το 1978 ». « Οι κατά καιρούς προταθείσες από τους παραγωγούς “τιμές-στόχοι”, από την 1η Ιανουαρίου 1979 και εντεύθεν, για τη βασική ποιότητα καθεμιάς από τις βασικές κατηγορίες πολυπροπυλενίου εκτίθενται στο παράρτημα... »

καθώς και

« διάφορες προτάσεις για τον όγκο των πωλήσεων των κατ’ ιδίαν παραγωγών συζητούνταν σε συναντήσεις. »)

132 Επιπλέον, η ICI αναφερόμενη, με την απάντησή της στην αίτηση παροχής πληροφοριών, στη διοργάνωση — εκτός των συναντήσεων « διευθυντών » — και συναντήσεων « εμπειρογνομόνων » του marketing από τα τέλη του 1978 ή τις αρχές του 1979, αποκαλύπτει ότι οι συζητήσεις για τον καθορισμό επιδιωκόμενων τιμών και επιδιωκόμενου όγκου πωλήσεων γίνονταν όλο και πιο συγκεκριμένες και λεπτομερείς, ενώ, κατά το 1978, οι « διευθυντές » είχαν περιοριστεί στο να αναπτύξουν απλώς την έννοια της « τιμής-στόχου ».

133 Εκτός από τα παραπάνω χωρία, στην απάντηση της ICI στην αίτηση παροχής πληροφοριών περιλαμβάνεται και το ακόλουθο απόσπασμα: « Only “Bosses” and “Experts” meetings came to be held on a monthly basis » (« Μόνο οι συναντήσεις “διευθυντών” και “εμπειρογνομόνων” διεξάγονταν σε μηνιαία βάση »). Ορθώς, λοιπόν, η Επιτροπή συνήγαγε από την απάντηση αυτή, καθώς και από την ταυτότητα φύσεως και αντικειμένου των συναντήσεων, ότι αυτές εντάσσονταν σε σύστημα περιοδικών συναντήσεων.

134 Έναντι αυτών των στοιχείων, η προσφεύγουσα ισχυρίζεται ότι η συμμετοχή της στις συναντήσεις εστειρέτο παντός πνεύματος αντιβαίνοντος προς τον ανταγωνισμό. Συναφώς, πρέπει να παρατηρηθεί ότι, άπαξ έχει αποδειχθεί ότι η προσφεύγουσα έλαβε

μέρος στις συναντήσεις αυτές και ότι αυτές αποσκοπούσαν ιδίως στον καθορισμό επιδιωκόμενων τιμών και επιδιωκόμενου όγκου πωλήσεων, η προσφεύγουσα έδωσε στους ανταγωνιστές της — τουλάχιστον — την εντύπωση ότι συμμετείχε σ' αυτές για τους ίδιους λόγους για τους οποίους μετείχαν και αυτοί.

- 135 Υπ' αυτές τις συνθήκες, στην προσφεύγουσα εναπόκειται να παράσχει αποχρώσες ενδείξεις που να αποδεικνύουν ότι η συμμετοχή της στις συναντήσεις εστερείτο οποιουδήποτε πνεύματος αντιβαίνοντος προς τον ανταγωνισμό· προς τούτο, πρέπει να αποδείξει ότι είχε δηλώσει στους ανταγωνιστές της ότι συμμετείχε στις συναντήσεις αυτές για λόγους διαφορετικούς από τους δικούς τους.
- 136 Συναφώς, πρέπει να σημειωθεί ότι τα επιχειρήματα της προσφεύγουσας περί της συμπεριφοράς της στην αγορά — με τα οποία επιχειρεί να αποδείξει ότι μοναδικός σκοπός της συμμετοχής της στις συναντήσεις ήταν να μπορεί να λαμβάνει πληροφορίες — δεν συνιστούν ενδείξεις ικανές να αποδείξουν ότι αυτή ήταν απηλλαγμένη οποιουδήποτε πνεύματος αντιβαίνοντος προς τον ανταγωνισμό, εφόσον τα στοιχεία αυτά δεν αποδεικνύουν ότι η προσφεύγουσα είχε δηλώσει στους ανταγωνιστές της ότι η συμπεριφορά της στην αγορά θα ήταν ανεξάρτητη του περιεχομένου των συναντήσεων. Ακόμη και αν υποθεθεί ότι οι ανταγωνιστές της το γνώριζαν, το γεγονός και μόνον ότι επιδίωκε να λάβει από αυτούς στοιχεία που ένας ανεξάρτητος επιχειρηματίας διαφυλάσσει αυστηρώς ως επιχειρηματικό απόρρητο αρκεί για να καταδείξει ότι αυτή εμφορούνταν από πνεύμα αντίθετο προς τον ανταγωνισμό.
- 137 Πρέπει να προστεθεί ότι, αντιθέτως προς ό,τι ισχυρίζεται η προσφεύγουσα, τα πρακτικά των συναντήσεων προδίδουν ότι διατυπώθηκαν όντως επικρίσεις κατά παραγωγών, για τους οποίους οι συμμετέχοντες στις συναντήσεις είχαν την εντύπωση ότι δεν συμμορφώνονταν προς τα αποτελέσματά τους. Έτσι, στα πρακτικά της συνάντησής της 21ης Σεπτεμβρίου 1982 (γ. αιτ. παράρτ. 30), αναφέρονται τα εξής:

« Anic were seen as a problem in September (...) Pressure was needed + Z. was asked to get M. to speak to C. Sales to Italy were a potential problem + pressure was needed on Shell Italy to restrain themselves to the agreed levels for October ».

[« Τον Σεπτέμβριο, η Anic εθεωρείτο ότι αποτελούσε πρόβλημα (...) Χρειαζόταν να ασκηθεί πίεση και ζητήθηκε από τον Z. να βάλει τον M. να μιλήσει τον C. Ένα δυνη-

τικό πρόβλημα αποτελούσαν οι πωλήσεις στην Ιταλία και χρειαζόταν να ασκηθεί πίεση στη Shell Ιταλίας για να περιοριστεί στα επίπεδα που είχαν συμφωνηθεί για τον Οκτώβριο »].

Στα δε πρακτικά της συνάντησεως της 2ας Δεκεμβρίου 1982 (γ. αιτ. παράρτ. 33) αναφέρεται ότι: « Hercules said that they would not attend in the future in view of criticism from the Dutch + Germans » (« Η Hercules είπε ότι δεν θα ξανασυμμετείχε στις συναντήσεις λόγω των επικρίσεων που της άσκησαν οι Ολλανδοί και οι Γερμανοί »).

- 138 Από τις προεκτεθείσες σκέψεις προκύπτει ότι η Επιτροπή απέδειξε επαρκώς κατά νόμον ότι η προσφεύγουσα συμμετείχε τακτικά στις περιοδικές συναντήσεις των παραγωγών πολυπροπυλενίου μεταξύ 1978 και Σεπτεμβρίου 1983, ότι οι συναντήσεις αυτές είχαν ως αντικείμενο ιδίως τον καθορισμό επιδιωκομένων τιμών και επιδιωκόμενου όγκου πωλήσεων, ότι εντάσσονταν στο πλαίσιο συστήματος και ότι η συμμετοχή της προσφεύγουσας σ' αυτές τις συναντήσεις δεν εστερείτο πνεύματος αντιθέτου προς τον ανταγωνισμό.

Γ — Οι πρωτοβουλίες καθορισμού τιμών

α') Η προσβαλλόμενη πράξη

- 139 Κατά την Απόφαση (αιτιολογικές σκέψεις 28 έως 51), τέθηκε σε εφαρμογή ένα σύστημα καθορισμού επιδιωκομένων τιμών μέσω των πρωτοβουλιών καθορισμού τιμών, από τις οποίες κατέστη δυνατόν να εντοπιστούν έξι: η πρώτη διήρκεσε από τον Ιούλιο μέχρι τον Δεκέμβριο του 1979, η δεύτερη από τον Ιανουάριο μέχρι τον Μάιο του 1981, η τρίτη από τον Αύγουστο μέχρι τον Δεκέμβριο του 1981, η τετάρτη από τον Ιούνιο μέχρι τον Ιούλιο του 1982, η πέμπτη από τον Σεπτέμβριο μέχρι τον Νοέμβριο του 1982 και η έκτη από τον Ιούλιο μέχρι τον Νοέμβριο του 1983.

- 140 Σχετικά με την πρώτη από αυτές τις πρωτοβουλίες καθορισμού τιμών, η Επιτροπή παρατηρεί (Απόφαση, αιτιολογική σκέψη 29) ότι δεν διαθέτει κανένα συγκεκριμένο στοιχείο σχετικά με τις συναντήσεις που πραγματοποιήθηκαν ή τις πρωτοβουλίες που προβλέφθηκαν κατά το πρώτο ήμισυ του 1979. Από τα πρακτικά μιας συνάντησεως που πραγματοποιήθηκε στις 26 και τις 27 Σεπτεμβρίου 1979 προκύπτει, ωστόσο, ότι

είχε αναληφθεί μια πρωτοβουλία καθορισμού της τιμής, για την ποιότητα raffia, των 1,90 γερμανικών μάρκων ανά χιλιόγραμμα (DM/kg), που θα εφαρμοζόταν από την 1η Ιουλίου, και των 2,05 DM/kg, που θα εφαρμοζόταν από την 1η Σεπτεμβρίου. Η Επιτροπή είχε στην κατοχή της οδηγίες τιμών ορισμένων παραγωγών, μεταξύ των οποίων και η Linz, από τις οποίες προκύπτει ότι οι παραγωγοί αυτοί είχαν δώσει εντολή στα γραφεία πωλήσεών τους να χρεώνουν αυτές τις τιμές — ή το ισόποσό τους στο εθνικό νόμισμα — από την 1η Σεπτεμβρίου. Αυτή η εντολή δόθηκε, από τους περισσότερους παραγωγούς, πριν την αναγγελία της προβλεφθείσας άνοδου των τιμών στον εξειδικευμένο Τύπο (Απόφαση, αιτιολογική σκέψη 30).

41 Λόγω όμως των δυσχερειών στις οποίες προσέκρουε η άνοδος των τιμών, οι παραγωγοί αποφάσισαν, κατά τη συνάντηση της 26ης και 27ης Σεπτεμβρίου 1979, να αναβάλουν την ημερομηνία που είχαν προβλέψει για την επίτευξη του στόχου κατά αρκετούς μήνες, ήτοι για την 1η Δεκεμβρίου 1979. Το νέο σχέδιο ήταν να « διατηρηθούν » καθ' όλο τον Οκτώβριο τα επίπεδα τιμών που είχαν ήδη επιτευχθεί, με το ενδεχόμενο μιας ενδιάμεσης αυξήσεως τον Νοέμβριο σε 1,90 ή 1,95 DM/kg (Απόφαση, αιτιολογική σκέψη 31, πρώτο και δεύτερο εδάφιο).

42 Όσον αφορά τη δεύτερη πρωτοβουλία καθορισμού τιμών, μολονότι αναγνωρίζεται στην Απόφαση (αιτιολογική σκέψη 32) ότι δεν ανευρέθηκε κανένα πρακτικό των συναντήσεων που πραγματοποιήθηκαν το 1980, βεβαιώνεται ότι οι παραγωγοί συναντήθηκαν τουλάχιστον επτά φορές κατά τη διάρκεια του έτους εκείνου (σχετική αναφορά γίνεται στον πίνακα 3 της Αποφάσεως). Κατά τις αρχές του έτους, ο εξειδικευμένος Τύπος ανήγγειλε ότι οι παραγωγοί έβλεπαν ευμενώς μια έντονη άνοδο των τιμών κατά το 1980. Παρ' όλ' αυτά, σημειώθηκε ουσιαδής μείωση των τιμών της αγοράς, οι οποίες υποχώρησαν στο επίπεδο του 1,20 DM/kg ή ακόμα χαμηλότερα, πριν σταθεροποιηθούν, περί τον Σεπτέμβριο. Όπως προκύπτει από τις οδηγίες καθορισμού τιμών τις οποίες απέστειλαν ορισμένοι παραγωγοί (η DSM, η Hoechst, η Linz, η Monte, η Saga και η ICI), για να ανορθωθούν οι τιμές στο πρότερο επίπεδό τους, καθορίστηκαν στόχοι για τον Δεκέμβριο 1980/Ιανουάριο 1981 με βάση το 1,50 DM/kg για τη raffia, το 1,70 DM/kg για τα ομοπολυμερή και το 1,95 έως 2,00 DM/kg για τα συμπολυμερή. Σε εσωτερικό έγγραφο της Solvay περιλαμβανόταν πίνακας, όπου συγκρίνονταν οι « επιτευχθείσες τιμές » του Οκτωβρίου και του Νοεμβρίου του 1980 προς τις « τιμές καταλόγου » του Ιανουαρίου του 1981, οι οποίες ορίζονταν στα 1,50/1,70/2,00 DM/kg αντιστοίχως. Αρχικώς είχε προβλεφθεί να εφαρμοστούν οι τιμές αυτές από την 1η Δεκεμβρίου 1980 — έγινε σχετικώς μια συνάντηση στη Ζυρίχη από τις 13 έως τις 15 Οκτωβρίου — αλλά η πρωτοβουλία αυτή αναβλήθηκε για την 1η Ιανουαρίου 1981.

43 Η Απόφαση (αιτιολογική σκέψη 33) επισημαίνει ότι η Linz μετέσχε σε μία από τις δύο συναντήσεις του Ιανουαρίου του 1981, κατά τις οποίες κρίθηκε αναγκαία η

αύξηση των τιμών, η οποία είχε καθοριστεί τον Δεκέμβριο 1980 για την 1η Φεβρουαρίου 1981, με βάση το 1,75 DM/kg για τη raffia, σε δύο στάδια: ο στόχος θα παρέμενε στο 1,75 DM/kg για τον Φεβρουάριο, ενώ από την 1η Μαρτίου θα εισαγόταν ο στόχος των 2,00 DM/kg «χωρίς εξαίρεση». Καταρτίστηκε πίνακας των τιμών-στόχων για τις έξι κυριότερες ποιότητες πολυπροπυλενίου σε έξι εθνικά νομίσματα και προβλέφθηκε ότι θα ετιθέτο σε εφαρμογή την 1η Φεβρουαρίου και την 1η Μαρτίου 1981. Τα έγγραφα που συνελέγησαν στη Linz αποδεικνύουν ειδικότερα ότι αυτή έλαβε μέτρα με σκοπό να εφαρμόσει τις τιμές-στόχους που είχαν καθορισθεί για τον Φεβρουάριο και τον Μάρτιο.

- 144 Σύμφωνα με την Απόφαση (αιτιολογική σκέψη 34), το σχέδιο κατά το οποίο οι τιμές θα ανέβαιναν στα 2,00 DM/kg την 1η Μαρτίου φαίνεται, ωστόσο, ότι δεν είχε επιτυχία. Οι παραγωγοί μετέβαλαν τις προσδοκίες τους, ελπίζοντας να επιτύχουν την τιμή του 1,75 DM/kg τον Μάρτιο. Στις 25 Μαρτίου 1981 πραγματοποιήθηκε στο Άμστερνταμ συνάντηση των «εμπειρογνομώνων», της οποίας δεν ανευρέθησαν πρακτικά· αμέσως μετά, όμως, η BASF, η DSM, η ICI, η Monte και η Shell — τουλάχιστον — έδωσαν οδηγίες οι επιδιωκόμενες τιμές (ή τιμές «καταλόγου») να φθάσουν, από την 1η Μαΐου, στο επίπεδο των 2,15 DM/kg για τη raffia. Η Hoechst έδωσε ταυτόσημες οδηγίες για την 1η Μαΐου, με καθυστέρηση τεσσάρων εβδομάδων σε σχέση με τις άλλες εταιρίες. Ορισμένοι παραγωγοί άφησαν στα γραφεία πωλήσεών τους κάποια περιθώρια χειρισμών, επιτρέποντάς τους να εφαρμόζουν «κατώτατες» τιμές ή «απολύτως κατώτατα όρια τιμών», κατά τι χαμηλότερα από τους συμφωνηθέντες στόχους. Κατά τους πρώτους μήνες του 1981, υπήρξε αισθητή αύξηση των τιμών· παρά το γεγονός, όμως, ότι η αύξηση της 1ης Μαΐου υποστηρίχθηκε έντονα από τους παραγωγούς, δεν συνεχίστηκε με τον ίδιο ρυθμό. Περί τα μέσα του έτους, οι παραγωγοί αντιμετώπισαν το ενδεχόμενο είτε να σταθεροποιήσουν τις τιμές, είτε ακόμη και να τις μειώσουν κάπως, δεδομένου ότι είχε σημειωθεί κάμψη της ζήτησεως κατά τη διάρκεια του θέρους.

- 145 Όσον αφορά την τρίτη πρωτοβουλία καθορισμού τιμών, η Απόφαση (αιτιολογική σκέψη 35) βεβαιώνει ότι, τον Ιούνιο του 1981, η Shell και η ICI είχαν ήδη προβλέψει μια νέα πρωτοβουλία καθορισμού τιμών για τον Σεπτέμβριο/Οκτώβριο 1981, ενώ η αύξηση των τιμών του πρώτου τριμήνου είχε σημειώσει επιβράδυνση. Στις 15 Ιουνίου 1981 συναντήθηκαν η Shell, η ICI και η Monte, προκειμένου να συζητήσουν σχετικά με τις μεθόδους που θα ακολουθούσαν για να αυξηθούν οι τιμές στην αγορά. Μερικές ημέρες μετά τη συνάντηση αυτή, η ICI και η Shell έδωσαν στα γραφεία πωλήσεών τους την οδηγία να προετοιμάσουν την αγορά για μια σημαντική αύξηση τον Σεπτέμβριο, με βάση τη νέα τιμή των 2,30 DM/kg για τη raffia. Η Solvay υπενθύμισε επίσης στο γραφείο πωλήσεών της για την Μπενελούξ, στις 17 Ιουλίου 1981, ότι ήταν ανάγκη να γνωστοποιήσει στους πελάτες ότι την 1η Σεπτεμβρίου θα επερχόταν σημαντική αύξηση, το ακριβές ύψος της οποίας θα καθοριζόταν κατά την τελευταία

εβδομάδα του Ιουλίου, ενώ είχε προβλεφθεί συνάντηση εμπειρογνομόνων για τις 28 Ιουλίου 1981. Το αρχικό σχέδιο με βάση την τιμή 2,30 DM/kg για τον Σεπτέμβριο του 1981 αναθεωρήθηκε πιθανότατα κατά τη συνάντηση αυτή· η τιμή για τον Αύγουστο μειώθηκε στα 2,00 DM/kg για τη raffia. Η τιμή για τον Σεπτέμβριο επρόκειτο να είναι 2,20 DM/kg. Σε χειρόγραφο σημείωμα που ανευρέθηκε στη Hercules με ημερομηνία 29 Ιουλίου 1981 (δηλαδή την επομένη της συναντήσεως κατά την οποία η Hercules αναμφιβόλως δεν παρέστη) παρατίθενται οι τιμές αυτές, χαρακτηριζόμενες ως « επίσημες » για τον Αύγουστο και Σεπτέμβριο και γίνεται συγκεκριμένη αναφορά στην πηγή πληροφοριών. Νέες συναντήσεις πραγματοποιήθηκαν στη Γενεύη στις 4 Αυγούστου και στη Βιέννη στις 21 Αυγούστου 1981. Μετά τις συναντήσεις αυτές, οι παραγωγοί απέστειλαν νέες οδηγίες με τις οποίες ο στόχος καθοριζόταν στα 2,30 DM/kg για την 1η Οκτωβρίου. Η BASF, η DSM, η Hoechst, η ICI, η Monte και η Shell έδωσαν περίπου ταυτόσημες οδηγίες για την εφαρμογή των τιμών αυτών τον Σεπτέμβριο και τον Οκτώβριο.

- 146 Σύμφωνα με την Απόφαση (αιτιολογική σκέψη 36), το νέο σχέδιο προέβλεπε, για τον Σεπτέμβριο και τον Οκτώβριο του 1981, άνοδο των τιμών, με « τιμή βάσεως » τα 2,20 έως 2,30 DM/kg για τη raffia. Ένα έγγραφο της Shell αναφέρει ότι είχε συζητηθεί ένα περαιτέρω στάδιο αυξήσεως στα 2,50 DM/kg την 1η Νοεμβρίου, το οποίο όμως εγκαταλείφθηκε στη συνέχεια. Από εκθέσεις διαφόρων παραγωγών προκύπτει ότι οι τιμές αυξήθηκαν τον Σεπτέμβριο και ότι η πρωτοβουλία συνεχίστηκε τον Οκτώβριο του 1981, οπότε οι τιμές που επιτεύχθηκαν στην αγορά κυμαίνονταν μεταξύ 2,00 και 2,10 DM/kg για τη raffia. Από σημείωμα της Hercules προκύπτει ότι, τον Δεκέμβριο του 1981, ο στόχος των 2,30 DM/kg αναθεωρήθηκε προς τα κάτω και καθορίστηκε στο πιο ρεαλιστικό επίπεδο των 2,15 DM/kg· στο ίδιο σημείωμα προστίθεται όμως η παρατήρηση ότι, « χάρη στην αποφασιστικότητα όλων, οι τιμές έφθασαν τα 2,05 DM/kg, ποσό δηλαδή που προσέγγισε περισσότερο από κάθε άλλη φορά τις δημοσιευμένες τιμές-στόχους (sic!) ». Στα τέλη του 1981, ο εξειδικευμένος Τύπος κατέγραψε στην αγορά του πολυπροπυλενίου τιμές από 1,95 έως 2,10 DM/kg για τη raffia, δηλαδή περίπου 0,20 DM κάτω των τιμών που είχαν θέσει ως στόχο οι παραγωγοί. Όσο για την παραγωγική ικανότητα, χρησιμοποιήθηκε κατά 80 %, ποσοστό που κρίθηκε « υγιές ».

- 147 Η τέταρτη πρωτοβουλία καθορισμού τιμών του Ιουνίου-Ιουλίου 1982 εντάχθηκε στο πλαίσιο της αποκαταστάσεως της ισορροπίας μεταξύ προσφοράς και ζήτησης στην αγορά. Η πρωτοβουλία αυτή αποφασίστηκε κατά τη συνάντηση παραγωγών της 13ης Μαΐου 1982, στην οποία μετέσχε η Linz και κατά την οποία καταρτίστηκε λεπτομερής πίνακας των επιδιωκόμενων τιμών για την 1η Ιουνίου για διάφορες ποιότητες πολυπροπυλενίου και σε διάφορα εθνικά νομίσματα (2,00 DM/kg για τη raffia) (Απόφαση, αιτιολογικές σκέψεις 37 έως 39, πρώτο εδάφιο).

- 148 Τη συνάντηση της 13ης Μαΐου 1982 επακολούθησαν οδηγίες τιμών προερχόμενες από την ATO, τη BASF, τη Hoechst, τη Hercules, τη Hüls, την ICI, τη Linz, τη Monte και τη Shell, που αντιστοιχούσαν, με κάποιες περιορισμένης σημασίας εξαιρέσεις, προς τις τιμές-στόχους που είχαν καθοριστεί κατά τη συνάντηση (Απόφαση, αιτιολογική σκέψη 39, δεύτερο εδάφιο). Κατά τη συνάντηση της 9ης Ιουνίου 1982, οι παραγωγοί ανακοίνωσαν συγκρατημένες μάλλον αυξήσεις.
- 149 Κατά την Απόφαση (αιτιολογική σκέψη 40), η προσφεύγουσα μετέσχε επίσης στην πέμπτη πρωτοβουλία καθορισμού τιμών του Σεπτεμβρίου-Νοεμβρίου 1982, η οποία αποφασίστηκε κατά τη συνάντηση της 20ής και 21ης Ιουλίου 1982 και απέβλεπε στην επίτευξη της τιμής των 2,00 DM/kg την 1η Σεπτεμβρίου και των 2,10 DM/kg την 1η Οκτωβρίου, εφόσον ήταν παρούσα στις περισσότερες, αν όχι σε όλες τις συναντήσεις που διεξήχθησαν από τον Ιούλιο μέχρι τον Νοέμβριο 1982 και είχαν ως αντικείμενο την οργάνωση της πρωτοβουλίας και τον έλεγχο της εφαρμογής της (Απόφαση, αιτιολογική σκέψη 45). Κατά τη συνάντηση της 20ής Αυγούστου 1982, η άνοδος που είχε προβλεφθεί για την 1η Σεπτεμβρίου αναβλήθηκε για την 1η Οκτωβρίου, η απόφαση δε αυτή επικυρώθηκε κατά τη συνάντηση της 2ας Σεπτεμβρίου 1982 (Απόφαση, αιτιολογική σκέψη 41).
- 150 Μετά τις συναντήσεις της 20ής Αυγούστου και της 2ας Σεπτεμβρίου 1982, η ATO, η DSM, η Hercules, η Hoechst, η Hüls, η ICI, η Linz, η Monte και η Shell έδωσαν οδηγίες τιμών σύμφωνες προς την τιμή-στόχο που είχε καθοριστεί κατά τις συναντήσεις αυτές (Απόφαση, αιτιολογική σκέψη 43).
- 151 Η Απόφαση (αιτιολογική σκέψη 44) αναφέρει ότι, κατά τη συνάντηση της 21ης Σεπτεμβρίου 1982, στην οποία συμμετέσχε η προσφεύγουσα, εξετάστηκαν τα μέτρα που ελήφθησαν προς επίτευξη του στόχου που είχε καθοριστεί προηγουμένως, οι δε επιχειρήσεις εξέφρασαν συνολικά την υποστήριξή τους σε μια πρόταση περί αύξησης της τιμής στα 2,10 DM/kg για τον Νοέμβριο-Δεκέμβριο 1982. Η αύξηση αυτή επιβεβαιώθηκε κατά τη συνάντηση της 6ης Οκτωβρίου 1982.
- 152 Μετά τη συνάντηση της 6ης Οκτωβρίου 1982, η BASF, η DSM, η Hercules, η Hoechst, η Hüls, η ICI, η Linz, η Monte, η Shell και η Saga έδωσαν οδηγίες τιμών εφαρμόζοντας την αποφασισθείσα αύξηση (Απόφαση, αιτιολογική σκέψη 44, δεύτερο εδάφιο).

- 153 Η προσφεύγουσα — όπως άλλωστε και η ATO, η BASF, η DSM, η Hercules, η Hoechst, η Hüls, η ICI, η Monte και η Saga — υπέβαλε στην Επιτροπή οδηγίες καθορισμού τιμών τις οποίες είχε απευθύνει στα κατά τόπους γραφεία πωλήσεών της και οι οποίες όχι μόνο συμπίπτουν μεταξύ τους ως προς τα ποσά και το χρονοδιάγραμμα, αλλά συμπίπτουν και με τον πίνακα των τιμών-στόχων που είναι συνημμένος στα πρακτικά της ICI από τη συνάντηση των « εμπειρογνομόνων » της 2ας Σεπτεμβρίου 1982 (Απόφαση, αιτιολογική σκέψη 45, δεύτερο εδάφιο).
- 154 Η συνάντηση του Δεκεμβρίου του 1982 κατέληξε, κατά την Απόφαση (αιτιολογική σκέψη 46, δεύτερο εδάφιο), στη συμφωνία ότι οι τιμές που είχαν προβλεφθεί για τον Νοέμβριο-Δεκέμβριο θα εισάγονταν στα τέλη Ιανουαρίου 1983.
- 155 Κατά την Απόφαση (αιτιολογική σκέψη 47), τέλος, η προσφεύγουσα μετέσχε στην έκτη πρωτοβουλία καθορισμού τιμών του Ιουλίου-Νοεμβρίου 1983. Συγκεκριμένα, κατά τη συνάντηση της 3ης Μαΐου 1983, συμφωνήθηκε ότι οι παραγωγοί θα προσπαθούσαν να εφαρμόσουν την τιμή-στόχο των 2,00 DM/kg τον Ιούνιο 1983. Κατά τη συνάντηση, όμως, της 20ής Μαΐου 1983, ο ταχθείς προηγουμένως στόχος αναβλήθηκε για τον Σεπτέμβριο, καθορίστηκε δε ενδιάμεσος στόχος για την 1η Ιουλίου (1,85 DM/kg). Στη συνέχεια, κατά τη συνεδρίαση της 1ης Ιουνίου 1983, οι παρόντες παραγωγοί, μεταξύ των οποίων και η Linz, επαναβεβαίωσαν τη σταθερή τους πρόθεση να εφαρμόσουν την αύξηση στο 1,85 DM/kg. Τότε, συμφωνήθηκε ότι η Shell θα λάμβανε την πρωτοβουλία, εκφράζοντάς την δημόσια μέσα από το ECN.
- 156 Η Απόφαση (αιτιολογική σκέψη 49) επισημαίνει ότι, μετά τη συνάντηση της 20ής Μαΐου 1983, η ICI, η DSM, η BASF, η Hoechst, η Linz, η Shell, η Hercules, η ATO, η Petrofina και η Solvay έδωσαν οδηγίες στα γραφεία πωλήσεών τους να εφαρμόσουν από 1ης Ιουλίου την τιμή του 1,85 DM/kg για τη raffia. Προσθέτει ότι οι οδηγίες τιμών που βρέθηκαν στην ATO και την Petrofina είναι μεν ελλιπείς, επιβεβαιώνουν όμως το γεγονός ότι οι εταιρίες αυτές ύψωσαν τις τιμές τους, με κάποια καθυστέρηση στην περίπτωση της Petrofina και της Solvay. Η Απόφαση καταλήγει στο συμπέρασμα ότι, με εξαίρεση τη Hüls, για την οποία η Επιτροπή δεν βρήκε ίχνη οδηγιών για τον Ιούλιο του 1983, όλοι οι παραγωγοί που είχαν μετάσχει στις συναντήσεις ή είχαν υποσχεθεί στήριξη για τη νέα τιμή-στόχο του 1,85 DM/kg έδωσαν οδηγίες για την εφαρμογή της νέας τιμής.

- 157 Η Απόφαση (αιτιολογική σκέψη 50) επισημαίνει, εξ άλλου, ότι πραγματοποιήθηκαν και νέες συναντήσεις στις 16 Ιουνίου, 6 και 21 Ιουλίου, 10 και 23 Αυγούστου, καθώς και στις 5, 15 και 29 Σεπτεμβρίου 1983, στις οποίες έλαβαν μέρος όλοι οι τακτικά συμμετέχοντες. Στα τέλη Ιουλίου και στις αρχές Αυγούστου του 1983, η BASF, η DSM, η Hercules, η Hoechst, η Hüls, η ICI, η Linz, η Solvay, η Monte και η Saga έστειλαν στα διάφορα εθνικά τους γραφεία πωλήσεων οδηγίες εφαρμοστέες την 1η Σεπτεμβρίου, με βάση την τιμή των 2,00 DM/kg για τη raffia· εν τω μεταξύ, ένα εσωτερικό σημείωμα της Shell της 11ης Αυγούστου, που αφορούσε τις τιμές της στο Ηνωμένο Βασίλειο, ανέφερε ότι η θυγατρική της στο Ηνωμένο Βασίλειο προετοιμαζόταν για να «προωθήσει» βασικές τιμές που θα εφαρμόζονταν από την 1η Σεπτεμβρίου, σύμφωνα προς τους στόχους που είχαν καθορίσει οι άλλοι παραγωγοί. Από τα τέλη του μηνός, ωστόσο, η Shell έδωσε οδηγία στο γραφείο πωλήσεών της στο Ηνωμένο Βασίλειο να αναβάλλει την πλήρη αύξηση, έως ότου φτάσουν την επιθυμητή βασική τιμή οι λοιποί παραγωγοί. Η Απόφαση διευκρινίζει ότι, με κάποιες περιορισμένης σημασίας εξαιρέσεις, οι οδηγίες αυτές είναι ταυτόσημες για κάθε ποιότητα και σε κάθε νόμισμα.
- 158 Κατά την Απόφαση (αιτιολογική σκέψη 50, τελευταίο εδάφιο), οι οδηγίες που συγκεντρώθηκαν από τους παραγωγούς αποκαλύπτουν ότι αργότερα αποφασίστηκε να συνεχιστεί η πορεία που χαρακτήριζε τον Σεπτέμβριο, με νέες σταδιακές αυξήσεις, που θα είχαν ως βάση την τιμή των 2,10 DM/kg την 1η Οκτωβρίου για τη raffia και μια νέα άνοδο στα 2,25 DM/kg την 1η Νοεμβρίου. Η Απόφαση (αιτιολογική σκέψη 51, πρώτο εδάφιο) επισημαίνει ακόμη ότι η BASF, η Hoechst, η Hüls, η ICI, η Linz, η Monte και η Solvay έστειλαν όλες στα γραφεία πωλήσεών τους οδηγίες που καθόριζαν τις ίδιες τιμές για τον Οκτώβριο και τον Νοέμβριο, ενώ η Hercules καθόρισε στην αρχή τιμές ελαφρώς κατώτερες.
- 159 Η Απόφαση (αιτιολογική σκέψη 51, τρίτο εδάφιο) επισημαίνει ότι ένα εσωτερικό σημείωμα που βρέθηκε στην ΑΤΟ, με χρονολογία 28 Σεπτεμβρίου 1983, περιέχει πίνακα επιγραφόμενο «Rappel du prix de cota (sic)» («Υπόμνηση της τρέχουσας τιμής»), που δίνει, για διάφορες χώρες, τις τιμές που ίσχυαν τον Σεπτέμβριο και τον Οκτώβριο για τις τρεις κύριες ποιότητες πολυπροπυλενίου· οι τιμές αυτές ήταν οι ίδιες με τις τιμές της BASF, της DSM, της Hoechst, της Hüls, της ICI, της Linz, της Monte και της Solvay. Κατά τον έλεγχο που διενεργήθηκε στην ΑΤΟ τον Οκτώβριο του 1983, οι εκπρόσωποι της επιχειρήσεως επιβεβαίωσαν ότι οι τιμές αυτές είχαν κοινοποιηθεί στα γραφεία πωλήσεων.
- 160 Κατά την Απόφαση (αιτιολογική σκέψη 105, τέταρτο εδάφιο), όποια και αν ήταν η ημερομηνία της τελευταίας συναντήσεως, η παράβαση διήρκεσε μέχρι τον Νοέμβριο του 1983, εφόσον η συμφωνία εξακολούθησε να παράγει τα αποτελέσματά της τουλάχιστον

χιστον μέχρι τότε· ο Νοέμβριος ήταν ο τελευταίος μήνας για τον οποίο είναι γνωστό ότι συμφωνήθηκαν τιμές-στόχοι και δόθηκαν οδηγίες για τις τιμές.

- 161 Η Απόφαση καταλήγει (αιτιολογική σκέψη 51, τελευταίο εδάφιο) επισημαίνοντας ότι, κατά τον εξειδικευμένο Τύπο, στα τέλη του 1983, οι τιμές του πολυπροπυλενίου σταθεροποιήθηκαν· η τιμή της raffia στην αγορά έφτανε τα 2,08 DM έως 2,15 DM/kg (έναντι του ορισθέντος στόχου των 2,25 DM/kg).

β') Τα επιχειρήματα των διαδίκων

- 162 Η προσφεύγουσα υποστηρίζει ότι η Επιτροπή ναι μεν αιτιάζεται τις επιχειρήσεις ότι συνήψαν συμφωνίες, δεν διευκρινίζει όμως επαρκώς το αντικείμενο αυτών των συμφωνιών. Έτσι, η χρήση της εκφράσεως « πρωτοβουλίες καθορισμού τιμών » στην Απόφαση γίνεται με σκοπό να αποφευχθεί ο ορισμός του αντικειμένου των προσαπτομένων συμφωνιών. Στην πραγματικότητα, η Επιτροπή ξεκίνησε από την αντίληψη ότι οι επιχειρήσεις συμφώνησαν ποιο ήταν το επίπεδο τιμών το οποίο έκριναν επιθυμητό και εφικτό και το οποίο επιδίωξαν στη συνέχεια να επιτύχουν με διάφορους τρόπους με εναρμονισμένες πρακτικές, διότι η Επιτροπή είχε επίγνωση του ότι οι επιτυγχανόμενες στην αγορά τιμές κατ' ουδένα τρόπο αντιστοιχούσαν προς τις τιμές που, κατ' αυτήν, συνεφωνούντο κατά τις συναντήσεις.

- 163 Διατείνεται, περαιτέρω, ότι, αν δεν αποδείχθηκε το περιεχόμενο των φερομένων συμφωνιών, δεν αποδείχθηκε ούτε ότι οι συμμετέχοντες στις συναντήσεις είχαν συνάψει τέτοιες συμφωνίες. Στην πραγματικότητα, τα πρακτικά συναντήσεων τα οποία συνέτασσαν υπάλληλοι της ICI, στα οποία παραπέμπει η Επιτροπή, είναι δεκτικά διαφορετικής ερμηνεία από εκείνη που τους δίνει η Επιτροπή. Στην πραγματικότητα, κατά την προσφεύγουσα, τα πρακτικά αυτά αντανάκλουν τις υποκειμενικές εντυπώσεις του συντάκτη τους, πράγμα που πιστοποιείται από το γεγονός ότι αμφισβητούνται από όλες τις επιχειρήσεις, οι δε σκέψεις τις οποίες καταχωρούν ουδέποτε τέθηκαν σε εφαρμογή υπό τη μορφή που περιγράφεται σ' αυτά. Επισημαίνει ότι κακώς η Επιτροπή απέδωσε ένα συγκεκριμένο νόημα στον όρο « agreed » (« συμφώνησαν »), ο οποίος περιέχεται σε ορισμένα από τα πρακτικά αυτά, όπως στα των συναντήσεων της 12ης Αυγούστου 1982 (γ. αιτ. παράρτ. 27) και της 2ας Σεπτεμβρίου 1982 (γ. αιτ. παράρτ. 29). Πράγματι, ο όρος αυτός δηλώνει ότι συνέπεσαν οι απόψεις σε μια κοινή διαπίστωση και όχι ότι επήλθε συμφωνία. Ομοίως, ο όρος « commitment » (« δέσμευση »), ο οποίος χρησιμοποιείται στα πρακτικά των συναντήσεων της 2ας Σεπτεμβρίου 1982

και της 1ης Ιουνίου 1983 (γ. αιτ. παραρτ. 29 και 40), δεν έχει το νόημα που του αποδίδει η Επιτροπή, άπαξ δεν διευκρινίζεται έναντι τίνος αναλαμβάνεται μια δέσμευση. Η προσφεύγουσα ισχυρίζεται, εν πάση περιπτώσει, ότι ουδέποτε δεσμεύτηκε έναντι των ανταγωνιστών της να ακολουθήσει μια ορισμένη τιμολογιακή συμπεριφορά.

- 164 Εξ άλλου, η προσφεύγουσα τονίζει ότι οι αιτιάσεις που διατυπώνει η Επιτροπή όσον αφορά τη συμπεριφορά των αποδεκτριών της Αποφάσεως επιχειρήσεων δεν διευκρινίστηκαν επαρκώς και εξελίχθηκαν κατά τη διάρκεια της διαδικασίας. Η Επιτροπή, σε μια πρώτη φάση, προσήψε στις επιχειρήσεις ότι εφάρμοζαν στην αγορά τιμές-στόχους επί των οποίων έλεγε ότι είχαν διαβουλευθεί· σε μια δεύτερη φάση, τις κατηγορήσε ότι κοινοποιούσαν εσωτερικές οδηγίες καθορισμού τιμών στις υπηρεσίες πωλήσεών τους· τέλος, σε μια τρίτη φάση, ότι διεξήγαν τακτικά συναντήσεις.
- 165 Η προσφεύγουσα εκθέτει ότι την ανυπαρξία συμφωνίας επί των τιμών επιβεβαιώνουν οι σημαντικές διαφορές μεταξύ των τιμών που επιτύγχαναν στην αγορά οι παραγωγοί και των τιμών που φέρεται ότι είχαν συμφωνηθεί. Φρονεί ότι η διάσταση μεταξύ της συμπεριφοράς των παραγωγών και των φερομένων συμφωνιών συνηγορεί μάλλον υπέρ της ανυπαρξίας τους παρά υπέρ της υπάρξεώς τους. Ευρισκόμενοι, άλλωστε, αντιμέτωποι με μια τέτοια συμπεριφορά των ανταγωνιστών τους, οι παραγωγοί γρήγορα εγκατέλειψαν αυτές τις συμφωνίες.
- 166 Η προσφεύγουσα διατείνεται ότι οι οδηγίες καθορισμού τιμών ήσαν καθαρά εσωτερικές, εφόσον δεν ανακοινώνονταν στους πελάτες· δεν μπορούσαν, επομένως, να θεωρούνται ως συμπεριφορά στην αγορά, αν δεν αποδεικνύεται ότι οι αποδέκτες τους τις έθεταν σε εφαρμογή. Η προσφεύγουσα εκθέτει ότι τα γραφεία πωλήσεων της Linz δεν μετέφεραν στους πελάτες τις διάφορες οδηγίες καθορισμού τιμών που τους απήθυνε η διεύθυνση. Η τελευταία όριζε τις μέγιστες τιμές που μπορούσαν να αναμένονται στην αγορά, στηριζόμενη σε αυτοτελή και ανεξάρτητη εκτίμηση των συνθηκών της αγοράς, στην οποία φυσικά προέβαινε συνεκτιμώντας τις συζητήσεις με τους άλλους παραγωγούς. Οι στόχοι αυτοί μπορεί να μην επιτυγχάνονταν από τις υπηρεσίες πωλήσεων, όπως υποδηλώνει το σχόλιο «αστεϊσμός» που σημειώνεται σε μια οδηγία καθορισμού τιμών της 19ης Οκτωβρίου 1983 (παράρτημα 19 της ειδικής ανακοινώσεως των αιτιάσεων που απευθύνθηκε στη Linz, στο εξής: παράρτ., αιτ. Linz), και χρειαζόταν συχνά να αναθεωρούνται προς τα κάτω λόγω του ισχυρού ανταγωνισμού (παραρτ. 10 και 14, αιτ. Linz).

167 Τονίζει ότι, αντιθέτως προς ό,τι ισχυρίζεται η Επιτροπή, οι τιμοκατάλογοι της Linz δεν ανακοινώνονταν στους πελάτες. Συναφώς, αλυσιτελώς η Επιτροπή επικαλείται, προς στήριξη της απόψεώς της, ένα τηλετύπημα το οποίο απηύθυνε η Linz σε ένα από τα γραφεία πωλήσεών της στις 31 Αυγούστου 1983 (παράρτ. Linz I2, επιστολή της 29ης Μαρτίου 1985), εφόσον το τηλετύπημα αυτό, χωρίς να κάνει καμμία μνεία περί ανακοινώσεως στους πελάτες των τιμών τις οποίες περιέχει, αναφέρει απλώς τα εξής:

« bedauerlicherweise sind wir mit der vorangegangenen liste bereits bei unseren kunden vorgegangen, muessen jedoch auf basis der konkurrenzsituation entsprechende korrekturen anbringen und ersuche dies in entsprechend vorsichtigerweise bei den schon, insbesondere skandinavien copo-preise, kontaktierten kunden durchzufuehren » (sic).

[« Δυστυχώς, έχουμε ήδη πλησιάσει τους πελάτες μας με βάση τον προηγούμενο κατάλογο· εν όψει, πάντως, της καταστάσεως που επικρατεί σε επίπεδο ανταγωνισμού, είμαστε υποχρεωμένοι να επιφέρουμε σ' αυτόν τις κατάλληλες διορθώσεις και να προσπαθήσουμε να το πράξουμε με την επιβαλλόμενη προσοχή έναντι των πελατών με τους οποίους έχουμε ήδη έλθει σε επαφή, και ιδίως τη Σκανδιναβία (τιμές Copo) » (sic).]

Από το παραπάνω κείμενο, το μόνο που μπορεί να συναχθεί είναι ότι, όταν η προσφεύγουσα εμφανίστηκε στους πελάτες της, στηρίχτηκε στον προηγούμενο τιμοκατάλογο και όχι ότι τους κοινοποίησε αυτόν τον τιμοκατάλογο. Ούτε μπορεί, περαιτέρω, να ερμηνευθεί η διατύπωση « παρακαλείσθε να θέσετε σε εφαρμογή τη λειτουργία "στόχο" ως συνήθως » ως δεσμευτική εντολή σκοπούσα στην εφαρμογή κάποιου τιμοκαταλόγου. Αντιθέτως, επρόκειτο απλώς για τιμές-στόχους, οι οποίες απεικόνιζαν την ιδέα την οποία είχε η διεύθυνση της επιχειρήσεως για τις μέγιστες τιμές που μπορούσαν να επιτευχθούν στην αγορά. Εννοείται ότι τα γραφεία πωλήσεων είχαν το καθήκον, κατά τη σύναψη συμβάσεων, να πλησιάζουν όσο το δυνατόν πιο κοντά στις τιμές αυτές.

168 Εν πάση περιπτώσει, θεωρεί ότι, και αν ακόμη υποθεθεί ότι ορισμένοι συμμετέχοντες ανακοίνωναν στους πελάτες τους τις τιμές-στόχους, η συμπεριφορά αυτή δεν μπορεί να θεωρηθεί επίμεμπτη, εκτός εάν οι πελάτες έπρεπε εξ αυτής να συμπεράνουν ότι ήταν πιθανότατο ότι αυτές οι τιμές-στόχοι θα ετίθεντο αμέσως σε εφαρμογή. Κάτι τέτοιο όμως δεν ίσχυε, λόγω των συνθηκών της αγοράς, οι οποίες εμπόδιζαν τους παραγωγούς να απαιτούν από τους πελάτες τις τιμές που αναγράφονταν στις οδηγίες

καθορισμού τιμών. Αυτές διατηρούσαν, επομένως, θεωρητική απλώς αξία και αποτέλεσαν, το πολύ, βάση υπολογισμού για τις εκπτώσεις που έπρεπε να χορηγηθούν.

- 169 Η προσφεύγουσα διατείνεται ότι η Επιτροπή ναι μεν ισχυρίζεται ότι οι τιμές-στόχοι εξελίχθηκαν επί σειράν ετών παράλληλα προς τις όντως επιτυγχανόμενες τιμές, ένας τέτοιος όμως ισχυρισμός, τόσο γενικός και αναφερόμενος σε τόσο μακρό χρονικό διάστημα, στερείται αποδεικτικής αξίας, εφόσον μια τέτοια εξέλιξη είναι φυσιολογική, άπαξ οι παραγωγοί γνωρίζουν την αγορά, έστω και στοιχειωδώς. Εκείνο, αντιθέτως, που έχει σημασία είναι οι βραχυπρόθεσμες εξελίξεις. Όπως, όμως, αναγνωρίζει η ίδια η Επιτροπή, οι πρωτοβουλίες καθορισμού τιμών κατέληγαν ενίοτε σε απότομη πτώση των τιμών:
- 170 Η προσφεύγουσα υποστηρίζει, τέλος, ότι, αν υποθεθεί ότι οι προσοπτόμενες από την Επιτροπή συμφωνίες και εναρμονισμένες πρακτικές υπήρξαν, αυτές αφορούσαν μόνο τις βασικές ποιότητες και τις « commodities », σε ουδεμία όμως περίπτωση τα ειδικά προϊόντα, τα οποία αντιπροσώπευαν μεταξύ 63 και 80 % των πωλήσεων της Linz εντός της Κοινότητας. Επισημαίνει ότι η Επιτροπή δεν μπόρεσε να προσκομίσει ούτε το παραμικρό αποδεικτικό στοιχείο που να δείχνει ότι οι συζητήσεις για τις τιμές αφορούσαν τις ειδικές ποιότητες· συγκεκριμένα, αν οι πίνακες τιμών που είναι συνημμένοι στα πρακτικά των συναντήσεων της 13ης Μαΐου και της 2ας Σεπτεμβρίου 1982 (γ. αιτ. παραρτ. 24 και 29) περιέχουν πράγματι πολλές τιμές, αυτό οφείλεται στο ότι μία και η αυτή τιμή εκφράζεται σε διάφορα εθνικά νομίσματα. Διαφορετικά απ' ό,τι ίσως έπραξαν ορισμένοι άλλοι παραγωγοί, η Linz ουδέποτε τυποποίησε τις ανατιμήσεις για τις ειδικές ποιότητες. Προσθέτει ότι το επιχείρημα της Επιτροπής ότι οι φερόμενες τιμολογιακές συμφωνίες επί των βασικών ποιοτήτων άσκησαν επίδραση στην τιμή των ειδικών ποιοτήτων δεν ευσταθεί, διότι ενέχει λογικό σφάλμα, ανάλογο με το να καταλογίζεται στον OPEC η ευθύνη της ανατιμήσεως του υγραερίου και του άνθρακα λόγω ανατιμήσεως του πετρελαίου.
- 171 Η Επιτροπή, αντιθέτως, υποστηρίζει ότι διαθέτει πολυάριθμα αποδεικτικά στοιχεία για την ύπαρξη τιμολογιακών συμφωνιών, οι οποίες συγκεκριμενοποιήθηκαν μέσω των διαφόρων πρωτοβουλιών καθορισμού τιμών που διαπιστώνονται με την Απόφαση.

- 172 Έχει επίσης στην κατοχή της πολυάριθμα πρακτικά συνεδριάσεων, στις οποίες συμμετέσχε η προσφεύγουσα, τα οποία πιστοποιούν ότι αυτές είχαν ιδίως ως αντικείμενο τον καθορισμό επιδιωκομένων τιμών, των οποίων ο κύριος σκοπός ήταν να επιτευχθεί, τουλάχιστον, μια κάποια σταθερότητα των τιμών σε ένα επίπεδο υψηλότερο από εκείνο στο οποίο θα κατέληγε μια ανταγωνιστική αγορά, έστω και αν το επίπεδο αυτό κατέληγε τελικά να βρίσκεται χαμηλότερα από το ύψος των τιμών που είχε αρχικά καθοριστεί κατά τις συναντήσεις.
- 173 Η Επιτροπή διατείνεται ότι οι ισχυρισμοί της προσφεύγουσας ότι ήταν σαφές σε όλους όσους συμμετείχαν στις συναντήσεις ότι οι ανταλλασσόμενες κατά τη διάρκεια τους πληροφορίες δεν συνεπάγονταν καμμία δέσμευση από μέρους τους αντικρούονται από το γεγονός ότι, μετά από κάθε συνάντηση, διεβιβάζοντο στα γραφεία πωλήσεων οδηγίες καθορισμού τιμών, που συνέπιπταν, ως την τελευταία λεπτομέρεια, με τις αποφάσεις που είχαν ληφθεί κατά τις συναντήσεις. Περαιτέρω, η τήρηση των επιδιωκομένων τιμών βρισκόταν παγίως στο επίκεντρο των συζητήσεων κατά τις συναντήσεις· αυτό πιστοποιείται από τις συγκρίσεις μεταξύ των τιμών-στόχων και των τιμών που πράγματι εφάρμοζαν οι συμμετέχοντες, συγκρίσεις που περιέχονται στα πρακτικά των συναντήσεων από τον Αύγουστο έως τον Νοέμβριο του 1982 (γ. αιτ. παραρτ. 28 έως 32).
- 174 Η Επιτροπή παρατηρεί ότι η αποστολή στα εθνικά γραφεία πωλήσεων οδηγιών καθορισμού τιμών συμφώνων προς τις τιμές-στόχους αποδεικνύει ότι οι παραγωγοί έπαιρναν τις συμφωνίες τους στα σοβαρά και τις έθεταν σε εφαρμογή. Ωστόσο, η Επιτροπή αναγνωρίζει ότι οι τιμολογιακές συμπράξεις πράγματι δεν επέτυχαν σε όλες τις περιπτώσεις τους στόχους τους και ότι, κατά συνέπεια, χρειάστηκε, πολλές φορές, να αναθεωρηθούν οι τιμές-στόχοι προς τα κάτω, δεδομένου ότι οι πελάτες γνώριζαν ότι υπήρχε πλεονάζον παραγωγικό δυναμικό και δεν ήσαν, επομένως, διατεθειμένοι να δεχθούν τις ανατιμήσεις τις οποίες είχαν συμφωνήσει οι παραγωγοί. Η Επιτροπή προσάπτει στην προσφεύγουσα το ότι, στο πλαίσιο των πρωτοβουλιών καθορισμού τιμών, συνεννοήθηκε με τους άλλους παραγωγούς πολυπροπυλενίου για τον ορισμό τιμών-στόχων, τις οποίες έπρεπε να επιδιώκουν τα γραφεία πωλήσεών τους.
- 175 Η Επιτροπή συμπεραίνει ότι, έστω και αν ορισμένες πρωτοβουλίες καθορισμού τιμών δεν επέτυχαν πλήρως, άλλες κατέληξαν σε σαφή αύξηση των τιμών στην αγορά.

- 176 Η Επιτροπή εκθέτει ότι οι οδηγίες καθορισμού τιμών δόθηκαν με σκοπό να εκτελεστούν στην αγορά και ότι, αν μη τι άλλο, χρησίμευσαν ως βάση για τις συζητήσεις με τους πελάτες. Προς απόδειξη αυτού επικαλείται το ίδιο το κείμενο ορισμένων απ' αυτές τις οδηγίες καθορισμού τιμών (παραρτ. G1 και I2, επιστολή της 29ης Μαρτίου 1985), που δείχνει ότι τα γραφεία πωλήσεων έπρεπε να λάβουν τις τιμές αυτές ως αφετηρία στις συνομιλίες τους με τους πελάτες και να συνάγουν συμβάσεις που να πλησιάζουν όσο το δυνατόν εγγύτερα στις τιμές αυτές.
- 177 Εξ άλλου, η Επιτροπή διατείνεται ότι, αντιθέτως προς ό,τι ισχυρίζεται η προσφεύγουσα, οι πρωτοβουλίες καθορισμού τιμών αφορούσαν τόσο τα ειδικά προϊόντα όσο και τις βασικές ποιότητες. Συγκεκριμένα, τα πρακτικά των συναντήσεων της 13ης Μαΐου και της 2ας Σεπτεμβρίου 1982 (γ. αιτ. παραρτ. 24 και 29) μνημονεύουν τιμές για δέκα διαφορετικές ποιότητες. Περαιτέρω, οι οδηγίες καθορισμού τιμών τις οποίες έδιναν διάφοροι παραγωγοί, όπως η προσφεύγουσα (παραρτ. Linz, επιστολή της 29ης Μαρτίου 1985), δείχνουν ότι οι ανατιμήσεις των βασικών ποιοτήτων συνοδεύονταν παγίως από ταυτόχρονες ανατιμήσεις των ειδικών ποιοτήτων. Εκθέτει, τέλος, ότι οι συμπράξεις επί των τιμών των βασικών ποιοτήτων είχαν αναμφίβολα αντίκτυπο και στις τιμές των ειδικών προϊόντων.

γ') Η εκτίμηση του Πρωτοδικείου

- 178 Το Πρωτοδικείο επισημαίνει, προεισαγωγικά, ότι η προσφεύγουσα θεωρεί πως η Επιτροπή δεν διευκρίνισε επαρκώς τι εννοούσε με την έκφραση « πρωτοβουλίες καθορισμού τιμών » και ότι αμφισβητεί το ότι τα συνταχθέντα από υπαλλήλους της ICI πρακτικά συναντήσεων αποδεικνύουν τη δέσμευσή της έναντι των πρωτοβουλιών αυτών.
- 179 Πρέπει, κατ' αρχάς, να σημειωθεί ότι η Απόφαση, στην αιτιολογική σκέψη 21, στοιχείο α', αναφέρει ότι σκοπός των συναντήσεων ήταν ο « καθορισμός επιπέδων τιμών, την καθιέρωση των οποίων θα επεδίωκαν οι παραγωγοί στο εγγύς μέλλον (τιμές-στόχοι — "target prices", μέσω εναρμονισμένων "πρωτοβουλιών" καθορισμού τιμών που διαρκούν ενίοτε αρκετούς μήνες και αποτελούνται από μεμονωμένες "σταδιακές" αυξήσεις »· όρισε έτσι με επαρκή ακρίβεια τι εννοούσε με την έκφραση « πρωτοβουλίες καθορισμού τιμών ». Συναφώς, πρέπει να προστεθεί ότι οι αιτιολογικές σκέψεις 28 έως 51 της Αποφάσεως αναλύουν λεπτομερώς την έννοια αυτή.

180 Πρέπει, στη συνέχεια, να υπομνηστεί ότι τα πρακτικά συναντήσεων τα οποία συντάσσαν υπάλληλοι της ICI αντανακλούσαν αρκετά αντικειμενικά το περιεχόμενο των συναντήσεων όσον αφορά τόσο τις δεσμεύσεις τις οποίες ανέλαμβαναν κατά τη διάρκεια τους οι συμμετέχουσες σ' αυτές επιχειρήσεις, όσο και το περιεχόμενο αυτών των δεσμεύσεων.

181 Εξ άλλου, πρέπει να σημειωθεί ότι, έστω και αν οι όροι « agreed » (« συμφώνησαν ») και « commitment » (« δέσμευση ») δεν αποδεικνύουν αφ' εαυτών τη δέσμευση των παραγωγών να συμμετέχουν σε πρωτοβουλία καθορισμού τιμών, στοιχειοθετούν ωστόσο την ύπαρξη μιας τέτοιας δεσμεύσεως όταν συνεκτιμώνται στην αλληλουχία του συνόλου των πρακτικών συναντήσεων στα οποία μνημονεύονται.

182 Το Πρωτοδικείο διαπιστώνει, συγκεκριμένα, ότι τα πρακτικά των περιοδικών συναντήσεων των παραγωγών πολυπροπυλενίου δείχνουν ότι οι παραγωγοί που μετέσχαν στις συναντήσεις αυτές συνομολόγησαν όντως τις συμφωνίες καθορισμού τιμών που μνημονεύονται στην Απόφαση. Ειδικότερα, στα πρακτικά της συναντήσεως της 13ης Μαΐου 1982 (γ. αιτ. παράρτ. 24), αναφέρονται τα εξής:

« Everyone felt that there was a very good opportunity to get a price rise through before the holidays + after some debate settled on DM 2.00 from 1st June (UK 14th June). Individual country figures are shown in the attached table. »

[(« Όλοι συμφώνησαν στην άποψη ότι υπήρχε μια πολύ καλή ευκαιρία να προωθηθεί η άνοδος των τιμών πριν από τις διακοπές και, κατόπιν συζητήσεως, κατέληξαν στα 2,00 DM από την 1η Ιουνίου (14 Ιουνίου για το Ηνωμένο Βασίλειο). Στον συνημμένο πίνακα εμφαίνονται οι αριθμοί για τις κατ' ιδίαν χώρες. »]

183 Επομένως, άπαξ αποδείχθηκε επαρκώς κατά νόμον ότι η προσφεύγουσα μετέσχε στις συναντήσεις αυτές, αυτή δεν μπορεί να ισχυρίζεται ότι δεν συντάχθηκε με τις πρωτοβουλίες καθορισμού τιμών που αποφασίζονταν, οργανώνονταν και ελέγχονταν σ' αυτές, χωρίς να παρέχει και ενδείξεις προς στήριξη αυτού του ισχυρισμού. Ελλείψει τέτοιων ενδείξεων, πράγματι, δεν υπάρχει κανένας λόγος να θεωρηθεί ότι η προσφεύγουσα, κατ' αντίθεση προς τους λοιπούς μετέχοντες στις συναντήσεις, δεν συντάχθηκε με αυτές τις πρωτοβουλίες.

- 184 Συναφώς, πρέπει να σημειωθεί ότι η προσφεύγουσα προέβαλε δύο επιχειρήματα, για να αποδείξει τον ισχυρισμό της ότι γενικώς, κατά τις περιοδικές συναντήσεις των παραγωγών πολυπροπυλενίου, δεν συντάχθηκε με τις συνομολογηθείσες πρωτοβουλίες καθορισμού τιμών. Υποστήριξε, πρώτον, ότι η συμμετοχή της στις συναντήσεις εστερείτο πνεύματος αντιβαίνοντος προς τον ανταγωνισμό και, δεύτερον, ότι ουδόλως ελάμβανε υπόψη τα αποτελέσματα των συναντήσεων για να καθορίσει την τιμολογιακή της συμπεριφορά στην αγορά· το στοιχείο αυτό πιστοποιούν οι σημαντικές διαφορές που παρατηρήθηκαν μεταξύ των τιμών που φέρεται ότι συμφωνήθηκαν κατά τις συναντήσεις και των τιμών τις οποίες εφάρμοζε στην αγορά.
- 185 Κανένα από τα δύο αυτά επιχειρήματα δεν μπορεί να γίνει δεκτό ως ένδειξη επιρρωννύουσα τον ισχυρισμό της προσφεύγουσας ότι δεν συντάχθηκε με τις συμφωνηθείσες πρωτοβουλίες καθορισμού τιμών. Συγκεκριμένα, το Πρωτοδικείο υπενθυμίζει ότι η Επιτροπή απέδειξε επαρκώς κατά νόμον ότι η συμμετοχή της προσφεύγουσας στις συναντήσεις δεν εστερείτο πνεύματος αντιβαίνοντος προς τον ανταγωνισμό, οπότε το πρώτο επιχείρημα της προσφεύγουσας δεν βρίσκει πραγματικό έρεισμα.
- 186 Όσον αφορά το δεύτερο επιχείρημα, πρέπει να παρατηρηθεί ότι, και αν ακόμη εύρισκε πραγματικό έρεισμα, δεν θα ήταν ικανό να ανατρέψει τη συμμετοχή της προσφεύγουσας στον καθορισμό επιδιωκόμενων τιμών κατά τις συναντήσεις, αλλά θα μπορούσε, το πολύ, να αποδείξει ότι η προσφεύγουσα δεν έθεσε σε εφαρμογή τα αποτελέσματα των συναντήσεων αυτών. Η Απόφαση άλλωστε ουδόλως βεβαιώνει ότι η προσφεύγουσα εφάρμοζε τιμές που αντιστοιχούσαν πάντα προς τις επιδιωκόμενες τιμές που συνομολογούνταν κατά τις συναντήσεις· αυτό σημαίνει ότι ούτε η προσβαλλόμενη πράξη στηρίζεται στη διαπίστωση ότι η προσφεύγουσα έθετε τα αποτελέσματα των συναντήσεων σε εφαρμογή, για να αποδείξει τη συμμετοχή της στον καθορισμό αυτών των επιδιωκόμενων τιμών.
- 187 Πρέπει, εξ άλλου, να σημειωθεί ότι το ερώτημα αν η προσφεύγουσα κοινοποιούσε τις εσωτερικές της οδηγίες καθορισμού τιμών στους πελάτες δεν ασκεί επιρροή. Πράγματι, η προσφεύγουσα δεν μπορεί να ισχυρίζεται ότι οι οδηγίες της για τον καθορισμό τιμών είχαν αμιγώς εσωτερικό χαρακτήρα, διότι ναι μεν αυτές είναι αμιγώς εσωτερικές καθ' όσον απευθύνονται από την κεντρική έδρα προς τα γραφεία πωλήσεων, στέλλονται όμως με σκοπό να εκτελεσθούν και, άρα, να παραγάγουν άμεσα ή έμμεσα εξωτερικά αποτελέσματα, χάνοντας έτσι τον εσωτερικό τους χαρακτήρα, τούτο δε έστω και αν αποτελούσαν απλώς βάση υπολογισμού των εκπτώσεων που έπρεπε να χορηγηθούν, όπως ισχυρίζεται η προσφεύγουσα.

188 Όσον αφορά το ζήτημα αν οι πρωτοβουλίες καθορισμού τιμών αφορούσαν και τα ειδικά προϊόντα, το Πρωτοδικείο θεωρεί ότι αυτό πρέπει να επιλυθεί κατά την εξέταση της συμμετοχής της προσφεύγουσας στον καθορισμό ποσοτήτων-στόχων και ποσοστώσεων (βλ κατωτέρω ενότητα Ε'), η οποία αφορά, μεταξύ άλλων, το ζήτημα τού ποιο ήταν το φάσμα των προϊόντων που καλύπτονταν από τις συμφωνίες ποσοστώσεων, οι οποίες διαπιστώνονται με την Απόφαση. Θεωρεί, περαιτέρω, ότι ό,τι ισχύει για τις ποσοστώσεις ισχύει, εμμέσως τουλάχιστον, και για τις πρωτοβουλίες καθορισμού τιμών, στη στήριξη των οποίων αποσκοπούσαν οι συμφωνίες ποσοστώσεων.

189 Πρέπει να προστεθεί ότι καλώς η Επιτροπή συνήγαγε από την απάντηση της ICI στην αίτηση παροχής πληροφοριών (γ. αιτ. παράρτ. 8), όπου αναφέρεται ότι:

« “Target prices” for the basic grade of each principal category of polypropylene as proposed by producers from time to time since 1 January 1979 are set forth in Schedule... »

(« Οι κατά καιρούς προταθείσες από τους παραγωγούς “τιμές-στόχοι”, από την 1η Ιανουαρίου 1979 και εντεύθεν, για τη βασική ποιότητα καθεμιάς από τις βασικές κατηγορίες πολυπροπυλενίου εκτίθενται στο παράρτημα... »),

ότι οι πρωτοβουλίες αυτές εντάσσονταν σε σύστημα καθορισμού επιδιωκομένων τιμών.

190 Το Πρωτοδικείο, τέλος, διαπιστώνει ότι, ναι μεν η τελευταία συνάντηση παραγωγών για την οποία προσκόμισε αποδείξεις η Επιτροπή είναι η της 29ης Σεπτεμβρίου 1983, παραμένει όμως γεγονός ότι διάφοροι παραγωγοί (η BASF, η Hercules, η Hoechst, η Hüls, η ICI, η Linz, η Monte, η Solvay και η Saga) έστειλαν, μεταξύ 20 Σεπτεμβρίου και 25 Οκτωβρίου 1983, ταυτόσημες οδηγίες τιμών (παράρτ. Ι, επιστολή της 29ης Μαρτίου 1985) που προορίζονταν να τεθούν σε ισχύ την 1η του ερχομένου Νοεμβρίου· επομένως, ευλόγως έκρινε η Επιτροπή ότι οι συναντήσεις παραγωγών εξακολούθησαν να παράγουν τα αποτελέσματά τους μέχρι τον Νοέμβριο του 1983.

191 Πρέπει, εξ άλλου, να παρατηρηθεί ότι, για να θεμελιώσει τις προεκτεθείσες διαπιστώσεις των πραγματικών περιστατικών, η Επιτροπή δεν χρειαζόταν να καταφύγει σε έγγραφα τα οποία δεν είχε μνημονεύσει στις ανακοινώσεις των αιτιάσεων ή τα οποία δεν είχε κοινοποιήσει στην προσφεύγουσα.

192 Από τα προεκτεθέντα προκύπτει ότι η Επιτροπή απέδειξε επαρκώς κατά νόμον ότι η προσφεύγουσα συγκαταλεγόταν μεταξύ των παραγωγών πολυπροπυλενίου μεταξύ των οποίων επήλθε σύμπτωση βουλήσεων σχετικά με τις πρωτοβουλίες καθορισμού τιμών που μνημονεύονται στην Απόφαση, ότι οι πρωτοβουλίες αυτές εντάσσονταν στο πλαίσιο συστήματος και ότι παρήγαν τα αποτελέσματά τους μέχρι τον Νοέμβριο του 1983.

Δ' — Τα μέτρα προς διευκόλυνση της εφαρμογής των πρωτοβουλιών καθορισμού τιμών

α') Η προσβαλλόμενη πράξη

193 Η Απόφαση (άρθρο 1, στοιχείο γ', και αιτιολογική σκέψη 27· βλ. επίσης αιτιολογική σκέψη 42) προσάπτει στην προσφεύγουσα ότι συνομολόγησε με τους λοιπούς παραγωγούς διάφορα μέτρα για τη διευκόλυνση της εφαρμογής των τιμών-στόχων· τέτοια μέτρα ήσαν οι προσωρινοί περιορισμοί της παραγωγής, οι ανταλλαγές λεπτομερών πληροφοριών σχετικά με τις παραδόσεις, η πραγματοποίηση τοπικών συναντήσεων, από δε τα τέλη Σεπτεμβρίου του 1982, ένα σύστημα « account management » (« λογιστικής διαχείρισεως ») που αποσκοπούσε στην εφαρμογή των ανατιμήσεων σε συγκεκριμένους πελάτες.

194 Όσον αφορά το σύστημα του « account management », του οποίου η πιο πρόσφατη και εξελιγμένη μορφή, που ανάγεται στον Δεκέμβριο του 1982, είναι γνωστή ως « account leadership », η προσφεύγουσα, όπως και κάθε παραγωγός, ορίστηκε συντονιστής ή « leader » ενός τουλάχιστον μεγάλου πελάτη, του οποίου ανέλαβε να συντονίζει, με μυστικότητα, τις σχέσεις με τους προμηθευτές του. Κατ' εφαρμογήν του συστήματος αυτού, εντοπίστηκαν πελάτες στο Βέλγιο, την Ιταλία, τη Γερμανία και το Ηνωμένο Βασίλειο, ορίστηκε δε ένας « συντονιστής » για καθένα τους. Τον Δεκέμβριο του 1982, προτάθηκε μια πιο γενικευμένη εκδοχή του συστήματος αυτού και προβλέφθηκε ο ορισμός ενός « οδηγού » (« leader »), ο οποίος θα αναλάμβανε να προσανατολίζει, να διαπραγματεύεται και να οργανώνει τις τιμολογιακές μεταβολές. Οι λοιποί παραγωγοί που είχαν τακτικές δοσοληψίες με τους πελάτες ήσαν γνωστοί ως « contenders » (« ανταγωνιστές ») και συνεργάζονταν με τον « account leader »,

όταν απηύθυναν προσφορά σε συγκεκριμένο πελάτη. Χάριν «προστασίας» του «account leader» και των «contenders», κάθε άλλος παραγωγός στον οποίο απευθυνόταν ο πελάτης έπρεπε να κάνει προσφορά σε τιμές υψηλότερες από τον επιθυμητό στόχο. Παρά τους ισχυρισμούς της ICI ότι το σχέδιο αυτό κατέρρευσε ύστερα από λίγους μόνο μήνες μερικής και αναποτελεσματικής εφαρμογής, η Απόφαση βεβαιώνει ότι τα πλήρη πρακτικά της συναντήσεως της 3ης Μαΐου 1983 ανέφεραν ότι εξετάστηκε τότε λεπτομερώς η περίπτωση διαφόρων πελατών, όπως και οι προσφορές τιμών που είχαν γίνει ή επρόκειτο να γίνουν από κάθε παραγωγό στους πελάτες αυτούς και οι παραδοθείσες ή παραγγελθείσες ποσότητες.

β') Τα επιχειρήματα των διαδίκων

195 Η προσφεύγουσα διατείνεται πως δεν είναι δυνατόν να ορίστηκε «account leader» της επιχειρήσεως Billermann, όπως ισχυρίζεται η Επιτροπή στηριζόμενη στον πίνακα 3 που είναι συνημμένος στα πρακτικά της συναντήσεως της 2ας Δεκεμβρίου 1982 (γ. αιτ. παράρτ. 33), διότι πραγματοποίησε μόνο λίγες και σποραδικές παραδόσεις στην επιχείρηση αυτή και, ως εκ τούτου, δεν ήταν σε θέση να ασκεί επιρροή στις τιμές πωλήσεως των προϊόντων προς αυτήν. Περαιτέρω, τονίζει ότι το προσκομισθέν από την Επιτροπή έγγραφο δεν καθιστά σαφές αν αυτό αποτελεί απλή πρόταση ή αν απέτελεσε αντικείμενο συμφωνίας.

196 Ομοίως, η προσφεύγουσα εκθέτει ότι, έστω και αν η Επιτροπή μπόρεσε, σε ορισμένες περιπτώσεις, να εντοπίσει τις τιμές στις οποίες πωλούσε σε ορισμένους πελάτες, δεν μπορούσε, ωστόσο, να τις ερμηνεύσει ως ένδειξη της συμμετοχής της στο σύστημα «account leadership», διότι οι τιμές αυτές αποτελούν στοιχεία που συνήθως διατίθενται στην αγορά. Σ' αυτό το πλαίσιο, αναφέρει ότι η Επιτροπή επισήμανε τις παραδόσεις της στην επιχείρηση Adolff σε υψηλή τιμή. Αβάσιμα η Επιτροπή εκλαμβάνει στο γεγονός αυτό ως απόδειξη της συμμετοχής της στο φερόμενο σύστημα «account leadership», διότι, αν οι τιμές πωλήσεως προς την επιχείρηση αυτή υπήρξαν υψηλές, αυτό οφειλόταν στον αποσπασματικό και περιορισμένο χαρακτήρα της παραδόσεως που πραγματοποιήθηκε.

197 Επαναλαμβάνει ότι το γεγονός ότι, κατά τις συναντήσεις που έγιναν την άνοιξη του 1983 (γ. αιτ. παραρτ. 37 και 38), έγινε λόγος για τις παραδόσεις που είχαν γίνει σε ορισμένους πελάτες και για τις συνθήκες παροχής εκπτώσεων που τους χορηγήθηκαν ουδόλως αποδεικνύει ότι μεσολάβησε συμφωνία επί του συστήματος «account leadership», δεδομένου ότι επρόκειτο περί ανταλλαγής πληροφοριών που διετίθεντο στη αγορά.

- 198 Η Επιτροπή απαντά ότι από τα πρακτικά της συναντήσεως της 2ας Σεπτεμβρίου 1982 (γ. αιτ. παράρτ. 29) σαφώς προκύπτει ότι το σύστημα του «accountleadership» έγινε κοινά αποδεκτό κατά τη συνάντηση αυτή. Συγκεκριμένα, ο εκπρόσωπος της BASF επισήμανε στους άλλους συμμετέχοντες στη συνάντηση ότι θα ήταν επικίνδυνο να αναγγελθούν σε όλους τους πελάτες οι ίδιες τιμές. Οι παρόντες παραγωγοί, μεταξύ των οποίων και η προσφεύγουσα, αποδέχθηκαν αυτή την άποψη και έτσι προτάθηκε και συμφωνήθηκε ότι οι άλλοι παραγωγοί, πλην του κύριου προμηθευτή ενός δεδομένου πελάτη, θα ζητούσαν μερικά εκατοστά του μάρκου παραπάνω απ' ό,τι αυτός.
- 199 Θεωρεί ότι από την απάντηση της ICI στην αίτηση παροχής πληροφοριών (γ. αιτ. παράρτ. 8), καθώς και από τα πρακτικά συναντήσεως της 3ης Μαΐου 1983 (γ. αιτ. παράρτ. 38), σαφώς προκύπτει ότι κατέστη δυνατή η εφαρμογή του συστήματος. Υπ' αυτό το πρίσμα, η Επιτροπή επισημαίνει ότι η προσφεύγουσα κατονομάζεται στα πρακτικά δύο συναντήσεων ως προμηθεύτρια των επιχειρήσεων Adolff, Billermann και Teufelberger (γ. αιτ. παράρτ. 37 και 38).
- 200 Κατά την Επιτροπή, η προσφεύγουσα, εφόσον συμμετέσχε στις αντίστοιχες συναντήσεις, συνέβαλε, επομένως, στη λειτουργία του συστήματος αυτού, έστω και αν δεν ορίστηκε «account manager», εφόσον έπαιξε τον ρόλο του «contender» παράλληλα σε κάποιον «accountleader».

γ') Η εκτίμηση του Πρωτοδικείου

- 201 Το Πρωτοδικείο θεωρεί ότι η αιτιολογική σκέψη 27 της Αποφάσεως πρέπει να ερμηνευθεί, σε συνδυασμό με την αιτιολογική σκέψη 26, δεύτερο εδάφιο, όχι υπό την έννοια ότι προσάπτει σε καθέναν από τους παραγωγούς ότι δεσμεύτηκε ατομικώς να λάβει όλα τα μέτρα των οποίων γίνεται μνεία σ' αυτήν, αλλ' ότι προσάπτει σε καθένα από αυτούς τους παραγωγούς ότι, σε διάφορες χρονικές στιγμές κατά τη διάρκεια συναντήσεων, συναποδέχτηκαν με τους λοιπούς παραγωγούς ένα σύνολο μέτρων των οποίων γίνεται μνεία στην Απόφαση και που αποσκοπούσαν στη δημιουργία ευμενών συνθηκών για την αύξηση των τιμών, ιδίως μειώνοντας τεχνητά την προσφορά του πολυπροπυλενίου· η εκτέλεση αυτού του συνόλου μέτρων είχε επιμεριστεί, με κοινή συμφωνία των διαφόρων παραγωγών, ανάλογα με τη συγκεκριμένη θέση του καθενός.

202 Επιβάλλεται η διαπίστωση ότι η προσφεύγουσα, συμμετέχοντας στις συναντήσεις κατά τις οποίες υιοθετήθηκε αυτό το σύνολο μέτρων [και ιδίως στις συναντήσεις της 13ης Μαΐου, της 2ας και της 21ης Σεπτεμβρίου 1982 (γ. αιτ. παραρτ. 24, 29, 30)], συναποδέχτηκε το σύστημα αυτό, εφόσον δεν προβάλλει καμμία ένδειξη ικανή να αποδείξει το αντίθετο.

203 Όσον αφορά το « account leadership », το Πρωτοδικείο διαπιστώνει ότι η προσφεύγουσα μετέσχε σε τέσσερις συναντήσεις (της 2ας Σεπτεμβρίου 1982, της 2ας Δεκεμβρίου 1982, του Μαρτίου του 1983 και της 3ης Μαΐου 1983), κατά τις οποίες το σύστημα αυτό συζητήθηκε μεταξύ παραγωγών· όπως προκύπτει από τα πρακτικά αυτών των συναντήσεων, η προσφεύγουσα παρέσχε ορισμένες πληροφορίες σχετικές με τους πελάτες της (γ. αιτ. παραρτ. 29, 33, 37 και 38). Συναφώς, η υιοθέτηση του συστήματος του « account leadership » προκύπτει από το ακόλουθο χωρίο των πρακτικών της συναντήσεως της 2ας Σεπτεμβρίου 1982:

« about the dangers of everyone quoting exactly DM 2.00 A.'s point was accepted but rather than go below DM 2.00 it was suggested & generally agreed that others than the major producers at individual accounts should quote a few pfs higher. Whilst customer tourism was clearly to be avoided for the next month or two it was accepted that it would be very difficult for companies to refuse to quote at all when, as was likely, customers tried to avoid paying higher prices to the regular suppliers. In such cases producers would quote but at above the minimum levels for October ».

(« σχετικά με τους κινδύνους που θα προέκυπταν αν όλοι πρότειναν ακριβώς 2.00 DM, έγινε αποδεκτή η παρατήρηση του Α· αντί, όμως, να προτείνονται τιμές κάτω των 2.00 DM, προτάθηκε και συμφωνήθηκε από όλους ότι οι άλλοι παραγωγοί, πλην των κυρίων προμηθευτών ενός συγκεκριμένου πελάτη, οφείλουν να προτείνουν τιμές κατά μερικά pfennigs υψηλότερες. Παρόλο που οποιαδήποτε αναζήτηση νέων πελατών θεωρήθηκε σαφώς αποφευκτέα για τον επόμενο ένα ή δύο μήνες, έγινε δεκτό ότι θα ήταν εξαιρετικά δυσχερές για τις επιχειρήσεις να αρνηθούν να υποβάλουν προσφορές, όταν, όπως ήταν φυσικό, οι πελάτες προσπαθούσαν να αποφύγουν να πληρώσουν υψηλότερες τιμές στους τακτικούς προμηθευτές τους. Σε τέτοιες περιπτώσεις, οι παραγωγοί θα υπεβάλλαν μεν προσφορά, αλλά υψηλότερη των κατωτάτων τιμών που είχαν οριστεί για τον Οκτώβριο ».)

Ομοίως, κατά τη συνάντηση της 21ης Σεπτεμβρίου 1982, στην οποία μετέσχε και η προσφεύγουσα, ελέχθησαν τα εξής: « In support of the move, BASF, Hercules and

Hoechst said they would be taking plant off line temporarily» (« Προς στήριξη του σχεδίου, οι BASF, Hercules και Hoechst δήλωσαν ότι θα έθεταν προσωρινώς μια από τις εγκαταστάσεις τους εκτός λειτουργίας»)- ενώ, κατά τη συνάντηση της 13ης Μαΐου 1982, η Fina είπε: « Plant will be shut down for 20 days in August » (« Το εργοστάσιο θα παραμείνει κλειστό επί 20 ημέρες τον Αύγουστο »).

204 Την εφαρμογή αυτού του συστήματος πιστοποιούν τα πρακτικά της συνάντησεως της 3ης Μαΐου 1983, όπου αναφέρονται τα εξής:

« A long discussion took place on Jacob Holm who is asking for quotations for the 3rd quarter. It was agreed not to do this and to restrict offers to the end of June. April/May levels were at DKR 6.30 (DM 1.72). Hercules were definitely in and should not have been so. To protect BASF, it was agreed that CWH(üls) + ICI would quote DKR 6.75 from now to end June (DM 1.85) ... »

[« Μακρά συζήτηση έγινε για τη Jacob Holm, η οποία ζητεί να γνωστοποιηθούν οι τιμές για το 3ο τρίμηνο. Συμφωνήθηκε να μη γίνει αυτό και να περιοριστούν οι προσφορές μέχρι τα τέλη Ιουνίου. Οι τιμές Απριλίου/Μαΐου ήταν στις 6,30 δανικές κορώνες (DKR) (1,72 DM). Η Hercules είναι βέβαιο ότι μετείχε, ενώ δεν έπρεπε. Χάριν προστασίας της BASF, συμφωνήθηκε ότι η CWH(üls) και η ICI θα έκαναν προσφορά στις 6,75 DKR από τώρα μέχρι τα τέλη Ιουνίου (1, 85 DM) ... »]

Αυτή η θέση σε εφαρμογή επιβεβαιώνεται από την απάντηση της ICI στην αίτηση παροχής πληροφοριών (γ. αιτ. παράρτ. 8), η οποία αναφέρει σχετικά με τα πρακτικά αυτής της συνάντησεως:

« In the Spring of 1983 there was a partial attempt by some producers to operate the " Account Leadership " scheme... Since Hercules had not declared to the " Account Leader " its interest in supplying Jacob Holm, the statement was made at this meeting in relation to Jacob Holm that " Hercules were definitely in and should not have been so ". It should be made clear that this statement refers only to the Jacob Holm account and not to the Danish market. It was because of such action by Hercules and others that the " Account Leadership " scheme collapsed after at most two months of partial and ineffective operation.

The method by which Hüls and ICI should have protected BASF was by quoting a price of DKR 6.75 for the supply of raffia grade polypropylene to Jacob Holm until the end of June.»

(« Την άνοιξη του 1983, έγινε μια μερική απόπειρα από ορισμένους παραγωγούς να θέσουν σε λειτουργία το σύστημα του "Account Leadership" (...) Η δήλωση ότι " η Hercules είναι βέβαιο ότι μετείχε, ενώ δεν έπρεπε", έγινε κατά τη συνάντηση αυτή αναφορικά με τη Jacob Holm, διότι η Hercules δεν είχε δηλώσει στον "Account Leader" ότι ενδιαφερόταν να προμηθεύσει τη Jacob Holm. Πρέπει να καταστεί σαφές ότι η δήλωση αυτή αφορά μόνο τις δοσοληψίες με τη Jacob Holm και όχι τη δανική αγορά. Λόγω δε αυτών των ενεργειών της Hercules και άλλων, το σύστημα του "Account Leadership" κατέρρευσε μετά από δύο, το πολύ, μήνες μερικής και αναποτελεσματικής εφαρμογής.

Η μέθοδος με την οποία η Hüls και η ICI έπρεπε να προστατεύσουν τη BASF συνίστατο στο να προσφέρουν τιμή 6,75 DKR για την προμήθεια πολυπροπυλενίου ποιότητας raffia στη Jacob Holm μέχρι τα τέλη Ιουνίου.»)

205 Η συμμετοχή της προσφεύγουσας στο σύστημα αυτό προκύπτει, αφενός μεν, από την παρουσία της στις συναντήσεις κατά τις οποίες το σύστημα αυτό σχεδιάστηκε και εξεταζόταν η εφαρμογή του, αφετέρου δε, από το γεγονός ότι το όνομά της εμφανίζεται απέναντι στο όνομα ορισμένων από τους πελάτες της στους πίνακες που είναι συνημμένοι στα πρακτικά των συναντήσεων της 2ας Σεπτεμβρίου (γ. αιτ. παράρτ. 29) και της 2ας Δεκεμβρίου 1982 (γ. αιτ. παράρτ. 33). Συγκεκριμένα, η προσφεύγουσα μνημονεύεται, στον μεν πρώτο πίνακα, μεταξύ των « present suppliers + leaders » του Γερμανού πελάτη της Billermann, στον δε δεύτερο πίνακα, ως « account leader » του ίδιου πελάτη, καθώς και του Αυστριακού πελάτη της Teufelberger και άλλων πελατών στην Ελβετία και τη Σουηδία.

206 Το Πρωτοδικείο διαπιστώνει ότι η προσφεύγουσα δεν προβάλλει κανένα λόγο που να αποδεικνύει ότι δεν ορίστηκε ως « account leader » αυτών των πελατών, πλην της Billermann. Εξ αυτού, πρέπει να αντληθεί το συμπέρασμα ότι, και αν ακόμη υποθεθεί ότι δεν ορίστηκε « account leader » της Billermann, παραμένει γεγονός ότι η προσφεύγουσα ορίστηκε « account leader » άλλων πελατών ευρισκομένων εκτός Κοινότητας. Ο τόπος εγκαταστάσεως των πελατών αυτών ουδόλως θίγει τη διαπίστωση ότι συμμετέσχε στο σύστημα « account leadership » εντός της κοινής αγοράς, εφόσον το

σύστημα αυτό συναποτελούσε ένα όλον, το δε όφελος το οποίο προσδοκούσε η προσφεύγουσα ως « account leader » δεδομένου πελάτη, ενδεχομένως εγκατεστημένου εκτός της Κοινότητας, αντισταθμιζόταν με τη δέσμευσή της ότι δεν θα ασκούσε ανταγωνισμό έναντι άλλων πελατών εγκατεστημένων στην Κοινότητα, των οποίων άλλοι παραγωγοί είχαν οριστεί « accountleader ».

- 207 Από τα προεκτεθέντα προκύπτει ότι η Επιτροπή απέδειξε επαρκώς κατά νόμον ότι η προσφεύγουσα συγκαταλέγεται μεταξύ των παραγωγών πολυπροπυλενίου μεταξύ των οποίων επήλθε σύμπτωση βουλήσεων σχετικά με τα μέτρα που αποσκοπούσαν στη διευκόλυνση της θέσεως σε εφαρμογή των πρωτοβουλιών καθορισμού τιμών περί των οποίων γίνεται μνεία στην Απόφαση.

Ε' — Ποσότητες-στόχοι και ποσοτώσεις

α') Η προσβαλλόμενη πράξη

- 208 Κατά την Απόφαση (αιτιολογική σκέψη 31, τρίτο εδάφιο), « είχε αναγνωρισθεί ότι ένα αυστηρό σύστημα ποσοτώσεων ήταν σημαντικό » κατά τη συνάντηση της 26ης και 27ης Σεπτεμβρίου 1979, τα πρακτικά της οποίας μνημόνευαν κάποιο σχέδιο που είχε προταθεί ή συμφωνηθεί στη Ζυρίχη για τον περιορισμό των μηνιαίων πωλήσεων στο 80 % του μέσου όρου που είχε επιτευχθεί κατά τους οκτώ πρώτους μήνες του έτους.
- 209 Η Απόφαση (αιτιολογική σκέψη 52) επισημαίνει ακόμα ότι διάφορα σχέδια κατανομής της αγοράς είχαν ήδη εφαρμοστεί πριν από τον Αύγουστο του 1982. Μολονότι ο προβλεπόμενος συνολικός όγκος παραγγελιών είχε επιμεριστεί σε ποσοστά μεταξύ των κατ' ιδίαν παραγωγών, δεν υπήρξε, ωστόσο, κανένας εκ των προτέρων συστηματικός περιορισμός της συνολικής παραγωγής. Έτσι, οι προβλέψεις για το σύνολο της αγοράς αναθεωρούνταν περιοδικά, οι δε πωλήσεις του κάθε παραγωγού, εκφρασμένες σε τόννους, αναπροσαρμόζονταν, ώστε να ανταποκρίνονται προς το ποσοστό που του είχε επιτραπεί.
- 210 Για το 1979 καθορίστηκαν στόχοι ως προς τον όγκο (εκφραζόμενοι σε τόννους)· οι στόχοι αυτοί στηρίζονταν, εν μέρει τουλάχιστον, στις πωλήσεις που είχαν πραγματοποιηθεί κατά τα τρία προηγούμενα έτη. Πίνακες που ανευρέθησαν στην ICI ανέφεραν

τον « αναπροσαρμοσμένο στόχο » ανά παραγωγό για το 1979, συγκρινόμενο προς την ποσότητα που είχε πράγματι πωληθεί κατά την περίοδο εκείνη στη Δυτική Ευρώπη (Απόφαση, αιτιολογική σκέψη 54).

- 211 Στα τέλη Φεβρουαρίου του 1980, οι παραγωγοί συνομολόγησαν στόχους ως προς τον όγκο πωλήσεων για το 1980, εκφρασμένους και πάλι σε τόννους, με βάση το ετήσιο σύνολο της αγοράς, που είχε εκτιμηθεί σε 1 390 000 τόννους. Κατά την Απόφαση (αιτιολογική σκέψη 55), πίνακες που περιέχουν τους « συμφωνηθέντες στόχους » για κάθε παραγωγό για το 1980 βρέθηκαν στην ATO και στην ICI. Επειδή η πρώτη αυτή πρόβλεψη για το σύνολο της αγοράς αποδείχτηκε υπερβολικά αισιόδοξη, χρειάστηκε να αναθεωρηθούν προς τα κάτω οι ποσοστάσεις των κατ' ιδίαν παραγωγών, έτσι ώστε να αντιστοιχούν σε μια συνολική κατανάλωση για το εν λόγω έτος 1 200 000 τόννων μόνο. Αν εξαιρεθούν η ICI και η DSM, οι πωλήσεις που πραγματοποίησαν οι διάφοροι παραγωγοί αντιστοιχούσαν, σε γενικές γραμμές, προς τον στόχο τους.
- 212 Κατά την Απόφαση (αιτιολογική σκέψη 56), η κατανομή της αγοράς για το 1981 αποτέλεσε αντικείμενο μακρών και πολυπλόκων διαπραγματεύσεων. Κατά τις συναντήσεις του Ιανουαρίου 1981, συμφωνήθηκε, ως προσωρινό μέτρο, ότι, για να υποβοηθηθεί η επίτευξη της πρωτοβουλίας καθορισμού των τιμών για τον Φεβρουάριο-Μάρτιο, κάθε παραγωγός θα περιόριζε τις μηνιαίες πωλήσεις του στο 1/12 του 85 % του « στόχου » για το 1980. Εν αναμονή της καταρτίσεως κάποιου μονιμοτέρου σχεδίου, κάθε παραγωγός ανακοίνωσε στη συνάντηση την ποσότητα που έλπιζε να πωλήσει κατά το 1981. Ωστόσο, το άθροισμα των επί μέρους « φιλοδοξιών » υπερέβαινε κατά πολύ την προβλεπόμενη συνολική ζήτηση. Παρά τις διάφορες συμβιβαστικές προτάσεις που προέβλεπαν η Shell και η ICI, δεν επιτεύχθηκε καμμία οριστική συμφωνία επί των ποσοστάσεων για το 1981. Ως προσωρινό μέτρο, οι παραγωγοί καθόρισαν, για καθένα τους, την ίδια θεωρητική ποσόστωση που είχαν και για το προηγούμενο έτος και γνωστοποιούσαν τις πωλήσεις που πραγματοποιούσαν κάθε μήνα, κατά τη συνάντηση. Κατά συνέπεια, οι πραγματοποιηθείσες πωλήσεις ελέγχονταν συγκρινόμενες προς μια θεωρητική κατανομή της διατιθέμενης αγοράς βάσει των ποσοστάσεων του 1980 (Απόφαση, αιτιολογική σκέψη 57).
- 213 Στην Απόφαση (αιτιολογική σκέψη 58) εκτίθεται ότι, για το 1982, οι παραγωγοί υπέβαλαν πολύπλοκες προτάσεις ποσοστάσεων, με τις οποίες προσπαθούσαν να συμβιβάσουν δισταμένους παράγοντες, όπως τα παρελθόντα αποτελέσματα, τις φιλοδοξίες τους στην αγορά και τη διατιθέμενη παραγωγική ικανότητα. Η συνολική προς κατανομή αγορά υπολογίστηκε σε 1 450 000 τόννους. Ορισμένοι παραγωγοί υπέβαλαν λεπτομερή σχέδια για την κατανομή της αγοράς, άλλοι αρκέστηκαν στο να γνωστοποιήσουν τις ποσότητες που φιλοδοξούσαν αυτοί να πωλήσουν. Κατά τη συνάντηση της

10ης Μαρτίου 1982, η Monte και η ICI επιχείρησαν να καταλήξουν σε συμφωνία. Η Απόφαση (αιτιολογική σκέψη 58, τελευταίο εδάφιο) επισημαίνει όμως ότι, όπως και το 1981, δεν επιτεύχθηκε οριστική συμφωνία και ότι, κατά το πρώτο εξάμηνο του έτους, οι μηνιαίες πωλήσεις κάθε παραγωγού ανακοινώνονταν κατά τις συναντήσεις και συγκρίνονταν προς το ποσοστό που είχε καταγραφεί κατά το προηγούμενο έτος. Σύμφωνα με την Απόφαση (αιτιολογική σκέψη 59), κατά τη συνάντηση του Αυγούστου του 1982, συνεχίστηκαν οι συνομιλίες με σκοπό την επίτευξη συμφωνίας επί των ποσοστώσεων για το 1983, η δε ICI πραγματοποίησε, με καθέναν από τους παραγωγούς, διμερείς συζητήσεις σχετικά με το νέο σύστημα. Εν αναμονή, όμως, της εισαγωγής ενός τέτοιου συστήματος ποσοτώσεων, οι παραγωγοί εκλήθησαν να περιορίσουν τις μηνιαίες πωλήσεις τους, κατά το δεύτερο εξάμηνο του 1982, στο ποσοστό του συνόλου των πωλήσεων τις οποίες είχε πραγματοποιήσει ο καθένας τους κατά το πρώτο εξάμηνο του 1982. Επιτεύχθηκε, έτσι, το 1982, κάποια εξισορρόπηση των μεριδίων της αγοράς, τα οποία, για τους περισσότερους παραγωγούς, παρέμειναν σταθερά έναντι των προηγούμενων ετών.

- 214 Κατά την Απόφαση (αιτιολογική σκέψη 60), για το 1983, η ICI κάλεσε κάθε παραγωγό να ανακοινώσει τις δικές του φιλοδοξίες, καθώς και τις σκέψεις του σχετικά με το μερίδιο της αγοράς που θα έπρεπε να δοθεί σε καθέναν από τους λοιπούς. Έτσι, η Monte, η Anic, η ATO, η DSM, η Linz, η Saga και η Solvay, καθώς και οι παραγωγοί της Γερμανίας διά της BASF, υπέβαλαν λεπτομερείς προτάσεις. Κατόπιν τούτου, οι διάφορες αυτές προτάσεις υποβλήθηκαν σε επεξεργασία με ηλεκτρονικό υπολογιστή, για να εξαχθεί ο μέσος όρος, ο οποίος συγκρίθηκε, στη συνέχεια, με τις προσδοκίες κάθε παραγωγού. Βάσει των πράξεων αυτών, η ICI μπόρεσε να προτείνει κατευθυντήριες γραμμές για μια νέα συμφωνία-πλαίσιο για το 1983. Οι προτάσεις αυτές συζητήθηκαν στις συναντήσεις του Νοεμβρίου και του Δεκεμβρίου του 1982. Κατά τη συνάντηση της 2ας Δεκεμβρίου 1982, συζητήθηκε μια πρόταση που περιοριζόταν, αρχικά, στο πρώτο τρίμηνο του έτους. Τα πρακτικά της συναντήσεως αυτής, τα οποία συνέταξε η ICI, αναφέρουν ότι η ATO, η DSM, η Hoechst, η Hüls, η ICI, η Monte και η Solvay, καθώς και η Hercules, θεώρησαν « αποδεκτή » την ποσόστωση που τους είχε δοθεί (Απόφαση, αιτιολογική σκέψη 63). Οι πληροφορίες αυτές επιρρωννύονται από ένα σημείωμα, με ημερομηνία 3 Δεκεμβρίου 1982, που συνοψίζει μια τηλεφωνική συνδιάλεξη που είχε η ICI με τη Hercules.

- 215 Η Απόφαση (αιτιολογική σκέψη 63, τρίτο εδάφιο) αναφέρει ότι ένα έγγραφο που βρέθηκε στη Shell επιβεβαιώνει την ύπαρξη συμφωνίας, εφόσον η επιχείρηση αυτή φρόντιζε να μην υπερβαίνει την ποσόστωσή της. Το ίδιο έγγραφο επιβεβαιώνει επίσης ότι, κατά το δεύτερο τρίμηνο του 1983, εξακολουθούσε να εφαρμόζεται ένα σύστημα ρυθμίσεως του όγκου, εφόσον, για να διατηρηθεί το μερίδιό της στην αγορά γύρω στο 11 % κατά το δεύτερο τρίμηνο, οι εθνικές εταιρίες πωλήσεων του ομίλου Shell έλαβαν

την εντολή να μειώσουν τις πωλήσεις τους. Την ύπαρξη αυτής της συμφωνίας επιβεβαιώνουν και τα πρακτικά της συνάντησεως της 1ης Ιουνίου 1983, τα οποία, καίτοι δεν μνημονεύουν ποσοστώσεις, αναφέρουν ότι είχε μεσολαβήσει ανταλλαγή στοιχείων μεταξύ των εμπειρογνομόνων σχετικά με τις ποσότητες που είχε πωλήσει κάθε παραγωγός κατά τον προηγούμενο μήνα, πράγμα που φαίνεται να αποτελεί ένδειξη για το ότι εφαρμοζόταν όντως σύστημα ποσοστώσεων (Απόφαση, αιτιολογική σκέψη 64).

- 216 Η Απόφαση (αιτιολογική σκέψη 65) επισημαίνει ότι, μολονότι ουδέποτε καθιερώθηκε κάποιο σύστημα επιβολής κυρώσεων για υπέρβαση των ποσοστώσεων, το σύστημα βάσει του οποίου κάθε παραγωγός έδινε αναφορά κατά τις συναντήσεις για την ποσότητα που είχε πωλήσει κατά τον προηγούμενο μήνα, διατρέχοντας έτσι τον κίνδυνο να δεχθεί τις επικρίσεις άλλων παραγωγών για την απειθαρχία που επέδειξε, ωθούσε τους παραγωγούς στο να τηρούν την ποσόστωση που τους είχε οριστεί.

β') Τα επιχειρήματα των διαδίκων

- 217 Η προσφεύγουσα υποστηρίζει ότι η Επιτροπή δεν απέδειξε ότι δημιουργήθηκε σύστημα ποσοστώσεων, πολλώ μάλλον δεν απέδειξε ότι η Linz συμμετείχε σ' αυτό. Διατείνεται ότι οι διαπιστώσεις της Επιτροπής περί του καθορισμού επιδιωκόμενου όγκου πωλήσεων είναι κατ' εξοχήν αόριστες, ενώ το μόνο ασφαλώς αποδεδειγμένο στοιχείο έγκειται στην αναγνώριση, εκ μέρους της Επιτροπής, ότι οι επιχειρήσεις δεν κατέληξαν σε οριστική συμφωνία για το 1981 και το 1982.

- 218 Επισημαίνει ότι τα αποδεικτικά στοιχεία τα οποία προσκόμισε η Επιτροπή συνίστανται ουσιαστικά σε προτάσεις και πίνακες που καταρτίστηκαν εκ των υστέρων, για τους οποίους δεν είναι γνωστό ούτε ποιος τους συνέταξε ούτε πώς εκπονήθηκαν. Φρονεί ότι καταχρηστικώς η Επιτροπή προσπαθεί να εκμεταλλευθεί την έκφραση « agreed targets » (« συμφωνηθέντες στόχοι ») σε έναν από τους πίνακες αυτούς (γ. αιτ. παράρτ. 60), εφόσον παραλείπει να επισημάνει ότι, κάτω από τον πίνακα αυτόν, υπήρχε η μνεία « to be rechecked » (« να επαληθευθεί »), για τέσσερις από τις μνημονεύόμενες επιχειρήσεις. Εξ αυτού η προσφεύγουσα συνάγει ότι δεν αποδεικνύεται η ύπαρξη καμμιάς συμφωνίας.

- 219 Η προσφεύγουσα παρατηρεί επίσης ότι η αοριστία της Αποφάσεως έχει ως συνέπεια να μη γίνεται αντιληπτόν αν προσάπτεται στις επιχειρήσεις ότι έθεσαν σε εφαρμογή τον επιδιωκόμενο όγκο πωλήσεων. Φρονεί, όμως, ότι το άρθρο 1, παράγραφος 1, στοιχείο ε', της Αποφάσεως αιτιάζεται απλώς τις επιχειρήσεις ότι όριζαν στον εαυτό τους ποσοστάσεις ή ότι υποχρεώνονταν να περιορίζουν τις μηνιαίες πωλήσεις τους, χωρίς να κάνει κάποια μνεία περί θέσεως σε εφαρμογή των παραπάνω.
- 220 Συναφώς, τονίζει, αφενός μεν, ότι ο επιδιωκόμενος όγκος πωλήσεων ουδόλως έτυχε γενικής εφαρμογής, αφετέρου δε, ότι καμμία επίκριση δεν γινόταν εις βάρος των επιχειρήσεων που δεν τηρούσαν τις ποσοστάσεις που φέρεται ότι τους ορίζονταν. Απ' αυτήν τη μη εφαρμογή των ποσοστάσεων η προσφεύγουσα συνάγει ότι οι μνημονεύομενοι σε ορισμένα έγγραφα στόχοι δεν ήσαν αποτέλεσμα συμφωνιών, αλλ' αποτελούσαν απλές υποθέσεις εργασίας ή απλές ευχές, η δε Επιτροπή δεν απέδειξε ότι οι επιχειρήσεις είχαν δεσμευτεί να τηρούν τους στόχους αυτούς. Η ίδια η Επιτροπή παραδέχεται ότι η τήρηση αυτών των στόχων ήταν αυτόβουλη, οπότε η νομική ή ηθική βούληση δεσμεύσεως, η οποία είναι αναγκαία για τη σύναψη συμφωνίας, αναμφισβήτητα δεν συνέτρεχε.
- 221 Η προσφεύγουσα προσθέτει, όσον αφορά τη θέση σε εφαρμογή των φερομένων ποσοστάσεων, ότι ο ίδιος ο πίνακας 8 της Αποφάσεως αποδεικνύει ότι οι πράγματι παραδιδόμενες ποσότητες διέφεραν αισθητά από αυτές. Στην περίπτωση της προσφεύγουσας, σημειώθηκαν διαφορές μέχρι 20 % από τις ποσοστάσεις που φέρεται ότι ορίζονταν.
- 222 Επισκοπεί, στη συνέχεια, ένα προς ένα, τα έτη κατά τα οποία, σύμφωνα με την Απόφαση, ίσχυσε σύστημα επιδιωκόμενου όγκου πωλήσεων.
- 223 Για το 1979, η προσφεύγουσα επισημαίνει ότι η Επιτροπή λέει πως ορίστηκε επιδιωκόμενος όγκος πωλήσεων σε τόννους, χωρίς όμως να προσδιορίζει από ποιον και χωρίς να αποδεικνύει ότι κάποιος δεσμεύτηκε να συμμορφωθεί προς αυτόν.

- 224 Για το 1980, φρονεί ότι δεν προκύπτει καμμία ένδειξη ότι υπήρξε συμφωνία και ότι οι επιχειρήσεις δεσμεύτηκαν να συμμορφωθούν προς τους ορισθέντες στόχους. Περαιτέρω, η διαπίστωση της Επιτροπής ότι ενός μόνο προμηθευτή οι πωλήσεις υπελείφθησαν του στόχου για το 1980 δεν αποδεικνύει τίποτε ως προς την τήρηση των ποσοστώσεων που φέρεται ότι είχαν συμφωνήσει οι επιχειρήσεις. Η προσφεύγουσα υπενθυμίζει ότι η Επιτροπή δεν απέδειξε τη συμμετοχή της στις συναντήσεις παραγωγών πριν από το 1981, πράγμα το οποίο πρέπει να ληφθεί υπόψη κατά την εξέταση των αποδεικτικών στοιχείων τα οποία προβάλλει η Επιτροπή για το 1979 και το 1980.
- 225 Για τα έτη 1981 και 1982, η προσφεύγουσα τονίζει ότι το μόνο αποδεδειγμένο γεγονός είναι η ανυπαρξία οριστικής συμφωνίας, την οποία ρητώς αναγνωρίζει η Απόφαση. Προσθέτει ότι δεν είναι αποδεδειγμένο πως οι αριθμοί που ανταλλάσσονταν κατά τις συναντήσεις που διενεργήθηκαν το 1981 και το 1982 ήσαν ακριβείς και ότι η Επιτροπή δεν διευκρίνισε αν οι αριθμοί αντιστοιχούσαν προς τις επιδιωκόμενες πωλήσεις. Επισημαίνει, περαιτέρω, ότι η ιδιαίτερη σημασία την οποία απέδωσε, το 1982, ο νέος πρόεδρος των συναντήσεων παραγωγών στην καθιέρωση ενός συστήματος ποσοστώσεων στο οποίο θα έπρεπε να προσχωρήσουν όλοι οι παραγωγοί δεν εξηγείται διαφορετικά, παρά με το γεγονός ότι κανείς μέχρι τότε δεν είχε τηρήσει τις ποσοστώσεις που είχαν συζητηθεί ή συμφωνηθεί προηγουμένως.
- 226 Επικουρικώς, εκθέτει ότι, αν υπήρξε μια κάποια αντιστοιχία μεταξύ του επιδιωκόμενου όγκου πωλήσεων και των πραγματικών πωλήσεων, αυτό είναι απόρροια του γεγονότος ότι, όταν οι επιχειρήσεις καταστρώνουν, στο τέλος του έτους, την πολιτική τους για το επόμενο έτος, κάνουν προβολές που δεν μπορούν να διαφέρουν πολύ από την πραγματικότητα· τούτο ενισχύεται από την ίδια τη φύση του πολυπροφυλενίου, που είναι ένα προϊόν το οποίο μπορεί να έχει ιδιαίτερες ιδιότητες, οι οποίες καταλήγουν στο να εξασφαλίζουν τη σταθερότητα της πελατείας, γι' αυτό και δυσχερώς μπορούν να εμφανισθούν απότομες διακυμάνσεις των μεριδίων αγοράς.
- 227 Για το 1983, η προσφεύγουσα διατείνεται ότι η Απόφαση εκθέτει λεπτομερώς τις προσπάθειες ορισμένων επιχειρήσεων να καθιερώσουν σύστημα ποσοστώσεων. Σε κανένα όμως σημείο η Απόφαση δεν λέει καθαρά αν οι προσπάθειες αυτές εστέφθησαν με επιτυχία. Η προσφεύγουσα θεωρεί ότι τα αποδεικτικά στοιχεία τα οποία προβάλλει η Επιτροπή δεν δικαιολογούν το συμπέρασμα ότι αυτές οι προσπάθειες κατέληξαν σε συμφωνία.

- 228 Συναφώς, εκθέτει, κατ' αρχάς, ότι οι συνομιλίες μεταξύ Shell και ICI τον Μάιο του 1983, τις οποίες μνημονεύει στην Απόφαση η Επιτροπή, της είναι εντελώς άγνωστες· κακώς η Επιτροπή ισχυρίζεται ότι η ίδια η Linz διατύπωσε μια λεπτομερή πρόταση ποσοστάσεων. Συγκεκριμένα, το σημείωμα της ICI, το οποίο μνημονεύει η Επιτροπή (γ. αιτ. παράρτ. 80), δεν τεκμηριώνει τον ισχυρισμό αυτόν, εφόσον αναφέρει απλώς ότι η προσφεύγουσα δήλωσε το ποσοστό 5% ως αντιπροσώπευον τους στόχους της για το 1983, απαντώντας σε σχετικό ερώτημα που της είχε τεθεί τηλεφωνικώς. Η προσφεύγουσα προσθέτει ότι, φυσικά, το ποσοστό αυτό δεν έγινε αποδεκτό.
- 229 Κατά την προσφεύγουσα, ούτε τα πρακτικά της συναντήσεως της 1ης Ιουνίου 1983 (γ. αιτ. παράρτ. 40), τα οποία η Επιτροπή χρησιμοποιεί για να αποδείξει ότι οι συμφωνηθείσες ποσοστάσεις τηρήθηκαν πράγματι, έχουν πειστικότερη αποδεικτική ισχύ, καθ' όσον δεν περιέχουν ούτε την παραμικρή σύγκριση μεταξύ των πωλήσεων που όντως πραγματοποιήθηκαν και των φερομένων ποσοστάσεων. Πράγματι, παραθέτουν μόνο τις πραγματικές ποσοστάσεις των κατ' ιδίαν παραγωγών.
- 230 Συμπεραίνει ότι εκείνο που είναι καθοριστικό τελικά είναι ότι η ίδια η Επιτροπή παραδέχεται ότι η τήρηση των ποσοστάσεων ήταν αυτόβουλη, οπότε η βούληση δεσμεύσεως, η οποία αποτελεί συστατικό στοιχείο της συμφωνίας, αναμφιβόλως δεν συνέτρεχε.
- 231 Η προσφεύγουσα διατείνεται, τέλος, ότι, και αν υποτεθεί ότι οι παραγωγοί καθόριζαν ποσοστάσεις, αυτές αφορούσαν μόνο τις βασικές ποιότητες και τις «commodities», σε καμιά όμως περίπτωση τα ειδικά προϊόντα, τα οποία αντιπροσώπευαν μεταξύ 63 και 80% των πωλήσεών της εντός της Κοινότητας.
- 232 Η Επιτροπή, από την πλευρά της, διατείνεται ότι, αντιθέτως προς ό,τι ισχυρίζεται η προσφεύγουσα, η Απόφαση παρέχει, στις αιτιολογικές σκέψεις 54 επ., με πλήρη σαφήνεια, μια γενική εποπτεία του συστήματος ποσοστάσεων, όπως αυτό εφαρμόστηκε επί σειράν ετών.

233 Για το 1979, εκθέτει ότι ένας αχρονολόγητος πίνακας, τιτλοφορούμενος « Producers' Sales to West Europe » (« Πωλήσεις των παραγωγών στη Δυτική Ευρώπη »), ο οποίος ανευρέθηκε στην ICI και περιλαμβάνει για όλους τους παραγωγούς πολυπροπυλενίου της Δυτικής Ευρώπης τους αριθμούς πωλήσεων σε χιλιοτόννους για το 1976, το 1977 και το 1978, καθώς και αριθμούς που μνημονεύονται υπό τις περιγραφές « 1979 actual » (« πωλήσεις πραγματοποιηθείσες το 1979 ») και « revised target » (« αναθεωρημένος στόχος ») και ως προς την ερμηνεία των οποίων δεν χωρεί αμφιβολία, δείχνει σαφώς ότι η Linz μετέσχε, για το έτος αυτό, σε συμφωνία ποσοστάσεων. Τα συγκεκριμένα στοιχεία που περιέχονται στο έγγραφο αυτό είναι από εκείνα που, υπό « φυσιολογικές » συνθήκες ανταγωνισμού, δεν είναι γνωστά στους ανταγωνιστές και προϋποθέτουν, επομένως, συμμετοχή της Linz στην κατάρτιση αυτού του εγγράφου.

234 Για το 1980, η Επιτροπή εκθέτει ακόμη ότι η συμμετοχή της Linz στη σύμπραξη προκύπτει σαφώς από τα έγγραφα που έχει στην κατοχή της. Πρόκειται ειδικότερα για έναν πίνακα, με χρονολογία 28 Φεβρουαρίου 1980, τιτλοφορούμενο « Polypropylene — Sales target 1980 (kt) » [« Πολυπροπυλένιο — Στόχος πωλήσεων για το 1980 (σε χιλιοτόννους) »], ο οποίος ανευρέθηκε στην ΑΤΟ (γ. αιτ. παράρτ. 60)· στον πίνακα αυτόν παρατίθενται, για όλους τους παραγωγούς της Δυτικής Ευρώπης, τα εξής μεγέθη: « 1980 target » (« στόχος 1980 »), « opening suggestions » (« αρχικές προτάσεις »), « proposed adjustments » (« προτεινόμενες αναπροσαρμογές ») και « agreed targets 1980 » (« συμφωνηθέντες στόχοι για το 1980 »). Το έγγραφο αυτό δείχνει τον τρόπο με τον οποίο υπολογίστηκαν οι ποσοστάσεις. Το στοιχείο αυτό επιρρωννύεται από έναν πίνακα που βρέθηκε στην ΑΤΟ και στην ICI και που περιέχει σύγκριση των πωλήσεων όλων των παραγωγών σε τόννους και σε μερίδια της αγοράς, υπό τις ακόλουθες περιγραφές: « 1979 actual », « 1980 target », « (1980) actual » (« πραγματοποιηθείσες πωλήσεις 1980 ») και « 1981 aspirations » (γ. αιτ. παραρτ. 59 έως 61). Η Επιτροπή διατείνεται ότι, με την απάντησή της στην αίτηση παροχής πληροφοριών (γ. αιτ. παράρτ. 8), η ICI παρατήρησε, σχετικά με το έγγραφο αυτό, ότι « the source of information for actual historic figures in this table would have been the producers themselves » (« η πηγή προελεύσεως των αριθμών του πίνακα αυτού, που αντιπροσωπεύουν ήδη συντελεσθείσες πράξεις, πρέπει να ήσαν οι ίδιοι οι παραγωγοί »).

235 Για το 1981, η Επιτροπή αποκαλύπτει ότι, ναι μεν είναι αλήθεια ότι δεν κατέστη δυνατόν να επιτευχθεί συμφωνία καλύπτουσα ολόκληρο το έτος, παρ' όλ' αυτά, όμως, η ποσόστωση που είχε προβλεφθεί για το 1980 θεωρήθηκε ως κεκτημένο δικαίωμα και ασκήθηκε μηνιαίος έλεγχος των πωλήσεων. Έτσι, η Επιτροπή εκθέτει ότι, όπως προκύπτει από τα πρακτικά των προαναφερομένων συναντήσεων του Ιανουαρίου του 1981, οι παραγωγοί συνέκριναν τις πραγματικές τους επιδόσεις με τους καθορισθέντες στόχους (γ. αιτ. παράρτ. 7)· όπως προκύπτει δε από έναν πίνακα που αποκαλύφθηκε

στην ICI, αλλά προερχόμενο από Ιταλό παραγωγό, οι παραγωγοί συνέκριναν τις πωλήσεις τους για το 1981 με εκείνες του προηγούμενου έτους (γ. αιτ. παράρτ. 65). Εξ αυτών συνάγει ότι, μη επιτευχθείσης γενικής συμφωνίας για την κατανομή του όγκου για το 1981, ελήφθησαν για το έτος αυτό προσωρινά μέτρα. Το στοιχείο αυτό επιβεβαιώνεται και από άλλα έγγραφα (γ. αιτ. παραρτ. 66 έως 68).

- 236 Στη συνέχεια, εκθέτει ότι, όπως προκύπτει από τους πίνακες που είναι συνημμένοι στα πρακτικά των συναντήσεων της 9ης Ιουνίου και της 20ής Αυγούστου 1982 (γ. αιτ. παραρτ. 25 και 28), το πρώτο εξάμηνο του 1982, οι παραγωγοί συνέκριναν τις μηνιαίες πωλήσεις τους με εκείνες που είχαν πραγματοποιήσει το 1981. Για το δεύτερο εξάμηνο, προσθέτει ότι, όπως προκύπτει από το δεύτερο από τα έγγραφα αυτά, οι παραγωγοί εκλήθησαν να περιορίσουν τις μηνιαίες πωλήσεις τους στο επίπεδο των πωλήσεων του πρώτου εξαμήνου. Όπως προκύπτει από τους πίνακες που είναι συνημμένοι στα πρακτικά των συναντήσεων της 6ης Οκτωβρίου, της 2ας Νοεμβρίου και της 2ας Δεκεμβρίου του 1982 (γ. αιτ. παραρτ. 31 έως 33), οι παραγωγοί συνέκριναν τις πωλήσεις του δευτέρου εξαμήνου με εκείνες του πρώτου.
- 237 Για το 1983, η Επιτροπή ισχυρίζεται, στη συνέχεια, ότι έχει στην κατοχή της τις «φιλοδοξίες» και τις προτάσεις τις οποίες διατύπωσαν διάφοροι παραγωγοί, μεταξύ των οποίων και η προσφεύγουσα (γ. αιτ. παράρτ. 80), για τον εαυτό τους και για τους άλλους παραγωγούς, κατόπιν αιτήματος της ICI, και τις οποίες κοινοποίησαν σ' αυτήν με σκοπό τη σύναψη συμφωνίας ποσοστάσεων για το 1983 (γ. αιτ. παραρτ. 74 έως 84). Επισημαίνει, συναφώς, ότι η προσφεύγουσα δεν παρέσχε καμμία συγκεκριμένη ένδειξη, για να αιτιολογήσει την άποψη ότι το σημείωμα της ICI δεν αντανακλούσε το περιεχόμενο της προτάσεώς της. Σύμφωνα με την Επιτροπή, οι προαναφερόμενες προτάσεις υποβλήθηκαν σε επεξεργασία με ηλεκτρονικό υπολογιστή, προκειμένου να εξαχθεί ένας μέσος όρος, ο οποίος συγκρίθηκε στη συνέχεια προς τις προσδοκίες κάθε παραγωγού (γ. αιτ. παράρτ. 85). Στα έγγραφα αυτά η Επιτροπή προσθέτει ακόμη ένα εσωτερικό σημείωμα της ICI (γ. αιτ. παράρτ. 86) με τίτλο «Polypropylene Framework 1983» («Γενικό πλαίσιο για το πολυπροπυλένιο 1983»), με το οποίο η τελευταία περιγράφει τις γενικές κατευθύνσεις μιας μελλοντικής συμφωνίας επί των ποσοστάσεων.
- 238 Τέλος, η Επιτροπή διατείνεται ότι, όπως προκύπτει από ένα εσωτερικό έγγραφο της Shell (γ. αιτ. παράρτ. 90), συνήφθη συμφωνία ποσοστάσεων για το δεύτερο τρίμηνο του 1983. Κατά το έγγραφο αυτό, συγκεκριμένα, η Shell παρήγγειλε στις εθνικές εταιρίες πωλήσεών της να μειώσουν τις πωλήσεις τους, ώστε να τηρηθεί η ποσόστωση που της είχε οριστεί. Στα παραπάνω η Επιτροπή προσθέτει ότι τα πρακτικά της συνάντησής της 1ης Ιουνίου 1983 (γ. αιτ. παράρτ. 40) δείχνουν ότι είχαν γίνει ανταλλαγές

πληροφοριών σχετικά με τον όγκο πωλήσεων του Μαΐου και ότι η προσφεύγουσα τήρησε τις ποσοτώσεις που της είχαν οριστεί.

- 239 Με βάση τα ανωτέρω, συμπεραίνει ότι είναι άνευ σημασίας το γεγονός ότι δεν προβλέφθηκε καμμία κύρωση για την περίπτωση υπερβάσεως των ποσοτώσεων.
- 240 Η Επιτροπή υποστηρίζει, τέλος, ότι, αντιθέτως προς ό,τι ισχυρίζεται η προσφεύγουσα, οι ποσοτώσεις αφορούσαν όλες τις ποιότητες του πολυπροπυλενίου.

γ) Η εκτίμηση του Πρωτοδικείου

- 241 Το Πρωτοδικείο υπενθυμίζει ότι η προσφεύγουσα μετείχε, από την αρχή, στις περιοδικές συναντήσεις των παραγωγών πολυπροπυλενίου, κατά τις οποίες γίνονταν συζητήσεις σχετικά με τον όγκο των πωλήσεων των διαφόρων παραγωγών και ανταλλάσσονταν σχετικώς πληροφορίες.
- 242 Πρέπει να σημειωθεί, πέρα από τη συμμετοχή της Linz στις συναντήσεις, ότι η επωνυμία της περιέχεται σε διαφόρους πίνακες (γ. αιτ. παραρτ. 55 έως 61), από το περιεχόμενο των οποίων προκύπτει σαφώς ότι σκοπός τους ήταν ο ορισμός επιδιωκόμενου όγκου πωλήσεων. Οι περισσότερες όμως από τις προσφεύγουσες παραδέχτηκαν, με τις απαντήσεις τους σε γραπτή ερώτηση του Πρωτοδικείου, ότι οι πίνακες που αποκαλύφθηκαν στην ICI, την ATO και τη Hercules δεν ήταν δυνατόν να καταρτιστούν βάσει των στατιστικών του συστήματος Fides και ότι η ICI δήλωσε, σχετικά με έναν από τους πίνακες αυτούς, με την αλάντησή της στην αίτηση παροχής πληροφοριών (γ. αιτ. παράρτ. 8), ότι « the source of information for actual historic figures in this table would have been the producers themselves » (« η πηγή προελεύσεως των αριθμών του πίνακα αυτού, που αντιπροσωπεύουν ήδη συντελεσθείσες πράξεις, πρέπει να ήταν οι ίδιοι οι παραγωγοί »). Ορθώς, επομένως, η Επιτροπή θεώρησε ότι το περιεχόμενο των πινάκων αυτών, καθόσον αφορούσε τη Hüls, είχε δοθεί από την ίδια τη Linz στο πλαίσιο των συναντήσεων στις οποίες συμμετείχε.

- 243 Η ορολογία που χρησιμοποιείται στους πίνακες που αφορούν τα έτη 1979 και 1980 [όπως « revised target » (« αναθεωρημένος στόχος »), « opening suggestions » (« αρχικές προτάσεις »), « proposed adjustments » (« προτεινόμενες αναπροσαρμογές ») και « agreed targets » (« συμφωνηθέντες στόχοι »)] δικαιολογούν το συμπέρασμα ότι υπήρξε όντως σύμπτωση των βουλήσεων των παραγωγών.
- 244 Όσον αφορά ειδικότερα το 1979, πρέπει να σημειωθεί, βάσει ολοκλήρου του κειμένου των πρακτικών της συναντήσεως της 26ης και 27ης Σεπτεμβρίου 1979 (γ. αιτ. παράρτ. 12) και βάσει του χρονολόγητου πίνακα, ο οποίος κατασχέθηκε στην ICI (γ. αιτ. παράρτ. 55) και τιτλοφορείται « Producers' Sales to West Europe » (« Πωλήσεις των παραγωγών στη Δυτική Ευρώπη »), ο οποίος περιλαμβάνει για όλους τους παραγωγούς πολυπροπυλενίου της Δυτικής Ευρώπης τους αριθμούς πωλήσεων σε χιλιοτόννους για το 1976, το 1977 και το 1978, καθώς και βάσει των αριθμών που μνημονεύονται υπό τις περιγραφές « 1979 actual » (« πωλήσεις πραγματοποιηθείσες το 1979 »), « revised target » και « 79 », ότι, κατά τη συνεδρίαση αυτή, αναγνωρίστηκε η ανάγκη το σύστημα ποσοστώσεων που είχε συνομολογηθεί για το 1979 να καταστεί αυστηρότερο για τους τρεις τελευταίους μήνες του έτους αυτού. Πράγματι, ο όρος « tight » (αυστηρός), σε συνδυασμό προς τον περιορισμό στο 80 % του 1/12των προβλεφθεισών ετησίων πωλήσεων, δείχνει ότι ο διακανονισμός που είχε αρχικά προβλεφθεί για το 1979 έπρεπε να καταστεί αυστηρότερος για τους τρεις αυτούς τελευταίους μήνες. Αυτή η ερμηνεία των πρακτικών επιρρωννύεται από τον προαναφερθέντα πίνακα, δεδομένου ότι αυτός περιέχει, υπό τον τίτλο « 79 », στην τελευταία στήλη δεξιά της στήλης που επιγράφεται « revised target », αριθμούς που πρέπει να αντιστοιχούν προς τις αρχικώς καθορισθείσες ποσοστώσεις. Αυτές χρειάστηκε να αναπροσαρμοστούν επί το αυστηρότερον, διότι είχαν καθοριστεί βάσει μιας υπερβολικά αισιόδοξης εκτιμήσεως της αγοράς, πράγμα που συνέβη, εξ άλλου, και το 1980. Οι διαπιστώσεις αυτές δεν αναιρούνται από την αναφορά που περιέχεται στην αιτιολογική σκέψη 31, τρίτο εδάφιο, της Αποφάσεως σε ένα σχέδιο « που είχε προταθεί ή συμφωνηθεί στη Ζυρίχη για να περιορίζονται μηνιαίως οι πωλήσεις στο 80 % του μέσου όρου που επιτυγχάνεται κατά τους πρώτους μήνες του έτους ». Συγκεκριμένα, η αναφορά αυτή, σε συνδυασμό προς την αιτιολογική σκέψη 54 της Αποφάσεως, πρέπει να γίνει αντιληπτή υπό την έννοια ότι είχαν ήδη καθοριστεί αρχικά στόχοι για τον όγκο των πωλήσεων, για τις μηνιαίες πωλήσεις των οκτώ πρώτων μηνών του 1979.
- 245 Όσον αφορά το 1980, το Πρωτοδικείο διαπιστώνει ότι ο καθορισμός στόχων για τον όγκο των πωλήσεων ολοκλήρου του έτους προκύπτει από τον πίνακα με ημερομηνία 26 Φεβρουαρίου 1980, που βρέθηκε στην ΑΤΟ (γ. αιτ. παράρτ. 60) και περιέχει μια στήλη « agreed targets 1980 ». Την αποδεικτική αξία του πίνακα αυτού δεν μειώνει η μνεία « to be rechecked » (« να επαληθευθεί ») που υπάρχει δίπλα στο όνομα τεσσάρων επιχειρήσεων, διότι δύο άλλα αποδεικτικά στοιχεία επιβεβαιώνουν ότι η νέα

επαλήθευση που έγινε κατέληξε σε συμφωνία όλων των μερών. Πρόκειται, πρώτον, για τα πρακτικά των συναντήσεων του Ιανουαρίου 1981 (γ. αιτ. παράρτ. 17), κατά τις οποίες παραγωγοί, μεταξύ των οποίων φέρεται και η προσφεύγουσα, συνέκριναν τις πράγματι πωληθείσες ποσότητες (« Actual kt ») προς τους καθορισθέντες στόχους (« Target kt »), και, δεύτερον, για έναν πίνακα με ημερομηνία 8 Οκτωβρίου 1980 (γ. αιτ. παράρτ. 57), όπου συγκρίνονται δύο στήλες, από τις οποίες η μία περιλαμβάνει τη « Nameplate Capacity » (« ονομαστική ικανότητα παραγωγής 1980 ») και η άλλη την « 1980 Quota » (« ποσόστωση 1980 ») για τους καθ' έκαστον παραγωγούς.

246 Όσον αφορά το 1981, το Πρωτοδικείο επισημαίνει ότι στους παραγωγούς προσάπτονται οι ακόλουθες αιτιάσεις: ότι συμμετείχαν στις διαπραγματεύσεις με σκοπό την επίτευξη συμφωνίας επί των ποσοτώσεων για το εν λόγω έτος· ότι, στο πλαίσιο αυτό, ανακοίνωσαν τις « φιλοδοξίες » τους, εν αναμονή δε της επιτεύξεως μιας τέτοιας συμφωνίας, ότι συμφώνησαν, ως προσωρινό μέτρο, να μειώσουν, κατά τον Φεβρουάριο και τον Μάρτιο του 1981, τις μηνιαίες τους πωλήσεις στο $\frac{1}{12}$ του 85 % του « στόχου » που είχαν συμφωνήσει για το 1980· ότι δεσμεύτηκαν να τηρήσουν, κατά το υπόλοιπο διάστημα του έτους, την ίδια θεωρητική ποσόστωση με εκείνη του προηγούμενου έτους· ότι γνωστοποιούσαν, κάθε μήνα, κατά τις συναντήσεις, τις πωλήσεις τους και, τέλος, ότι έλεγχαν αν οι πωλήσεις τους ήταν εντός των ορίων της θεωρητικής ποσοστώσεως που είχαν καθορίσει.

247 Η ύπαρξη διαπραγματεύσεων μεταξύ των παραγωγών για την καθιέρωση συστήματος ποσοτώσεων και η γνωστοποίηση των « φιλοδοξιών » τους κατά τη διάρκεια των διαπραγματεύσεων αυτών πιστοποιούνται από διάφορα αποδεικτικά στοιχεία, όπως: πίνακες που περιλαμβάνουν, για κάθε παραγωγό, τα αριθμητικά του στοιχεία « actual » και τους « targets » του για τα έτη 1979 και 1980, καθώς και τις « προσδοκίες » του για το 1981 (γ. αιτ. παραρτ. 59 και 61)· ένας πίνακας συντεταγμένος στα ιταλικά (γ. αιτ. παράρτ. 62), που περιέχει, για κάθε παραγωγό, την ποσόστωσή του για το 1980, τις προτάσεις άλλων παραγωγών για την ποσόστωση που πρέπει να του δοθεί για το 1981 και τις δικές του « φιλοδοξίες » για το 1981· τέλος, ένα εσωτερικό σημείωμα της ICI (γ. αιτ. παράρτ. 63), που περιγράφει την εξέλιξη αυτών των διαπραγματεύσεων και όπου αναφέρονται τα εξής:

« Taking the various alternatives discussed at yesterday's meeting we would prefer to limit the volume to be shared to no more than the market is expected to reach in 1981, say 1.35 million tonnes. Although there has been no further discussion with Shell, the four majors could set the lead by accepting a reduction in their 1980 target market share of about 0.35 % provided the more ambitious smaller producers such as Solvay, Saga, DSM, Chemie Linz, Anic/SIR also tempered their demands. Provided the majors are in

agreement the anomalies could probably be best handled by individual discussions at Senior level, if possible before the meeting in Zurich. »

(« Εξετάζοντας τις διάφορες εναλλακτικές λύσεις που συζητήθηκαν κατά τη χθεσινή συνάντηση, θα προτιμούσαμε να περιοριστεί ο προς κατανομή όγκος σε κάποια τιμή που να μην υπερβαίνει τα όρια που αναμένεται να φθάσει η αγορά κατά το 1981, φερ' ειπείν 1,35 εκατ. τόννους. Καίτοι το ζήτημα δεν συζητήθηκε περαιτέρω με τη Shell, οι τέσσερις μεγάλοι θα μπορούσαν να δώσουν το παράδειγμα, αποδεχόμενοι μια μείωση του στόχου που είχε τεθεί ως προς το μερίδιό τους στην αγορά του 1980 κατά 0,35 % περίπου, υπό τον όρον ότι και οι πιο φιλόδοξοι από τους μικρότερους παραγωγούς, όπως η Solvay, η Saga, η DSM, η Chemie Linz και η Anic/SIR, θα μετριάσουν τις αξιώσεις τους. Δεδομένου ότι οι μεγάλοι είναι σύμφωνοι, τα προβλήματα θα μπορούσαν ασφαλώς να αντιμετωπιστούν αποτελεσματικότερα με κατ' ιδίαν συζητήσεις σε επίπεδο “ διευθυντών ”, ει δυνατόν πριν από τη συνάντηση της Ζυρίχης. »)

Το έγγραφο αυτό συνοδεύεται από μία συμβιβαστική πρόταση, με αριθμητικά στοιχεία, με την οποία συγκρίνονται τα αποτελέσματα που επέτυχε ο καθένας σε σύγκριση προς το 1980 (« % of 1980 target »).

- 248 Η συναποδοχή προσωρινών μέτρων συνισταμένων στη μείωση, κατά τον Φεβρουάριο και τον Μάρτιο του 1981, των μηνιαίων πωλήσεων στο $\frac{1}{12}$ του 85 % του στόχου που είχε συμφωνηθεί το προηγούμενο έτος προκύπτει από τα πρακτικά των συναντήσεων του Ιανουαρίου 1981, όπου αναφέρεται:

« In the meantime (février-mars) monthly volume would be restricted to $\frac{1}{12}$ of 85 % of the 1980 target with a freeze on customers. »

[« Εν τω μεταξύ (Φεβρουάριος-Μάρτιος), ο μηνιαίος όγκος πωλήσεων θα περιοριζόταν στο $\frac{1}{12}$ του 85 % του στόχου του 1980 με “ πάγωμα ” ως προς τους πελάτες.]

- 249 Το γεγονός ότι οι παραγωγοί όρισαν στον εαυτό τους, για το υπόλοιπο του έτους, την ίδια θεωρητική ποσόστωση με εκείνη του προηγούμενου έτους και ότι έλεγχαν αν οι πωλήσεις ήσαν σύμφωνες με την ποσόστωση αυτή, ανταλλάσσοντας κάθε μήνα αριθ-

μητικά στοιχεία σχετικά με τις πωλήσεις τους, αποδεικνύεται από τον συνδυασμό τριών εγγράφων. Πρόκειται, κατ' αρχάς, για έναν πίνακα με ημερομηνία 21 Δεκεμβρίου 1981 (γ. αιτ. παράρτ. 67), ο οποίος εμφανίζει, για κάθε παραγωγό, τις πωλήσεις του κλιμακωμένες κατά μήνα· στον πίνακα αυτόν, οι τρεις τελευταίες στήλες, που αφορούν τους μήνες Νοέμβριο και Δεκέμβριο, καθώς και το ετήσιο σύνολο, έχουν προστεθεί χειρογράφως. Πρόκειται, έπειτα, για έναν αχρονολόγητο πίνακα, που είναι συντεταγμένος στα ιταλικά και φέρει τον τίτλο « Scarti persocietà » (« Αποκλίσεις ανά εταιρία ») και ανευρέθηκε στην ICI (γ. αιτ. παράρτ. 65)· ο πίνακας αυτός συγκρίνει, για κάθε παραγωγό και για την περίοδο Ιανουαρίου-Δεκεμβρίου 1981, τους αριθμούς των πωλήσεών του « actual » προς τους αριθμούς του « theoretic ». Τέλος, πρόκειται για έναν αχρονολόγητο πίνακα που ανευρέθηκε στην ICI (γ. αιτ. παράρτ. 68), όπου συγκρίνονται, για κάθε παραγωγό και για την περίοδο Ιανουαρίου-Νοεμβρίου 1981, τα αριθμητικά στοιχεία των πωλήσεών του και το μερίδιό του στην αγορά προς τα αντίστοιχα του 1979 και του 1980· στον πίνακα αυτόν, το υπολειπόμενο μέχρι το τέλος του έτους τμήμα καλύπτεται διά προβολής.

250 Συγκεκριμένα, ο πρώτος πίνακας δείχνει ότι οι παραγωγοί αντάλλασαν αριθμητικά στοιχεία σχετικά με τις μηνιαίες τους πωλήσεις. Μια τέτοια ανταλλαγή πληροφοριών, τις οποίες ένας ανεξάρτητος επιχειρηματίας διαφυλάσσει αυστηρώς ως επιχειρηματικό απόρρητο, συνεκτιμώμενη με τις συγκρίσεις μεταξύ αυτών των αριθμητικών στοιχείων και των στοιχείων του 1980 — οι οποίες έγιναν στους δύο άλλους πίνακες για την ίδια χρονική περίοδο —, επιρρωννύει τα συμπεράσματα στα οποία κατέληξε η Απόφαση.

251 Η συμμετοχή της προσφεύγουσας στις διάφορες αυτές δραστηριότητες προκύπτει αφενός μεν από τη συμμετοχή της στις συναντήσεις κατά τις οποίες συντελέστηκαν οι πράξεις αυτές και ιδίως στις συναντήσεις του Ιανουαρίου 1981, αφετέρου δε από τη μνεία του ονόματός της στα διάφορα προαναφερθέντα έγγραφα. Στα έγγραφα αυτά, εξ άλλου, περιλαμβάνονται αριθμητικά στοιχεία, περί των οποίων πρέπει να υπομνησθεί ότι η ICI δήλωσε, με την απάντησή της σε γραπτή ερώτηση του Πρωτοδικείου — στην οποία και άλλοι προσφεύγοντες αναφέρονται με τη δική τους απάντηση —, ότι δεν ήταν δυνατή η κατάρτισή τους βάσει των στατιστικών του συστήματος Fides.

252 Για το 1982, το Πρωτοδικείο επισημαίνει ότι στους παραγωγούς προσάπτεται ότι μετείχαν στις διαπραγματεύσεις με σκοπό να καταλήξουν σε συμφωνία επί των ποσοστάσεων για το έτος αυτό· ότι, στο πλαίσιο αυτό, γνωστοποίησαν τις ποσότητες που φιλοδοξούσαν να πωλήσουν· ότι, μη επιτευχθείσης οριστικής συμφωνίας, ανακοίνωναν κατά τις συναντήσεις τα αριθμητικά στοιχεία των μηνιαίων πωλήσεών τους του πρώτου εξαμήνου, συγκρίνοντάς τα προς το ποσοστό που είχαν καταγράψει κατά το

προηγούμενο έτος· τέλος, ότι, κατά το δεύτερο εξάμηνο, προσπάθησαν να περιορίσουν τις μηνιαίες πωλήσεις τους στο συνολικό ποσοστό της αγοράς που είχαν πραγματοποιήσει κατά το πρώτο εξάμηνο του έτους αυτού.

- 253 Η ύπαρξη διαπραγματεύσεων μεταξύ των παραγωγών για την καθιέρωση συστήματος ποσοστάσεων και η γνωστοποίηση, στο πλαίσιο αυτό, των προσδοκιών τους πιστοποιείται, πρώτον, από ένα έγγραφο που τιτλοφορείται «Scheme for discussions “quota system 1982”» («Διάγραμμα για τις συζητήσεις για ένα σύστημα ποσοστάσεων για το 1982»· γ. αιτ. παράρτ. 69), στο οποίο εμφανίζεται, για όλους τους αποδέκτες της Αποφάσεως, με εξαίρεση τη Hercules, η ποσότητα που έκαστος θεωρούσε ότι δικαιούνται, επιπλέον δε, για ορισμένους (όλους πλην της Anic, της Linz, της Petrofina, της Shell και της Solvay) η ποσότητα που, κατ' αυτούς, θα έπρεπε να ορισθεί στους άλλους παραγωγούς· δεύτερον, από ένα έγγραφο της ICI, τιτλοφορούμενο «Polypropylene 1982, Guidelines» («Πολυπροπυλένιο 1982, κατευθυντήριες γραμμές»· γ. αιτ. παράρτ. 70, α), όπου η ICI αναλύει τις διεξαγόμενες διαπραγματεύσεις· τρίτον, από ένα πίνακα με ημερομηνία 17 Φεβρουαρίου 1982 (γ. αιτ. παράρτ. 70, β), όπου συγκρίνονται διάφορες προτάσεις για την κατανομή των πωλήσεων — από τις οποίες η μία, με τίτλο «ICI Original Scheme» («Αρχικό σχέδιο της ICI»), συνοδεύεται από έναν άλλο χειρόγραφο πίνακα, με περιορισμένης εκτάσεως προσαρμογές, τις οποίες επέφερε η Monte, σε μια στήλη με τίτλο «Millianacca27/1/82» (πρόκειται για το όνομα ενός υπαλλήλου της Monte· γ. αιτ. παράρτ. 70, γ) — και, τέλος, από έναν πίνακα συντεταγμένο στα ιταλικά (γ. αιτ. παράρτ. 71), ο οποίος συνιστά μια περίπλοκη πρόταση (η οποία περιγράφεται στην αιτιολογική σκέψη 58, τρίτο εδάφιο, εν τέλει, της Αποφάσεως).

- 254 Τα μέτρα που ελήφθησαν για το πρώτο εξάμηνο του 1982 αποδεικνύονται από τα πρακτικά της συναντήσεως της 13ης Μαΐου 1982 (γ. αιτ. παράρτ. 24), όπου αναφέρονται, μεταξύ άλλων, τα εξής:

«To support the move a number of other actions are needed a) limit sales volume to some agreed prop. of normal sales.»

[«Για τη στήριξη της πρωτοβουλίας, απαιτούνται μια σειρά από άλλα μέτρα: α') να περιοριστεί ο όγκος των πωλήσεων σε ορισμένη συμφωνημένη αναλογία επί των κανονικών πωλήσεων.»]

- 255 Η εκτέλεση αυτών των μέτρων πιστοποιείται από τα πρακτικά της συναντήσεως της 9ης Ιουνίου 1982 (γ. αιτ. παράρτ. 25), στα οποία είναι συνημμένος ένας πίνακας που περιέχει, για κάθε παραγωγό, έναν αριθμό « actual » των πωλήσεων του για τους μήνες Ιανουάριο έως Απρίλιο του 1982, συγκρινόμενο προς τον αριθμό « theoretical based on 1981 av[erage] market share » (« θεωρητικό στηριζόμενο στο μέσο μερίδιο της αγοράς του 1981 »). πιστοποιείται επίσης από τα πρακτικά της συναντήσεως της 20ής και 21ης Ιουλίου 1982 (γ. αιτ. παράρτ. 26), όσον αφορά την περίοδο Ιανουαρίου-Μαΐου 1982, καθώς και από τα πρακτικά της 20ής Αυγούστου 1982 (γ. αιτ. παράρτ. 28), όσον αφορά την περίοδο Ιανουαρίου-Ιουλίου 1982.
- 256 Τα μέτρα που ελήφθησαν για το δεύτερο εξάμηνο αποδεικνύονται από τα πρακτικά της συναντήσεως της 6ης Οκτωβρίου 1982 (γ. αιτ. παράρτ. 31), στα οποία αναφέρονται τα εξής: « In October this would also mean restraining sales to the Jan/June achieved market share of a market estimated at 100 kt »· « Performance against target in September was reviewed » (« Τον Οκτώβριο, αυτό σήμαινε επίσης ότι έπρεπε να περιοριστούν οι πωλήσεις στο μερίδιο της αγοράς που είχε επιτευχθεί κατά το διάστημα Ιανουαρίου-Ιουνίου σε μια αγορά εκτιμώμενη σε 100 χιλιοτόνους »· « εξετάστηκαν τα αποτελέσματα του Σεπτεμβρίου σε σύγκριση προς τον στόχο που είχε τεθεί »). Στα πρακτικά αυτά είναι συνημμένος ένας πίνακας, επιγραφόμενος « September provisional sales versus target [based on Jan-June market share applied to demand estimated] at 120 Kt » [« Προσωρινά στοιχεία πωλήσεων Σεπτεμβρίου σε σύγκριση προς τον στόχο (στηριζόμενα στα μερίδια αγοράς Ιανουαρίου-Ιουνίου αναγόμενα σε ζήτηση εκτιμώμενη σε 120 χιλιοτόνους) »]. Η διατήρηση αυτών των μέτρων επιβεβαιώνεται από τα πρακτικά της συναντήσεως της 2ας Δεκεμβρίου 1982 (γ. αιτ. παράρτ. 33), στα οποία είναι συνημμένος ένας πίνακας, όπου συγκρίνονται, για τον Νοέμβριο του 1982, οι πωλήσεις « actual » (« πραγματοποιηθείσες ») προς τους αριθμούς « theoretical » (« θεωρητικούς »), υπολογισθέντες βάσει του « J-June % of 125 Kt » (« κατανομή των 125 χιλιοτόνων βάσει των ποσοστών Ιανουαρίου-Ιουνίου »).
- 257 Το Πρωτοδικείο διαπιστώνει ότι, όσον αφορά το 1981, καθώς και τα δύο εξάμηνα του 1982, ορθώς η Επιτροπή συνήγαγε από την αμοιβαία επιτήρηση που ασκούσαν, κατά τις περιοδικές συναντήσεις, επί της εφαρμογής ενός συστήματος περιορισμού των μηνιαίων πωλήσεων δι' αναγωγής προς προγενέστερη περίοδο ότι το σύστημα αυτό το είχαν συναποδεχθεί οι μετέχοντες στις συναντήσεις.
- 258 Για το 1983, το Πρωτοδικείο διαπιστώνει ότι, όπως προκύπτει από τα έγγραφα που προσκόμισε η Επιτροπή (γ. αιτ. παραρτ. 33, 85 και 87), κατά τα τέλη του 1982 και τις αρχές

του 1983, οι παραγωγοί πολυπροπυλενίου συζήτησαν επί ενός συστήματος ποσοστώσεων για το έτος 1983, ότι η προσφεύγουσα μετέσχε στις συναντήσεις κατά τις οποίες έλαβαν χώρα οι συζητήσεις αυτές, όπου και έδωσε στοιχεία σχετικά με τις πωλήσεις της, και ότι, όπως προκύπτει από ένα σημείωμα της ICI επιγραφόμενο «1983 — C. Linz proposal» («1983 — Πρόταση της C. Linz», γ. αιτ. παράρτ. 80), η προσφεύγουσα διατύπωσε μια πρόταση κατανομής της αγοράς μεταξύ των διαφόρων παραγωγών, εκφρασμένη σε τόννους, η οποία αποτυπώνεται επίσης σε έναν ανακεφαλαιωτικό πίνακα τον οποίον κατήρτισε η ICI (γ. αιτ. παράρτ. 85, σ. 2), όπου έχει μετατραπεί σε μερίδια αγοράς.

259 Επομένως, η προσφεύγουσα μετέσχε όντως στις διαπραγματεύσεις που διεξήχθησαν με σκοπό την καθιέρωση συστήματος ποσοστώσεων για το 1983.

260 Όσο για το αν οι διαπραγματεύσεις αυτές κατέληξαν πράγματι σε αποτελέσματα όσον αφορά τα δύο πρώτα τρίμηνα του 1983, όπως διαπιστώνει η Απόφαση (αιτιολογικές σκέψεις 63, τρίτο εδάφιο, και 64), το Πρωτοδικείο σημειώνει ότι, όπως προκύπτει από τα πρακτικά της συνάντησής της 1ης Ιουνίου 1983 (γ. αιτ. παράρτ. 40), η προσφεύγουσα ανέφερε, κατά την εν λόγω συνάντηση, τα αριθμητικά στοιχεία των πωλήσεών της για τον Μάιο, όπως έπραξαν και άλλες εννέα επιχειρήσεις. Εξ άλλου, στα πρακτικά μιας εσωτερικής συνάντησής του ομίλου Shell της 17ης Μαρτίου 1983 (γ. αιτ. παράρτ. 90), αναφέρονται τα εξής:

«... and would lead to a market share of approaching 12 % and well above the agreed Shell target of 11 %. Accordingly the following reduced sales targets were set and agreed by the integrated companies ».

(« ... και θα οδηγούσε σε ένα μερίδιο της αγοράς κοντά στο 12 %, πολύ πάνω από τον στόχο του 11 % που έχει συμφωνηθεί για τη Shell. Γι' αυτό, καθορίστηκαν και συμφωνήθηκαν από τις εταιρίες του ομίλου οι ακόλουθοι μειωμένοι στόχοι πωλήσεων »).

Παρατίθενται οι νέες ποσότητες και στη συνέχεια αναφέρονται τα εξής:

« this would be 11.2 Pct of a market of 395 kt. The situation will be monitored carefully and any change from this agreed plan would need to be discussed beforehand with the other PIMS members ».

(« αυτό αντιστοιχεί στο 11,2 % της αγοράς, η οποία υπολογίζεται σε 395 χιλιοτόνους. Η εξέλιξη της καταστάσεως θα παρακολουθηθεί προσεκτικά και, για οποιαδήποτε μεταβολή αυτού του συμφωνηθέντος σχεδίου, θα πρέπει να έχει προηγηθεί συζήτηση με τα άλλα μέλη του PIMS »).

261 Συναφώς, το Πρωτοδικείο διαπιστώνει ότι ορθώς η Επιτροπή συνήγαγε από το συνδυασμό των δύο αυτών εγγράφων ότι οι διαπραγματεύσεις μεταξύ παραγωγών είχαν οδηγήσει στην καθιέρωση ενός συστήματος ποσοστώσεων. Συγκεκριμένα, το εσωτερικό σημείωμα του ομίλου Shell δείχνει ότι η επιχείρηση αυτή ζητούσε από τις εθνικές της εταιρίες πωλήσεων να μειώσουν τις πωλήσεις τους, όχι για να μειωθεί ο συνολικός όγκος των πωλήσεων του ομίλου Shell, αλλά για να περιοριστεί στο 11 % το συνολικό μερίδιο του ομίλου αυτού στην αγορά. Ένας τέτοιος περιορισμός, εκφραζόμενος σε μερίδιο της αγοράς, μπορεί να εξηγηθεί μόνο στο πλαίσιο συστήματος ποσοστώσεων. Εξ άλλου, τα πρακτικά της συναντήσεως της 1ης Ιουνίου 1983 αποτελούν πρόσθετη ένδειξη για την ύπαρξη ενός τέτοιου συστήματος, εφόσον κύριος σκοπός της ανταλλαγής πληροφοριών για τις μηνιαίες πωλήσεις των διαφόρων παραγωγών είναι ο έλεγχος της τηρήσεως των ανειλημμένων υποχρεώσεων.

262 Πρέπει, τέλος, να σημειωθεί ότι ο αριθμός 11 %, ως μερίδιο της Shell στην αγορά, εμφανίζεται όχι μόνο στο εσωτερικό σημείωμα της Shell, αλλά και σε άλλα δύο έγγραφα· πρόκειται, αφενός, για ένα εσωτερικό σημείωμα της ICI, με το οποίο αυτή η τελευταία παρατηρεί ότι η Shell προτείνει τον αριθμό αυτόν για τον εαυτό της, για τη Hoechst και για την ICI (γ. αιτ. παράρτ. 87) και, αφετέρου, για τα πρακτικά — τα οποία συντάξε η ICI — μιας συναντήσεως της 29ης Νοεμβρίου 1982, μεταξύ της ICI και της Shell, κατά την οποία έγινε μνεία της παραπάνω προτάσεως (γ. αιτ. παράρτ. 99).

263 Το Πρωτοδικείο, περαιτέρω, διαπιστώνει ότι οι ποσοστώσεις αφορούσαν το σύνολο των ποιοτήτων του πολυπροπυλενίου (βασικές ποιότητες και ειδικές ποιότητες). Συγκεκριμένα, όπως ανέφερε η προσφεύγουσα με την απάντησή της στην ανακοίνωση των αιτιάσεων, οι πωλήσεις της για το 1980 και για το 1983 στη Δυτική Ευρώπη ήταν 50 600 τόννων και 55 100 τόννων αντιστοίχως, συμπεριλαμβανομένων όλων των ποιοτήτων, ενώ τις πωλήσεις δε αυτές τα ειδικά προϊόντα αντιπροσώπευαν μεταξύ 63 και 80 %. Η ποσόστωση όμως που ορίστηκε στην προσφεύγουσα για τη Δυτική Ευρώπη το 1980 ήταν 55 000 τόννων (γ. αιτ. παράρτ. 60), προσαρμόστηκε δε αργότερα σε 48 000 τόννους (γ. αιτ. παράρτ. 17), και το 1983 ήταν 54 000 τόννων (προβολή με βάση την ποσόστωση για το πρώτο εξάμηνο του έτους, γ. αιτ. παράρτ. 33, πίνακας 2).

- 264 Πρέπει να προστεθεί ότι, λόγω της ταυτότητας του σκοπού των διαφόρων μέτρων περιορισμού του όγκου των πωλήσεων — που συνίστατο στη μείωση της πίεσεως που ασκούσε η υψηλότερη προσφορά πάνω στις τιμές —, ορθώς η Επιτροπή συνήγαγε ότι τα μέτρα αυτά εντάσσονταν στο πλαίσιο ενός συστήματος ποσοστώσεων.
- 265 Το Πρωτοδικείο επισημαίνει, εξ άλλου, ότι η προσφεύγουσα, λαμβάνοντας μέρος στις συναντήσεις κατά τις οποίες διάφοροι παραγωγοί επεκρίνοντο όποτε δεν τηρούσαν τα συμφωνηθέντα, συμμετέσχε σ' αυτές τις επικρίσεις και, μ' αυτόν τον τρόπο, άσκησε πιέσεις στους παραγωγούς αυτούς.
- 266 Εξ άλλου, πρέπει να παρατηρηθεί ότι, για να μπορέσει να θεμελιώσει τις προεκτεθείσες διαπιστώσεις της ως προς τα πραγματικά περιστατικά, η Επιτροπή δεν χρειαζόταν να καταφύγει σε έγγραφα τα οποία δεν είχε μνημονεύσει στις ανακοινώσεις των αιτιάσεων ή τα οποία δεν είχε κοινοποιήσει στην προσφεύγουσα.
- 267 Εν όψει των παραπάνω σκέψεων, πρέπει να συναχθεί ότι η Επιτροπή απέδειξε επαρκώς κατά νόμον ότι η προσφεύγουσα συγκαταλεγόταν μεταξύ των παραγωγών πολυπροπυλενίου μεταξύ των οποίων επήλθε σύμπτωση βουλήσεων όσον αφορά τον επιδιωκόμενο όγκο πωλήσεων για τα έτη 1979, 1980 και το πρώτο ήμισυ του 1983 και τον περιορισμό των μηνιαίων πωλήσεών τους δι' αναγωγής σε προγενέστερη περίοδο για τα έτη 1981 και 1982, στοιχεία μνημονευόμενα στην Απόφαση και εντασσόμενα σε σύστημα ποσοστώσεων.

Στ' — Συμπέρασμα

- 268 Από το σύνολο των προεκτεθέντων προκύπτει ότι η Επιτροπή απέδειξε επαρκώς κατά νόμον όλες τις διαπιστώσεις των πραγματικών περιστατικών στις οποίες προέβη με την πρόσβαλλόμενη πράξη εις βάρος της προσφεύγουσας· κατά συνέπεια, αντιθέτως προς ό,τι ισχυρίζεται η προσφεύγουσα, η Επιτροπή δεν στηρίχθηκε σε φήμες ή σε απλά τεκμήρια και εικασίες, ούτε σε εξωπραγματικές εμπειρικές θεωρίες.

2. *Η εφαρμογή του άρθρου 85, παράγραφος 1, της Συνθήκης ΕΟΚ*

Α' — Νομικός χαρακτηρισμός

α') Η προσβαλλόμενη πράξη

269 Κατά την Απόφαση (αιτιολογική σκέψη 81, πρώτο εδάφιο), το σύνολο των σχεδίων και διακανονισμών που αποφασίστηκαν στο πλαίσιο του συστήματος των περιοδικών και θεσμοποιημένων συναντήσεων αποτέλεσε ενιαία και συνεχή « συμφωνία » κατά την έννοια του άρθρου 85, παράγραφος 1.

270 Εν προκειμένω, οι παραγωγοί, αποδεχόμενοι ένα κοινό σχέδιο για τη ρύθμιση των τιμών και του εφοδιασμού στην αγορά πολυπροπυλενίου, συμμετέσχαν σε μια συμφωνία-πλαίσιο, η οποία εκδηλώθηκε με σειρά λεπτομερεστέρων επί μέρους συμφωνιών, οι οποίες εκπονήθηκαν κατά διαστήματα (Απόφαση, αιτιολογική σκέψη 81, τρίτο εδάφιο).

271 Η Απόφαση αναφέρει στη συνέχεια (αιτιολογική σκέψη 82, πρώτο εδάφιο) ότι, κατά την εκτέλεση των λεπτομερειών του ολικού σχεδίου, επιτεύχθηκε ρητή συμφωνία σε πολλά σημεία, όπως οι κατ' ιδίαν πρωτοβουλίες για τον καθορισμό τιμών και τα ετήσια σχέδια ποσοστάσεων. Σε ορισμένες περιπτώσεις, ασφαλώς, μπορεί να μην επιτεύχθηκε η συναίνεση των παραγωγών πάνω σ' ένα οριστικό σχέδιο, όπως στην περίπτωση των ποσοστάσεων για το 1981 και το 1982. Το γεγονός, όμως, ότι αυτοί ελάμβαναν μέτρα με σκοπό την πλήρωση αυτού του κενού — όπως ήταν η ανταλλαγή πληροφοριών και η σύγκριση των μηνιαίων πωλήσεων προς τα αποτελέσματα που είχαν επιτευχθεί σε προηγούμενη περίοδο αναφοράς — όχι μόνο προϋπέθετε την ύπαρξη ρητής συμφωνίας για την επεξεργασία και την εφαρμογή τέτοιων μέτρων, αλλά και υποδηλώνει ότι οι παραγωγοί είχαν συμφωνήσει σιωπηρώς ότι, κατά το μέτρο του δυνατού, έπρεπε ο καθένας τους να διατηρήσει τις θέσεις του.

272 Η Επιτροπή εκθέτει, στην Απόφασή της (αιτιολογική σκέψη 82, δεύτερο εδάφιο), ότι, ακόμη και πριν από το 1979, οι διάφορες πρωτοβουλίες, που αναφέρεται ότι « ανελήφθησαν » από τον έναν ή τον άλλον παραγωγό και « ακολουθήθηκαν » από άλλους, προέκυπταν, και αυτές, από μεταξύ τους συμφωνία.

- 273 Όσον αφορά ειδικότερα την πρωτοβουλία του Δεκεμβρίου του 1977, η Απόφαση (αιτιολογική σκέψη 82, τρίτο εδάφιο) αναφέρει ότι, κατά τις συναντήσεις της ΕΑΤΡ, ορισμένοι παραγωγοί όπως η Hercules, η Hoechst, η ICI, η Linz, η Rhône-Poulenc, η Saga και η Solvay, τόνιζαν, ακόμη και στους πελάτες τους, ότι αισθάνονταν την ανάγκη να δράσουν συντονισμένα με σκοπό την αύξηση των τιμών. Οι παραγωγοί συνέχιζαν τις επαφές τους σχετικά με τον καθορισμό των τιμών και εκτός του πλαισίου των συναντήσεων της ΕΑΤΡ. Εν όψει των αποδεδειγμένων αυτών συναντήσεων, η Επιτροπή φρονεί ότι ο μηχανισμός, κατά τον οποίο ένας οι περισσότεροι απ' αυτούς παραπονούνταν για τα « ανεπαρκή » περιθώρια κέρδους τους και πρότειναν κοινή δράση, ενώ οι άλλοι εξέφραζαν την « υποστήριξη » τους προς τέτοιες κινήσεις, υπέκρυπτε την ύπαρξη συμφωνίας επί των τιμών. Προσθέτει ότι, ακόμη και αν δεν υπήρχαν περαιτέρω επαφές, ένας τέτοιος μηχανισμός θα μπορούσε απ' εαυτού να προδίδει αρκετά σαφή συναίνεση, ώστε να στοιχειοθετείται η ύπαρξη συμφωνίας κατά την έννοια του άρθρου 85, παράγραφος 1.
- 274 Το συμπέρασμα ότι υπήρξε μία μοναδική και συνεχής συμφωνία ουδόλως επηρεάζεται από το γεγονός ότι ορισμένοι παραγωγοί — αναπόφευκτα — δεν παρέστησαν σε όλες τις συναντήσεις. Δεδομένου ότι η μελέτη και η υλοποίηση κάθε « πρωτοβουλίας » απαιτούσε αρκετούς μήνες, η περιστασιακή απουσία ενός παραγωγού δεν σήμαινε και μη συμμετοχή του σ' αυτήν (Απόφαση, αιτιολογική σκέψη 83, πρώτο εδάφιο).
- 275 Κατά την Απόφαση (αιτιολογική σκέψη 86, πρώτο εδάφιο), η λειτουργία της συμπράξεως, δεδομένου ότι στηριζόταν σε κοινό και λεπτομερές σχέδιο, αποτέλεσε « συμφωνία » κατά την έννοια του άρθρου 85, παράγραφος 1, της Συνθήκης ΕΟΚ.
- 276 Στην Απόφαση (αιτιολογική σκέψη 86, δεύτερο εδάφιο) εκτίθεται ότι, μολονότι οι έννοιες των όρων « συμφωνία » και « εναρμονισμένη πρακτική » διαφέρουν μεταξύ τους, υπάρχουν περιπτώσεις στις οποίες η συμπαιγνία εμφανίζει στοιχεία και των δύο μορφών αθέμιτης συνεργασίας.
- 277 Ο όρος « εναρμονισμένη πρακτική » χαρακτηρίζει μια μορφή συντονισμού μεταξύ επιχειρήσεων, οι οποίες, χωρίς να φθάνουν μέχρι σημείου να συνάψουν κατά κυριολεξία σύμβαση, υποκαθιστούν ενσυνείδητα τους κινδύνους του ανταγωνισμού με την έμπρακτη συνεργασία μεταξύ τους (Απόφαση, αιτιολογική σκέψη 86, τρίτο εδάφιο).

278 Κατά την Απόφαση (αιτιολογική σκέψη 87, πρώτο εδάφιο), η Συνθήκη διατυπώνει την «εναρμονισμένη πρακτική» ως ξεχωριστή έννοια, για να εμποδίζει τις επιχειρήσεις να καταστρατηγούν την εφαρμογή του άρθρου 85, παράγραφος 1, διαμορφώνοντας, με αμοιβαία συνεννόηση, μια συμπεριφορά αντιβαίνουσα μεν προς τον ανταγωνισμό, μη δυνάμενη όμως να εξομοιωθεί προς οριστική συμφωνία, αλληλοενημερώνόμενες, παραδείγματος χάριν, εκ των προτέρων για τη στάση που προτίθεται να τηρήσει η καθεμία, έτσι ώστε να μπορέσει να ρυθμίσει την εμπορική συμπεριφορά της γνωρίζοντας ότι και οι ανταγωνιστές της θα ενεργήσουν κατά τον ίδιο τρόπο (βλ. απόφαση του Δικαστηρίου της 14ης Ιουλίου 1972 στην υπόθεση 48/69, ICI κατά Επιτροπής, Slg. 1972, σ. 619).

279 Με την απόφαση της 16ης Δεκεμβρίου 1975 στις συνεκδικασθείσες υποθέσεις 40/73 έως 48/73, 50/73, 54/73 έως 56/73, 111/73, 113/73 και 114/73, Suiker Unie, Slg. 1975, σ. 1663), το Δικαστήριο δέχτηκε ότι τα κριτήρια συντονισμού και συνεργασίας που έχουν καθοριστεί από τη νομολογία του ουδόλως προϋποθέτουν την κατάρτιση πραγματικού «σχεδίου», αλλά πρέπει να γίνονται νοητά υπό το πρίσμα της βαθύτερης αντίληψης που διέπει τις διατάξεις περί ανταγωνισμού της Συνθήκης, ότι κάθε επιχειρηματίας πρέπει να διαμορφώνει αυτόνομα την πολιτική που προτίθεται να ακολουθήσει στην κοινή αγορά. Και ναι μεν η επιταγή αυτή της αυτονομίας δεν αναιρεί το δικαίωμα των επιχειρήσεων να προσαρμόζονται ευφυώς στην ήδη εκδηλωθείσα ή στην προβλεπόμενη συμπεριφορά των ανταγωνιστών τους, αποκλείει όμως αυστηρώς κάθε άμεση ή έμμεση επαφή μεταξύ τους, επιδιώκουσα είτε να επηρεάσει τη συμπεριφορά ενός υπάρχοντος ή δυνητικού ανταγωνιστή στην αγορά, είτε να αποκαλύψει σ' έναν τέτοιο ανταγωνιστή τη συμπεριφορά που οι ίδιες έχουν αποφασίσει ή έχουν κατά νουν να τηρήσουν στην αγορά (Απόφαση, αιτιολογική σκέψη 87, δεύτερο εδάφιο). Μια τέτοια συμπεριφορά μπορεί να εμπίπτει στο άρθρο 85, παράγραφος 1, ως «εναρμονισμένη πρακτική», έστω και αν τα μέρη δεν έχουν συνεννοηθεί εκ των προτέρων βάσει κοινού σχεδίου καθορίζοντας τη δράση τους στην αγορά, αλλά υιοθετούν μηχανισμούς συμπαιγνίας ή προσχωρούν σε τέτοιους μηχανισμούς που διευκολύνουν τον συντονισμό της εμπορικής τους συμπεριφοράς (Απόφαση, αιτιολογική σκέψη 87, τρίτο εδάφιο, πρώτη περίοδος).

280 Εξ άλλου, η Απόφαση (αιτιολογική σκέψη 87, τρίτο εδάφιο, τρίτη περίοδος) επισημαίνει ότι, σε μια σύνθετη σύμπραξη, είναι πιθανόν ορισμένοι παραγωγοί να μην έχουν εκδηλώσει, σε κάθε περίπτωση, τη ρητή τους συγκατάθεση για τη συμπεριφορά την οποία ακολούθησαν οι λοιποί, παρόλο που δηλώνουν την υποστήριξή τους στο όλο σχέδιο και δρουν αναλόγως. Από ορισμένες πλευρές, επομένως, η συνεχής συνεργασία και συμπαιγνία των παραγωγών στην υλοποίηση της ολικής συμφωνίας ενδέχεται να εμφανίζει ορισμένα χαρακτηριστικά γνωρίσματα της εναρμονισμένης πρακτικής (Απόφαση, αιτιολογική σκέψη 87, τρίτο εδάφιο, πέμπτη περίοδος).

281 Η σημασία, επομένως, της έννοιας της εναρμονισμένης πρακτικής δεν προκύπτει τόσο, κατά την Απόφαση (αιτιολογική σκέψη 87, τέταρτο εδάφιο), από τη διάκριση μεταξύ της πρακτικής αυτής και μιας « συμφωνίας », όσο από τη διάκριση μεταξύ μιας συμπαιγνίας που εμπίπτει στο άρθρο 85, παράγραφος 1, και της απλής παράλληλης συμπεριφοράς που δεν ενέχει κανένα στοιχείο διαβουλεύσεως. Μικρή σημασία έχει, επομένως, η ακριβής μορφή την οποία προσέλαβε εν προκειμένω η συμπαιγνιακή συμπεριφορά.

282 Η Απόφαση (αιτιολογική σκέψη 88, πρώτο και δεύτερο εδάφιο) διαπιστώνει ότι οι περισσότεροι από τους παραγωγούς ισχυρίστηκαν, κατά τη διοικητική διαδικασία, ότι η συμπεριφορά τους στο πλαίσιο των λεγομένων « πρωτοβουλιών καθορισμού τιμών » δεν ήταν αποτέλεσμα κάποιας « συμφωνίας » κατά την έννοια του άρθρου 85 (βλ. Απόφαση, αιτιολογική σκέψη 82), ούτε αποδεικνύει την ύπαρξη εναρμονισμένης πρακτικής, η συνδρομή της οποίας προϋποθέτει « φανερή δράση » στην αγορά· τέτοια όμως φανερή δράση ουδόλως συντρέχει εν προκειμένω, εφόσον ουδέποτε γνωστοποιήθηκε στους πελάτες τιμοκατάλογος ή « τιμή-στόχος ». Η Απόφαση απορρίπτει το επιχείρημα αυτό, με την αιτιολογία ότι, εάν ήταν αναγκαίο, στην παρούσα υπόθεση, να στηριχθεί κανείς στην ύπαρξη εναρμονισμένης πρακτικής, η προϋπόθεση να έχουν προβεί οι συμμετέχοντες στη λήψη ορισμένων μέτρων για την επίτευξη του κοινού τους στόχου πληρούται κάλλιστα. Οι διάφορες πρωτοβουλίες για τον καθορισμό τιμών προκύπτουν από τα έγγραφα. Είναι επίσης αναμφισβήτητο ότι οι κατ' ιδίαν παραγωγοί ενήργησαν εκ παραλλήλου για να τις θέσουν σε εφαρμογή. Τα μέτρα που έλαβαν οι παραγωγοί, είτε ατομικά είτε συλλογικά, προκύπτουν από έγγραφα: πρακτικά συναντήσεων, εσωτερικά σημειώματα, οδηγίες και εγκύκλιοι στους υπευθύνους πωλήσεων και επιστολές στους πελάτες. Είναι εντελώς αδιάφορο εάν οι παραγωγοί « δημοσίευσαν » ή όχι τιμοκαταλόγους. Οι οδηγίες για τις τιμές, αυτές καθαυτές, δεν παρέχουν μόνο την καλύτερη δυνατή απόδειξη για τις ενέργειες στις οποίες προέβη κάθε παραγωγός προς υλοποίηση του κοινού στόχου, αλλά, ως εκ του περιεχομένου και της χρονολογίας τους, και την απόδειξη της συμπαιγνίας.

β') Τα επιχειρήματα των διαδίκων

283 Η προσφεύγουσα επιχειρηματολογεί ότι η άποψη της Επιτροπής ότι δεν έχει σημασία αν υπήρξε εν προκειμένω συμφωνία ή απλώς εναρμονισμένες πρακτικές δεν μπορεί να γίνει δεκτή. Δεν μπορεί να αφαιρεθεί αναπάντητο το ερώτημα αν η προσαπτόμενη στη Linz συμπαιγνία αποτελεί, από νομική άποψη, συμφωνία ή εναρμονισμένη πρακτική κατά την έννοια του άρθρου 85 της Συνθήκης ΕΟΚ ή αν εμπεριέχει τα στοιχεία και της μιας και της άλλης.

284 Φρονεί ότι η άποψη αυτή εδράζεται σε εσφαλμένο ορισμό της εννοίας της εναρμονισμένης πρακτικής, κατά τον οποίο το στοιχείο «πρακτική» της εναρμονισμένης πρακτικής πληρούται, άπαξ επέρχεται μεταξύ των επιχειρήσεων άμεση ή έμμεση επαφή· υπ' αυτό το πρίσμα, δηλαδή, η συμπεριφορά των επιχειρήσεων στην αγορά επέχει απλώς θέση ενδείξεως, που χρησιμεύει στο να στοιχειοθετήσει την ύπαρξη επαφής, όταν ελλείπουν άλλα αποδεικτικά μέσα.

285 Η προσφεύγουσα υποστηρίζει ότι η άποψη της Επιτροπής δεν είναι σύμφωνη προς το γράμμα του άρθρου 85, το οποίο δεν θέτει σε ίση μοίρα τη «συμφωνία» και τη «διαβούλευση» — όπως πράττει στην ουσία η Επιτροπή — αλλά τη «συμφωνία» και την «εναρμονισμένη πρακτική». Η άποψη της Επιτροπής δεν συνάδει ούτε προς τη νομολογία του Δικαστηρίου, την οποία παραθέτει η Επιτροπή (αποφάσεις του Δικαστηρίου της 14ης Ιουλίου 1972 στην υπόθεση 48/69, όπ.π. της 16ης Δεκεμβρίου 1975 στις συνεκδικασθείσες υποθέσεις 40/73 έως 48/73, 50/73, 54/73 έως 56/73, 111/73, 113/73 και 114/73, όπ.π., σκέψεις 172 έως 180 και της 14ης Ιουλίου 1981 στην υπόθεση 172/80, Züchner, Συλλογή 1981, σ. 2021)· δεν συνάδει ούτε προς τις προτάσεις που ανέπτυξαν οι γενικοί εισαγγελείς στις αποφάσεις της 29ης Οκτωβρίου 1980 στις συνεκδικασθείσες υποθέσεις 209/78 έως 215/78 και 218/78, όπ.π., και της 7ης Ιουνίου 1983, στις συνεκδικασθείσες υποθέσεις 100/80 έως 103/80, Musique Diffusion française κατά Επιτροπής (Συλλογή 1983, σ. 1825). Όπως προκύπτει, συγκεκριμένα, από μια προσεκτικότερη ανάλυση της προαναφερθείσας αποφάσεως της 16ης Δεκεμβρίου 1975, στις συνεκδικασθείσες υποθέσεις 40/73 έως 48/73, 50/73, 54/73 έως 56/73, 111/73, 113/73 και 114/73, σκέψεις 173 έως 180, το Δικαστήριο, για να αναγνωρίσει την ύπαρξη εναρμονισμένης πρακτικής, απαιτεί τη συνδρομή δύο προϋποθέσεων: την ύπαρξη διαβουλεύσεως και την ύπαρξη συμπεριφοράς αντιστοιχούσας προς αυτή τη διαβούλευση. Οι σκέψεις 173 και 174 αυτής της αποφάσεως, τις οποίες παραθέτει η Επιτροπή προς στήριξη της απόψεώς της, δεν αφορούν τον ορισμό της εννοίας της εναρμονισμένης πρακτικής, αλλ' αφορούν το ένα μόνο από τα δύο στοιχεία της, ήτοι τη διαβούλευση. Στο στοιχείο αυτό πρέπει να προστεθεί το έτερο στοιχείο της «εναρμονισμένης πρακτικής», που είναι η πράγματι συντονισμένη συμπεριφορά στην αγορά, της οποίας το Δικαστήριο εξέτασε την ύπαρξη στη σκέψη 180 της αποφάσεώς του.

286 Η προσφεύγουσα εκθέτει ότι η εξάλειψη των κινδύνων του ανταγωνισμού τελεί σε άμεση σχέση προς την πραγματική συμπεριφορά. Συγκεκριμένα, ενώ είναι αλήθεια ότι κάθε επιπλέον πληροφορία για την αγορά ελαττώνει, σε κάποιο βαθμό, τους συναρτώμενους με τον ανταγωνισμό κινδύνους, η ελάττωση αυτών των κινδύνων φτάνει στο όριο όπου αρχίζει να εμπίπτει στην απαγόρευση του άρθρου 85, παράγραφος 1, της Συνθήκης ΕΟΚ μόνον όταν καθιστά δυνατό τον υπολογισμό της αντιδράσεως των συμμετεχόντων σε ορισμένη συμπεριφορά στην αγορά.

- 287 Εν προκειμένω, διατείνεται ότι καμμία από τις δύο προϋποθέσεις, που είναι αναγκαίες για να υπάρχει εναρμονισμένη πρακτική, δεν πληρούται: οι συζητήσεις που αφορούσαν διάφορα ζητήματα απτόμενα της αγοράς δεν κατέστησαν δυνατή την εξάλειψη της αβεβαιότητας ως προς τη συμπεριφορά των ανταγωνιστών, ούτε μπορεί να διαπιστωθεί κάποια συμπεριφορά στην αγορά αντιστοιχούσα προς ενδεχόμενες εναρμονισμένες πρακτικές.
- 288 Η προσφεύγουσα συμπεραίνει ότι η άποψη της Επιτροπής στηρίζεται σε ερμηνεία του άρθρου 85, που, έστω και αν θεωρηθεί θεμιτή, πάντως είναι νέα και δεν μπορεί, επομένως, να εφαρμοστεί αναδρομικώς σε παρελθούσες καταστάσεις, διότι παραβιάζεται έτσι η αρχή « *nulla poena sine lege* ».
- 289 Υποστηρίζει ότι η Επιτροπή δεν στοιχειοθετεί, σε ολόκληρο το κείμενο της Απόφασής της, την ύπαρξη συμφωνίας κατά τρόπο αρκετά ακριβή όσον αφορά τον χρόνο, το αντικείμενό της και τους συμμετέχοντές της. Εφόσον δε η Επιτροπή δεν προσάπτει συγκεκριμένα καμμία συμφωνία στις εμπλεκόμενες επιχειρήσεις, το Πρωτοδικείο δεν υποχρεούται να ελέγξει αν μια τέτοια κατηγορία, αν είχε διατύπωθεί, θα ήταν ουσία βάσιμη, διότι δεν μπορεί να προσδοκά κανείς από τις εμπλεκόμενες επιχειρήσεις να αμυνθούν κατά αιτιάσεων τις οποίες η Επιτροπή δεν διατύπωσε.
- 290 Επομένως, κατά την προσφεύγουσα, η Επιτροπή έφερε το βάρος να αποδείξει ότι η δράση της προσφεύγουσας συγκέντρωνε τα συστατικά στοιχεία είτε της συμφωνίας είτε της εναρμονισμένης πρακτικής, πράγμα που η Επιτροπή δεν έπραξε, εφόσον προβάλλει την ύπαρξη « *συμπαιγνίας* », η οποία παρουσιάζει στοιχεία της μιας και στοιχεία της άλλης έννοιας.
- 291 Κατά την Επιτροπή, αντιθέτως, το ζήτημα αν μια συμπαιγνία ή σύμπραξη πρέπει να χαρακτηριστεί νομικώς ως συμφωνία ή ως εναρμονισμένη πρακτική κατά την έννοια του άρθρου 85 της Συνθήκης ΕΟΚ ή αν η συμπαιγνία αυτή περιέχει στοιχεία και της μιας και της άλλης είναι αμελητέας σημασίας. Συγκεκριμένα, η Επιτροπή διατείνεται ότι οι όροι « *συμφωνία* » και « *εναρμονισμένη πρακτική* » περικλείουν τις διάφορες

μορφές διακανονισμών, με τις οποίες οι ανταγωνιστές, αντί να διαμορφώνουν τη μέγλυουσα ανταγωνιστική τους συμπεριφορά με πλήρη ανεξαρτησία, δεσμεύονται αμοιβαία, περιορίζοντας την ελευθερία δράσεώς τους στην αγορά με άμεσες ή έμμεσες μεταξύ τους επαφές.

292 Η Επιτροπή υποστηρίζει ότι η χρήση διαφορετικών όρων στο άρθρο 85 έχει ως σκοπό να απαγορεύσει κάθε μορφή συμπαιγνίας και όχι να προβλέψει διαφορετική μεταχείριση για καθεμιά απ' αυτές. Κατά συνέπεια, η προσπάθεια να χαραχθεί μια γραμμή οριοθετήσεως μεταξύ όρων που αποσκοπούν στο να καταλάβουν κάθε μορφή απαγορευόμενης συμπεριφοράς δεν ασκεί επιρροή. Η *ratio legis* της εισαγωγής στο άρθρο 85 του όρου «εναρμονισμένη πρακτική» είναι ότι επιδιώκεται έτσι να περιληφθούν, παράλληλα προς τις συμφωνίες, και μορφές συμπαιγνίας που αντανακλούν απλώς κάποιον *en τοις πράγμασι* συντονισμό ή κάποια έμπρακτη συνεργασία, αλλά που είναι πάντως ικανές να νοθεύσουν τον ανταγωνισμό (προαναφερθείσα απόφαση της 14ης Ιουλίου 1972 στην υπόθεση 48/69, σκέψεις 64 έως 66).

293 Διατείνεται ότι, όπως προκύπτει από τη νομολογία του Δικαστηρίου (προαναφερθείσα απόφαση της 16ης Δεκεμβρίου 1975 στις συνεκδικασθείσες υποθέσεις 40/73 έως 48/73, 50/73, 54/73 έως 56/73, 111/73, 113/73 και 114/73, σκέψεις 173 και 174), επιδιώκεται η παρεμπόδιση κάθε μορφής επαφής, άμεσης ή έμμεσης, μεταξύ επιχειρήσεων, έχουσας ως σκοπό ή ως αποτέλεσμα είτε τον επηρεασμό της συμπεριφοράς στην αγορά ενός τωρινού ή δυνητικού ανταγωνιστή, είτε την αποκάλυψη σε έναν τέτοιο ανταγωνιστή της συμπεριφοράς την οποία η επιχείρηση έχει αποφασίσει — ή έχει κατά νουν — να τηρήσει στην αγορά. Η ύπαρξη εναρμονισμένης πρακτικής εντοπίζεται, επομένως, ήδη σε επίπεδο επαφής μεταξύ ανταγωνιστών, πριν από οποιαδήποτε εκδήλωση της συμπεριφοράς τους στην αγορά.

294 Κατά την Επιτροπή, εναρμονισμένη πρακτική υπάρχει άπαξ υπάρχει διαβούλευση που γίνεται με σκοπό τον περιορισμό της αυτονομίας των επιχειρήσεων έναντι αλλήλων, τούτο δε ακόμη και αν δεν έχει διαπιστωθεί καμία πραγματική συμπεριφορά στην αγορά. Κατά την Επιτροπή, η συζήτηση αφορά την έννοια του όρου «πρακτική». Εναντιώνεται στην άποψη την οποία προβάλλει η Hercules, ότι ο όρος αυτός έχει τη στενή έννοια της «συμπεριφοράς στην αγορά». Ο όρος αυτός μπορεί, κατά τη γνώμη της Επιτροπής, να καλύπτει και το απλό γεγονός της συμμετοχής σε επαφές, αρκεί αυτές να αποσκοπούσαν τον περιορισμό της αυτονομίας των επιχειρήσεων.

295 Προσθέτει ότι αν, για να στοιχειοθετηθεί εναρμονισμένη πρακτική, απαιτούνταν η συνδρομή και των δύο στοιχείων — διαβουλεύσεως και συμπεριφοράς στην αγορά —, αυτό θα είχε ως αποτέλεσμα να μείνει εκτός πεδίου εφαρμογής του άρθρου 85 ολόκληρο φάσμα πρακτικών που έχουν ως σκοπό, όχι όμως κατ' ανάγκην και ως αποτέλεσμα, τη νόθευση του ανταγωνισμού στην κοινή αγορά. Θα εξουδετερονόταν έτσι μέρος της αποτελεσματικότητας του άρθρου 85. Εξ άλλου, η άποψη αυτή δεν συμφωνεί με τη νομολογία του Δικαστηρίου που αναφέρεται στην έννοια της εναρμονισμένης πρακτικής (προαναφερθείσες αποφάσεις της 14ης Ιουλίου 1972 στην υπόθεση 48/69, σκέψη 66, και της 16ης Δεκεμβρίου 1975 στις συνεκδικασθείσες υποθέσεις 40/73 έως 48/73, 50/73, 54/73 έως 56/73, 111/73, 113/73 και 114/73, σκέψη 26· απόφαση της 14ης Ιουλίου 1981 στην υπόθεση 172/80, Züchner, Συλλογή 1981, σ. 2021, σκέψη 14). Η νομολογία αυτή ναι μεν μνημονεύει κάθε φορά πρακτικές που ασκούνται στην αγορά, δεν τις μνημονεύει όμως ως συστατικό στοιχείο της παραβάσεως, όπως υποστηρίζει η προσφεύγουσα, αλλά ως πραγματικό περιστατικό, από το οποίο μπορεί να συναχθεί ότι υπήρξε διαβούλευση. Κατά τη νομολογία αυτή, δεν απαιτείται καμμία πραγματική συμπεριφορά στην αγορά. Αρκεί μόνο να ήρθαν οι επιχειρήσεις σε επαφή μεταξύ τους, χαρακτηριστικό του ότι εγκατέλειψαν την αναγκαία για κάθε επιχείρηση αυτονομία.

296 Κατά την Επιτροπή, επομένως, δεν είναι ανάγκη, για να υπάρχει παράβαση του άρθρου 85, να εφάρμοσαν οι επιχειρήσεις στην πράξη εκείνο για το οποίο συνεννοήθηκαν. Η αποδοκιμαζόμενη με το άρθρο 85, παράγραφος 1, συμπεριφορά συντρέχει κάλλιστα, από τη στιγμή που η πρόθεση υποκαταστάσεως των κινδύνων του ανταγωνισμού με τη συνεργασία υλοποιείται με τη μορφή διαβουλεύσεως, χωρίς κατ' ανάγκην και να εκδηλωθεί, στη συνέχεια, στην αγορά κάποια συμπεριφορά δυνάμενη να διαπιστωθεί. Έτσι, αντίθετα απ' ό,τι ισχυρίζεται η προσφεύγουσα, είναι κάλλιστα νοητό μια εναρμονισμένη πρακτική να έχει σκοπό αντίθετο προς τον ανταγωνισμό, χωρίς όμως αποτέλεσμα αντίθετο προς ανταγωνισμό.

297 Όσον αφορά την απόδειξη, η Επιτροπή συνάγει από τα παραπάνω ότι η συμφωνία και η εναρμονισμένη πρακτική μπορούν να αποδεικνύονται με άμεσες και με έμμεσες αποδείξεις. Εν προκειμένω, δεν χρειάστηκε να καταφύγει σε έμμεσες αποδείξεις, όπως είναι η παράλληλη συμπεριφορά στην αγορά, εφόσον διέθετε άμεσα αποδεικτικά στοιχεία για τη συμπαιγνία, όπως είναι ιδίως τα πρακτικά των συναντήσεων.

298 Η Επιτροπή καταλήγει τονίζοντας ότι δικαιολογημένα χαρακτήρισε τη διαπιστωθείσα εν προκειμένω παράβαση, κυρίως μεν, ως συμφωνία, επικουρικός δε και καθ' όσον ήθελε παραστεί αναγκαίο, ως εναρμονισμένη πρακτική.

γ') Η εκτίμηση του Πρωτοδικείου

299 Πρέπει να διαπιστωθεί ότι, αντιθέτως προς ό,τι ισχυρίζεται η προσφεύγουσα, η Επιτροπή χαρακτήρισε κάθε πραγματικό στοιχείο το οποίο έκρινε αποδεδειγμένο εις βάρος της προσφεύγουσας είτε ως συμφωνία είτε ως εναρμονισμένη πρακτική, κατά την έννοια του άρθρου 85, παράγραφος 1, της Συνθήκης ΕΟΚ. Συγκεκριμένα, όπως προκύπτει από την ανάγνωση των συνδυασμένων αιτιολογικών σκέψεων 80, δεύτερο εδάφιο, 81, τρίτο εδάφιο, και 82, πρώτο εδάφιο, της Απόφασης, η Επιτροπή χαρακτήρισε καθένα από τα επιμέρους αυτά στοιχεία, κυρίως, ως « συμφωνία ».

300 Ομοίως, από την ανάγνωση των συνδυασμένων αιτιολογικών σκέψεων 86, δεύτερο και τρίτο εδάφιο, 87, τρίτο εδάφιο, και 88 της Απόφασης, η Επιτροπή χαρακτήρισε, επικουρικός, ως « εναρμονισμένες πρακτικές » τα στοιχεία παραβάσεως, οσάκις αυτά είτε δεν αρκούσαν για να στηρίζουν το συμπέρασμα ότι τα μέρη είχαν συνεννοηθεί προηγουμένως επί κοινού σχεδίου καθορίζοντας τη δράση τους στην αγορά, είχαν όμως δεχτεί ή είχαν προσχωρήσει σε μηχανισμούς συμπαιγνίας που διευκόλυναν τον συντονισμό της εμπορικής τους πολιτικής, είτε δεν αρκούσαν, λόγω του περίπλοκου χαρακτήρα της συμπράξεως, για να αποδειχθεί ότι ορισμένοι παραγωγοί είχαν εκφράσει τη ρητή τους συγκατάθεση στη συμπεριφορά που υιοθέτησαν οι άλλοι, παρόλο που εκδήλωναν την υποστήριξή τους στο όλο σχέδιο και δρούσαν αναλόγως. Έτσι, η Απόφαση καταλήγει στο συμπέρασμα ότι, υπό ορισμένες επόψεις, η συνεχής συνεργασία και συμπαιγνία των παραγωγών κατά τη θέση σε εφαρμογή μιας συνολικής συμφωνίας μπορεί να εμφανίζει ορισμένα χαρακτηριστικά της εναρμονισμένης πρακτικής.

301 Το Πρωτοδικείο διαπιστώνει ότι, εφόσον από τη νομολογία του Δικαστηρίου προκύπτει ότι, για να υφίσταται συμφωνία κατά την έννοια του άρθρου 85, παράγραφος 1, της Συνθήκης ΕΟΚ, αρκεί οι εμπλεκόμενες επιχειρήσεις να έχουν εκδηλώσει την κοινή τους βούληση να συμπεριφέρονται στην αγορά κατά ορισμένο τρόπο (βλ. αποφάσεις της 15ης Ιουλίου 1970 στην υπόθεση 41/69, ACF Chemiefarma κατά Επιτροπής, Slg.

1970, σ. 661, σκέψη 112· και της 29ης Οκτωβρίου 1980 στις συνεκδικασθείσες υποθέσεις 209/78 έως 215/78 και 218/78, Heinz van Landewyck κατά Επιτροπής, Slg. 1980, σ. 3125, σκέψη 86), δικαιολογημένα η Επιτροπή χαρακτήρισε ως συμφωνία, κατά την έννοια του άρθρου 85, παράγραφος 1, της Συνθήκης ΕΟΚ, τη σύμπτωση που επήλθε μεταξύ των βουλήσεων της προσφεύγουσας και άλλων παραγωγών πολυπροπυλενίου, την οποία απέδειξε επαρκώς κατά νόμον και η οποία αφορούσε τις πρωτοβουλίες καθορισμού τιμών, τα μέτρα τα αποσκοπούντα στη διευκόλυνση της εφαρμογής των πρωτοβουλιών καθορισμού τιμών, τον επιδιωκόμενο όγκο πωλήσεων για το 1979, το 1980 και το πρώτο ήμισυ του 1983, καθώς και τα μέτρα περιορισμού των μηνιαίων πωλήσεων δι' αναγωγής σε προηγούμενη περίοδο για το 1981 και το 1982.

302 Ορθώς, εξ άλλου, η Επιτροπή, αφού απέδειξε επαρκώς κατά νόμον ότι τα αποτελέσματα των πρωτοβουλιών καθορισμού τιμών εξακολούθησαν να παράγονται μέχρι τον Νοέμβριο του 1983, έκρινε ότι η παράβαση συνεχίστηκε μέχρι τον Νοέμβριο του 1983 τουλάχιστον. Συγκεκριμένα, όπως προκύπτει από τη νομολογία του Δικαστηρίου, το άρθρο 85 εφαρμόζεται και επί συμφωνιών που έχουν παύσει μεν να ισχύουν, εξακολουθούν όμως να παράγουν αποτελέσματα και μετά την τυπική τους λήξη (απόφαση της 3ης Ιουλίου 1985 στην υπόθεση 243/83, Binon, Συλλογή 1985, σ. 2015, σκέψη 17).

303 Για τον ορισμό της έννοιας της εναρμονισμένης πρακτικής, είναι αναγκαία η παραπομπή στη νομολογία του Δικαστηρίου, από όπου προκύπτει ότι τα κριτήρια συντονισμού και συνεργασίας τα οποία έθεσε προηγουμένως πρέπει να γίνονται νοητά υπό το πρίσμα της βαθύτερης αντίληψης που διέπει τις διατάξεις περί ανταγωνισμού της Συνθήκης ΕΟΚ, ότι κάθε επιχειρηματίας πρέπει να διαμορφώνει αυτόνομα την πολιτική που προτίθεται να ακολουθήσει στην κοινή αγορά. Και ναι μεν η επιταγή αυτή της αυτονομίας δεν αναιρεί το δικαίωμα των επιχειρήσεων να προσαρμόζονται ευφυώς στην ήδη εκδηλωθείσα ή στην προβλεπόμενη συμπεριφορά των ανταγωνιστών τους, αποκλείει όμως αυστηρώς κάθε άμεση ή έμμεση επαφή μεταξύ τους, επιδιώκουσα είτε να επηρεάσει τη συμπεριφορά ενός υπάρχοντος ή δυνητικού ανταγωνιστή στην αγορά, είτε να αποκαλύψει σ' έναν τέτοιο ανταγωνιστή τη συμπεριφορά που οι ίδιες έχουν αποφασίσει ή έχουν κατά νουν να τηρήσουν στην αγορά (προαναφερθείσα απόφαση της 16ης Δεκεμβρίου 1975 στις συνεκδικασθείσες υποθέσεις 40/73 έως 48/73, 50/73, 54/73 έως 56/73, 111/73, 113/73 και 114/73, σκέψεις 173 και 174).

304 Εν προκειμένω, η προσφεύγουσα μετέσχε σε συναντήσεις που είχαν ως σκοπό τον καθορισμό επιδιωκόμενων τιμών και επιδιωκόμενου όγκου πωλήσεων· κατά τις

συναντήσεις αυτές ανταλλάσσονταν μεταξύ των ανταγωνιστών πληροφορίες σχετικά με τις τιμές που επιθυμούσαν να εφαρμοστούν στην αγορά, σχετικά με τις τιμές που είχαν κατά νουν να εφαρμόσουν, σχετικά με το κατώτατο όριο συμφέρουσας λειτουργίας τους, τους περιορισμούς του όγκου πωλήσεων που έκριναν αναγκαίους, τα αριθμητικά στοιχεία των πωλήσεών τους ή την ταυτότητα των πελατών τους. Μετέχοντας στις συναντήσεις αυτές, συνέπραξε με τους ανταγωνιστές της σε διαβούλευση που είχε ως σκοπό να επηρεάσει τη συμπεριφορά τους στην αγορά και να αποκαλύψει τη συμπεριφορά που κάθε παραγωγός είχε κατά νουν να τηρήσει ο ίδιος στην αγορά.

305 Έτσι, η προσφεύγουσα όχι μόνο επιδίωξε να άρει προληπτικά την αβεβαιότητα σχετικά με τη μελλοντική συμπεριφορά των ανταγωνιστών της, αλλά και πρέπει ασφαλώς να έλαβε υπόψη, άμεσα ή έμμεσα, τις πληροφορίες που συνέλεξε κατά τις συναντήσεις αυτές, για να καθορίσει την πολιτική που θα ακολουθούσε στην αγορά. Ομοίως, και οι ανταγωνιστές της πρέπει ασφαλώς να έλαβαν υπόψη, άμεσα ή έμμεσα, τις πληροφορίες που τους αποκάλυψε η προσφεύγουσα σχετικά με τη συμπεριφορά που είχε αποφασίσει ή που είχε κατά νουν να τηρήσει η ίδια στην αγορά, για να καθορίσουν την πολιτική που θα ακολουθούσαν στην αγορά.

306 Επομένως, δικαιολογημένα η Επιτροπή χαρακτήρισε, ως εκ του σκοπού τους, επικουρικό ως εναρμονισμένη πρακτική, κατά την έννοια του άρθρου 85, παράγραφος 1, της Συνθήκης ΕΟΚ, τη συνεδρίαση της ΕΑΤΡ της 22ας Νοεμβρίου 1977, στην οποία συμμετέσχε η προσφεύγουσα, και τις περιοδικές συναντήσεις παραγωγών πολυπροπυλενίου, στις οποίες συμμετείχε η προσφεύγουσα από το 1978 μέχρι τον Σεπτέμβριο του 1983.

307 Όσον αφορά το ζήτημα αν η Επιτροπή δικαιολογημένα έκρινε ότι υπήρχε ενιαία παράβαση, την οποία χαρακτηρίζει, στο άρθρο 1 της Αποφάσεως, ως « συμφωνία και εναρμονισμένη πρακτική », το Πρωτοδικείο υπενθυμίζει ότι οι διάφορες παρατηρηθείσες εναρμονισμένες πρακτικές και οι διάφορες συναφθείσες συμφωνίες εντάσσονταν, ως εκ της ταυτότητας του σκοπού τους, σε συστήματα περιοδικών συναντήσεων, καθορισμού επιδιωκόμενων τιμών και ποσοστώσεων.

308 Πρέπει να τονιστεί ότι τα συστήματα αυτά εντάσσονταν σε σειρά προσπαθειών των εμπλεκομένων επιχειρήσεων που συνέκλιναν σε ένα και τον αυτό οικονομικό σκοπό: να νοθευθεί η φυσιολογική εξέλιξη των τιμών στην αγορά του πολυπροπυλενίου. Είναι, επομένως, τεχνητή η απόπειρα να υποδιαιρεθεί αυτή η συνεχής συμπεριφορά, που χαρακτηρίζεται από έναν και τον αυτό σκοπό, αναλυόμενη σε πλείονες και χωριστές παραβάσεις. Συγκεκριμένα, η προσφεύγουσα έλαβε μέρος — επί σειράν ετών — σε ολοκληρωμένο σύνολο συστημάτων, τα οποία συνιστούν ενιαία παράβαση, η οποία συγκεκριμενοποιήθηκε προοδευτικά τόσο με συμφωνίες όσο και με αθέμιτες εναρμονισμένες πρακτικές.

309 Επιβάλλεται να λεχθεί, εξ άλλου, ότι η Επιτροπή δικαιολογημένα χαρακτήρισε την ενιαία αυτή παράβαση ως « συμφωνία και εναρμονισμένη πρακτική », κατά το μέτρο που η παράβαση αυτή εμπεριείχε ταυτόχρονα στοιχεία που πρέπει να χαρακτηριστούν ως « συμφωνίες » και στοιχεία που πρέπει να χαρακτηριστούν ως « εναρμονισμένες πρακτικές ». Συγκεκριμένα, εφόσον πρόκειται για σύνθετη παράβαση, ο διττός χαρακτηρισμός, τον οποίο χρησιμοποιεί η Επιτροπή στο άρθρο 1 της Απόφασης, δεν πρέπει να νοηθεί ως χαρακτηρισμός που προϋποθέτει ταυτόχρονα και σωρευτικά την απόδειξη του ότι καθένα από τα αποδειχθέντα πραγματικά περιστατικά εμφανίζει τα συστατικά στοιχεία και της συμφωνίας και της εναρμονισμένης πρακτικής, αλλ' ως προσδιορίζων ένα σύνθετο όλον, που περιέχει πραγματικά στοιχεία από τα οποία ορισμένα χαρακτηρίστηκαν ως συμφωνίες και άλλα ως εναρμονισμένες πρακτικές κατά την έννοια του άρθρου 85, παράγραφος 1, της Συνθήκης ΕΟΚ, το οποίο δεν προβλέπει κάποιον ειδικό χαρακτηρισμό γι' αυτού του είδους τη σύνθετη παράβαση.

310 Κατά συνέπεια, η αιτίαση της προσφεύγουσας πρέπει να απορριφθεί.

Β' — Το αποτέλεσμα περιορισμού του ανταγωνισμού

α') Η προσβαλλόμενη πράξη

311 Η Απόφαση (αιτιολογική σκέψη 90, πρώτο και δεύτερο εδάφιο) επισημαίνει ότι, για την εφαρμογή του άρθρου 85, παράγραφος 1, της Συνθήκης ΕΟΚ, δεν είναι απολύτως αναγκαίο, δεδομένου ότι ο σκοπός της συμφωνίας είναι προδήλως ανταγωνιστικός, να αποδειχθεί και η ύπαρξη αποτελέσματος αντιθέτου προς τον ανταγωνισμό. Ωστόσο, στην παρούσα περίπτωση υπάρχουν όλες οι ενδείξεις ότι η συμφωνία άσκησε όντως ουσιαστική επίδραση επί των συνθηκών του ανταγωνισμού.

β') Τα επιχειρήματα των διαδίκων

- 312 Η προσφεύγουσα διατείνεται ότι η εμπορική της πολιτική, όσον αφορά τόσο τις τιμές όσο και τον όγκο πωλήσεων, υπήρξε εντελώς ανεξάρτητη από το περιεχόμενο των συναντήσεων στις οποίες μετέσχε. Παραπέμπει, σχετικώς, σε ένα πόρισμα το οποίο κατήρτισε το ανεξάρτητο γραφείο ορκωτών λογιστών Coopers & Lybrand (στο εξής: πόρισμα Coopers & Lybrand) και μια οικονομετρική μελέτη επί της γερμανικής αγοράς, την οποία διενήργησε ο καθηγητής Albach, του Πανεπιστημίου της Βόννης, τα οποία αποδεικνύουν ότι οι συναντήσεις δεν άσκησαν καμμία επίδραση στην αγορά, ούτε προκάλεσαν καμμία ζημία στους πελάτες.
- 313 Η Επιτροπή απαντά ότι ο αντίθετος προς τον ανταγωνισμό σκοπός των συμφωνιών και εναρμονισμένων πρακτικών που συνιστούν την παράβαση είναι, εν πάση περιπτώσει, αποδεδειγμένος και ότι δεν είναι, ως εκ τούτου, αναγκαίο να αποδειχθεί ότι αυτές άσκησαν περιοριστικό αποτέλεσμα επί του ανταγωνισμού. Κατά τα λοιπά, παραπέμπει στο κείμενο της Αποφάσεως.

γ') Η εκτίμηση του Πρωτοδικείου

- 314 Το Πρωτοδικείο διαπιστώνει ότι με την επιχειρηματολογία της η προσφεύγουσα προσπαθεί, στην ουσία, να αποδείξει ότι η συμμετοχή της στις περιοδικές συναντήσεις παραγωγών πολυπροπυλενίου δεν ενέπιπτε στο πεδίο εφαρμογής του άρθρου 85, παράγραφος 1, της Συνθήκης ΕΟΚ, διότι, όπως προδίδει τόσο η δική της συμπεριφορά στην αγορά όσο και η συμπεριφορά των άλλων παραγωγών, η συμμετοχή αυτή εστερείτο σκοπού αντιβαίνοντος προς τον ανταγωνισμό.
- 315 Το άρθρο 85, παράγραφος 1, της Συνθήκης ΕΟΚ απαγορεύει, ως ασυμβίβαστες με την κοινή αγορά, όλες τις συμφωνίες μεταξύ επιχειρήσεων ή τις εναρμονισμένες πρακτικές που δύνανται να επηρεάσουν το εμπόριο μεταξύ κρατών μελών και που έχουν ως σκοπό ή ως αποτέλεσμα την παρεμπόδιση, τον περιορισμό ή τη νόθευση του ανταγωνισμού εντός της κοινής αγοράς και ιδίως εκείνες οι οποίες συνίστανται στον άμεσο ή έμμεσο καθορισμό των τιμών αγοράς ή πωλήσεως ή άλλων όρων συναλλαγής και στην κατανομή των αγορών ή των πηγών εφοδιασμού.

- 316 Το Πρωτοδικείο υπενθυμίζει ότι, όπως προκύπτει από την κρίση που σχημάτισε σχετικά με τις διαπιστώσεις στις οποίες προέβη ως προς τα πραγματικά περιστατικά η Επιτροπή, οι περιοδικές συναντήσεις στις οποίες μετείχε μαζί με ανταγωνιστές της η προσφεύγουσα είχαν ως σκοπό τον περιορισμό του ανταγωνισμού εντός της κοινής αγοράς, ιδίως διά του καθορισμού επιδιωκόμενων τιμών και επιδιωκόμενου όγκου πωλήσεων και ότι, κατά συνέπεια, η συμμετοχή της στις συναντήσεις αυτές δεν εστειρείτο σκοπού αντιβαίνοντος προς τον ανταγωνισμό κατά την έννοια του άρθρου 85, παράγραφος 1, της Συνθήκης ΕΟΚ.
- 317 Επομένως, η αιτίαση πρέπει να απορριφθεί.

3. Συμπέρασμα

- 318 Από το σύνολο των προεκτεθέντων προκύπτει ότι όλες οι αιτιάσεις της προσφεύγουσας σχετικά με τις διαπιστώσεις των πραγματικών περιστατικών και την εφαρμογή του άρθρου 85, παράγραφος 1, της Συνθήκης ΕΟΚ, στις οποίες προέβη με την προσβαλλόμενη πράξη η Επιτροπή, πρέπει να απορριφθούν.

Περί της αιτιολογίας

- 319 Η προσφεύγουσα διατείνεται ότι, δυνάμει του άρθρου 190 της Συνθήκης ΕΟΚ, η Επιτροπή υποχρεούται να αιτιολογεί τις αποφάσεις της. Η υποχρέωση αυτή υπηρετεί ταυτόχρονα την προστασία των ενδιαφερομένων και τη χρηστή απονομή της δικαιοσύνης (απόφαση της 20ής Μαρτίου 1959 στην υπόθεση 18/57, Nold κατά Ανωτάτης Αρχής, Slg. 1959, σ. 88). Έτσι, η αιτιολογία, για να επιτρέψει στον κοινοτικό δικαστή να ασκήσει πλήρως τον έλεγχό του, πρέπει να εκθέτει με λεπτομέρεια και ακρίβεια τα πραγματικά και νομικά στοιχεία που οδήγησαν στην έκδοση της πράξεως. Προς τούτο, η Επιτροπή οφείλει να εκθέτει σαφώς για ποιο λόγο κρίνει ότι προβαλλόμενες βάσιμες και ουσιώδεις αντιρρήσεις δεν πρέπει να γίνουν δεκτές.

- 320 Εν προκειμένω, θεωρεί ότι η Επιτροπή παρέβη την υποχρέωση αιτιολογίας την οποία υπέχει, εφόσον αντιπαρήλθε ολόκληρο το ιστορικό το οποίο ανέπτυξαν η προσφεύγουσα και οι άλλες επιχειρήσεις και το οποίο απεδείκνυε, με πλήρεις και ακλόνητες πραγματογνωμοσύνες, ότι οι φερόμενες συμφωνίες ή εναρμονισμένες πρακτικές δεν είχαν αισθητή επίδραση στην εξέλιξη της αγοράς. Έτσι, η Επιτροπή απέφυγε να αντικρούσει την πραγματογνωμοσύνη του καθηγητή Albach, η οποία αναφερόταν στη γερμανική αγορά, στην οποία λειτουργούσε η προσφεύγουσα, και συνιστούσε σημαντικό πληροφοριακό στοιχείο· ομοίως, παρέλειψε να αντικρούσει το πόρισμα Coopers & Lybrand.
- 321 Η προσφεύγουσα φρονεί ότι, εφόσον η Επιτροπή στήριξε την Απόφασή της σε αντίθετα συμπεράσματα, δεν μπορεί να έκρινε αδιάφορα τα αποτελέσματα της μελέτης. Έπρεπε, κατά συνέπεια, να τα αναλύσει στο πλαίσιο της σταθμίσεως των αποδείξεων και να εκθέσει τις διαπιστώσεις πραγματικών περιστατικών βάσει των οποίων θεωρούσε ότι μπορούσε να τα αντικρούσει.
- 322 Αιτιάζεται ακόμη την Επιτροπή ότι δεν απάντησε στα επιχειρήματά της περί της ειδικής θέσεως της Linz. Τονίζει, σχετικώς, ότι η μνεία την οποία κάνει στη Linz η Επιτροπή στην αιτιολογική σκέψη 95 της Αποφάσεως είναι εντελώς ανεπαρκής.
- 323 Η Επιτροπή απαντά, κατ' αρχάς, ότι δεν έχει τη υποχρέωση να συζητεί κάθε επιχειρήματα των διαδίκων ούτε να απαντά σε κάθε πραγματογνωμοσύνη την οποία προσκομίζουν αυτοί, αντιτείνοντας μια εξίσου λεπτομερή επιχειρηματολογία, άπαξ οι πτυχές τις οποίες θίγουν ορισμένες από τις πραγματογνωμοσύνες αυτές δεν ασκούν επιρροή για την επίλυση της διαφοράς (απόφαση του Δικαστηρίου της 4ης Ιουλίου 1963 στην υπόθεση 24/62, Γερμανία κατά Επιτροπής, Slg. 1963, σ. 131, 155).
- 324 Φρονεί, πάντως, ότι εξήγησε τους λόγους για τους οποίους θεώρησε ότι, εφόσον το πόρισμα Coopers & Lybrand αφορούσε τις επιπτώσεις της συμπράξεως στη αγορά, δεν ασκεί επιρροή στο πλαίσιο της αποδείξεως παραβάσεως του άρθρου 85, παράγραφος 1, της Συνθήκης ΕΟΚ.

- 325 Η Επιτροπή φρονεί ότι, στην Απόφαση (αιτιολογικές σκέψεις 72 και 73), ανέπτυξε επαρκώς την άποψή της επί της μελέτης του καθηγητή Albach, περί της οποίας τονίζει ότι αφορούσε μόνο τη γερμανική αγορά και ότι δεν έγινε κατά παραγγελία της προσφεύγουσας.
- 326 Τέλος, θεωρεί ότι έλαβε κάλλιστα υπόψη, στην Απόφασή της, την ιδιορρυθμία της θέσεως της προσφεύγουσας, η οποία έγκειται αποκλειστικά στο γεγονός ότι η έδρα της βρίσκεται εκτός Κοινότητας (Απόφαση, αιτιολογική σκέψη 95).
- 327 Η Επιτροπή συμπεραίνει ότι η Απόφαση είναι επαρκώς αιτιολογημένη.
- 328 Το Πρωτοδικείο υπενθυμίζει ότι, όπως προκύπτει από πάγια νομολογία του Δικαστηρίου (βλ. ιδίως τις αποφάσεις της 29ης Οκτωβρίου 1980 στις συνεκδικασθείσες υποθέσεις 209/78 έως 215/78 και 218/78, όπ.π., και της 10ης Δεκεμβρίου 1985 στις συνεκδικασθείσες υποθέσεις 240/82 έως 242/82, 261/82, 262/82, 268/82 και 269/82, Stichting Sigarettenindustrie κατά Επιτροπής, Συλλογή 1985, σ. 3831, σκέψη 88), ναί μεν, κατ' εφαρμογήν του άρθρου 190 της Συνθήκης, η Επιτροπή υποχρεούται να αιτιολογεί τις αποφάσεις της, αναφέροντας τα νομικά και πραγματικά στοιχεία από τα οποία εξαρτάται η νομιμότητα του μέτρου, καθώς και τις σκέψεις που την οδήγησαν στη λήψη της αποφάσεώς της, δεν απαιτείται όμως να εξετάζει όλα τα νομικά και πραγματικά ζητήματα που έχουν εγείρει οι ενδιαφερόμενοι κατά τη διοικητική διαδικασία. Εξ αυτού έπεται ότι η Επιτροπή δεν υποχρεούται να απαντά σε όσα ζητήματα θεωρεί ότι δεν ασκούν καμμία επιρροή.
- 329 Το Πρωτοδικείο διαπιστώνει ότι, όπως προκύπτει από την κρίση την οποία σχημάτισε σχετικά με τις διαπιστώσεις των πραγματικών περιστατικών και την εφαρμογή του άρθρου 85, παράγραφος 1, της Συνθήκης ΕΟΚ στις οποίες προέβη με την προσβαλλόμενη πράξη η Επιτροπή, αυτή έλαβε δεόντως υπόψη τα επιχειρήματα της προσφεύγουσας περί των αποτελεσμάτων της συμπράξεως στην αγορά και εξέθεσε πειστικά

στην Απόφαση (αιτιολογικές σκέψεις 72 έως 74 και 89 έως 92) τους λόγους για τους οποίους θεώρησε αβάσιμα τα συμπεράσματα τα οποία αντλούσε η προσφεύγουσα από το πόρισμα Coopers & Lybrand και τη μελέτη του καθηγητή Albach.

30 Περαιτέρω, ορθώς η Επιτροπή έκρινε ότι η μόνη ιδιορρυθμία της θέσεως της προσφεύγουσας που έχρηξε ειδικής απαντήσεως στην Απόφαση είναι ότι η έδρα της βρίσκεται εκτός Κοινότητας. Το Πρωτοδικείο θεωρεί ότι η Απόφαση, στην αιτιολογική σκέψη 95, απαντά επαρκώς και λυσιτελώς στα επιχειρήματα της προσφεύγουσας περί ιδιορρυθμίας της θέσεώς της. Επιπλέον, η προσφεύγουσα δεν διευκρίνισε γιατί η απάντηση αυτή ήταν ανεπαρκής.

31 Κατά συνέπεια, η αιτίαση πρέπει να απορριφθεί.

Περί του προστίμου

32 Η προσφεύγουσα προσάπτει στην Απόφαση ότι εκδόθηκε κατά παράβαση του άρθρου 15 του κανονισμού 17, καθ' ότι δεν εκτιμήθηκε προσηκόντως η διάρκεια και η σοβαρότητα της παραβάσεως που της καταλογίστηκε.

1. Η παραγραφή

33 Η προσφεύγουσα τονίζει ότι, αν οι έλεγχοι της Επιτροπής άρχισαν στις 13 Οκτωβρίου 1983, οι τυχόν παραβάσεις του άρθρου 85, παράγραφος 1, της Συνθήκης ΕΟΚ που διεπράχθησαν πριν από τις 13 Οκτωβρίου 1978 καλύπτονται από την παραγραφή. Αν η Επιτροπή — κακώς — ισχυρίζεται ότι υπήρξε μία και μόνη διαρκής συμφωνία χαρακτηριζόμενη από μια συμφωνία-πλαίσιο που συνήφθη το 1977, το πράττει μόνο και μόνο για να αποφύγει την εφαρμογή του κανόνα της παραγραφής.

- 334 Η Επιτροπή διατείνεται ότι πρόκειται περί διαρκούς παραβάσεως, για την οποία η παραγραφή αρχίζει μόνον αφ' ου χρόνου η παράβαση περατώθηκε.
- 335 Το Πρωτοδικείο διαπιστώνει ότι, κατά το άρθρο 1, παράγραφος 2, του κανονισμού (ΕΟΚ) 2988/74 του Συμβουλίου, της 26ης Νοεμβρίου 1974, περί παραγραφής του δικαιώματος δώξεως και εκτελέσεως των αποφάσεων στους τομείς του δικαίου των μεταφορών και του ανταγωνισμού της Ευρωπαϊκής Οικονομικής Κοινότητας (ΕΕ ειδ. έκδ. 07/001, σ. 241, στο εξής: κανονισμός 2988/74), η πενταετής παραγραφή της εξουσίας της Επιτροπής να επιβάλλει πρόστιμα αρχίζει, προκειμένου περί διαρκών ή κατ' εξακολούθηση παραβάσεων, μόνο από την ημέρα της λήξεως της παραβάσεως.
- 336 Εν προκειμένω, όπως προκύπτει από την κρίση που σχημάτισε το Πρωτοδικείο σχετικά με την απόδειξη της παραβάσεως, η προσφεύγουσα μετέσχε, χωρίς διακοπή, σε μία ενιαία και συνεχή παράβαση, από τον Νοέμβριο του 1977 μέχρι τον Νοέμβριο του 1983.
- 337 Κατά συνέπεια, δεν ευσταθεί ο ισχυρισμός της προσφεύγουσας περί παραγραφής των προστίμων.

2. Η διάρκεια της παραβάσεως

- 338 Η προσφεύγουσα διατείνεται, κατ' αρχάς, ότι η Επιτροπή δεν μπόρεσε να αποδείξει καμμία συμμετοχή της Linz στην παράβαση πριν από το 1981, για δε τον επακολουθήσαντα χρόνο, μόνο οι περίοδοι που καλύπτονται από συγκεκριμένες πρωτοβουλίες καθορισμού τιμών μπορούν να γίνουν δεκτές. Επομένως, η διάρκεια της παραβάσεως πρέπει να μειωθεί αισθητά.
- 339 Η Επιτροπή υποστηρίζει ότι η σχετικώς μακρά διάρκεια της παραβάσεως που αποδείχθηκε εις βάρος της προσφεύγουσας δικαιολογεί την επιβολή βαρειών κυρώσεων.

- 340 Θεωρεί ότι η παράβαση συνεχιζόταν ακόμη και όταν δεν γίνονταν αισθητά τα αποτελέσματά της στην αγορά· επομένως, δεν πρέπει, για τον προσδιορισμό της διάρκειας της παραβάσεως, να ληφθεί υπόψη μόνο η διάρκεια των επί μέρους πρωτοβουλιών καθορισμού τιμών.
- 341 Το Πρωτοδικείο υπενθυμίζει ότι διαπίστωσε ότι η Επιτροπή εκτίμησε ορθώς πόσο διάρκεσε η υπό της προσφεύγουσας παράβαση του άρθρου 85, παράγραφος 1, της Συνθήκης ΕΟΚ.
- 342 Επομένως, η αιτίαση αυτή πρέπει να απορριφθεί.

3. Η σοβαρότητα της παραβάσεως

Α' — Ο περιορισμένος ρόλος της προσφεύγουσας

- 343 Η προσφεύγουσα αμφισβητεί ότι έλαβε μέρος στις παραβάσεις που περιγράφονται στην Απόφαση· φρονεί ότι, αν το Πρωτοδικείο ήθελε κρίνει ότι αυτή παρέβη το άρθρο 85, παράγραφος 1, της Συνθήκης ΕΟΚ, η παράβαση αυτή δεν ήταν ενσυνείδητη, αντιθέτως προς ό,τι ισχυρίζεται η Επιτροπή. Ουδέποτε η Linz είχε επίγνωση ότι η συμμετοχή της σε συναντήσεις, με σκοπό την πληροφόρηση και την αύξηση της διαφάνειας της αγοράς, ενέπιπτε στο άρθρο 85 της Συνθήκης ΕΟΚ, διότι, αν η Επιτροπή διαπίστωσε παράβαση εις βάρος της, το έπραξε βάσει νέας αντιλήψεως περί της εννοίας της εναρμονισμένης πρακτικής. Συναφώς, διατείνεται ότι μια τέτοια συμπεριφορά δεν είναι επίμεμπτη στην Αυστρία, χώρα όπου έχει την έδρα της, και ότι, κατά συνέπεια, εν όψει των περιορισμένων δυνατοτήτων που είχε να ενημερωθεί επί του κοινοτικού δικαίου του ανταγωνισμού, αγνοούσε πως η συμπεριφορά της ήταν παράνομη και πως επέσυρε, ως εκ τούτου, βαριά πρόστιμα.
- 344 Κατά την επ' ακροατηρίου συζήτηση, η προσφεύγουσα ενέμεινε στο γεγονός ότι η Linz είναι κρατική επιχείρηση μικρού μεγέθους, η οποία είχε τεράστια ανάγκη ενημερώσεως και της οποίας το προσωπικό, που είχε χαρακτηριστικά δημοσίου υπαλλήλου, αγνοούσε παντελώς ότι η απλή συμμετοχή σε συναντήσεις παραγωγών πολυπροπυλενίου μπορούσε να είναι επίμεμπτη υπό το πρίσμα του δικαίου του ανταγωνισμού.

- 345 Φρονεί, εξ άλλου, ότι κακώς η Επιτροπή έκρινε ως επιβαρυντική περίσταση το γεγονός ότι οι συναντήσεις διεξήγοντο με τη μεγαλύτερη μυστικότητα. Τονίζει ότι δεν έλαβε κανένα μέτρο για να διαφυλάξει τη μυστικότητα των συναντήσεων, τις οποίες οι πελάτες εγνώριζαν. Η προσφεύγουσα διερωτάται, περαιτέρω, αν είναι ορθό να θεωρείται ως επιβαρυντική περίσταση το γεγονός ότι μια παράβαση τηρείται μυστική.
- 346 Η Επιτροπή, από την πλευρά της, επισημαίνει ότι η προσφεύγουσα δεν αγνοούσε πως οι συναντήσεις δεν είχαν ως μοναδικό σκοπό την ανταλλαγή πληροφοριών και ήξερε πως κατ' αυτές ελαμβάνοντο αποφάσεις.
- 347 Φρονεί ότι η προσφεύγουσα δεν μπορεί να επικαλείται ούτε την υποτιθέμενη άγνοιά της του κοινοτικού δικαίου του ανταγωνισμού, στηριζόμενη στο επιχείρημα ότι η έδρα της βρίσκεται εκτός Κοινότητας. Η Επιτροπή επισημαίνει, άλλωστε, ότι οι οριζόντιες τιμολογιακές συμπράξεις αποτελούν κλασική παράβαση του δικαίου του ανταγωνισμού παντού όπου υφίσταται τέτοιο δίκαιο.
- 348 Η Επιτροπή υπενθυμίζει ότι, κατά τη νομολογία του Δικαστηρίου (αποφάσεις της 1ης Φεβρουαρίου 1978 στην υπόθεση 19/77, Miller κατά Επιτροπής, Slg. 1978, σ. 131, σκέψη 18, και της 8ης Νοεμβρίου 1983 στις συνεκδικασθείσες υποθέσεις 96/82 έως 102/82, 104/82, 105/82, 108/82 και 110/82, IAZ κατά Επιτροπής, Συλλογή 1983, σ. 3369, σκέψη 45), το γεγονός ότι η προσφεύγουσα δεν είχε επίγνωση ότι παρέβαινε το άρθρο 85 της Συνθήκης ΕΟΚ είναι άνευ σημασίας, αρκεί μόνον ότι είχε επίγνωση ότι η συμπεριφορά της αποσκοπούσε στον περιορισμό του ανταγωνισμού.
- 349 Δεν θεωρεί, άλλωστε, πως η μυστικότητα των συναντήσεων αποτελεί ένδειξη του ότι η συμπεριφορά των συμμετεχόντων ήταν ηθελημένη. Εκθέτει ότι, αν οι συμμετέχοντες δεν είχαν επίγνωση του παρανόμου χαρακτήρα της συμπεριφοράς τους, δεν θα είχαν ανάγκη να λαμβάνουν ορισμένες προφυλάξεις, όπως η εγγραφή της μνείας «personal — no copy to file» («προσωπικόν — να μην τεθεί αντίγραφο στο αρχείο») πάνω σε

διάφορα έγγραφα που αφορούσαν τις συναντήσεις. Επισημαίνει, εξ άλλου, ότι η προσφεύγουσα, αρνούμενη να απαντήσει στην αίτηση παροχής πληροφοριών που της είχε απευθύνει η Επιτροπή, δεν συνέβαλε στο να άρει το πέπλο μυστηρίου που κάλυπτε τις συναντήσεις. Τέλος, φρονεί ότι η μυστικότητα της συμπράξεως αποτελεί ένα από τα χαρακτηριστικά της, για το οποίο η προσφεύγουσα οφείλει να αναλάβει την ευθύνη, όπως και οι άλλοι.

350 Το Πρωτοδικείο διαπιστώνει ότι τα αποδειχθέντα πραγματικά περιστατικά — και ιδίως ο καθορισμός επιδιωκόμενων τιμών και επιδιωκόμενου όγκου πωλήσεων —, με την εγγενή τους σοβαρότητα, αποκαλύπτουν ότι η προσφεύγουσα δεν ενήργησε από απερισκεψία, ούτε καν από αμέλεια, αλλ' εκ προθέσεως. Συναφώς, πρέπει να τονιστεί ειδικότερα το κατάφωρον της παραβάσεως του άρθρου 85, παράγραφος 1, και ιδίως των στοιχείων α', β' και γ', της Συνθήκης ΕΟΚ, το οποίο οι παραγωγοί πολυπροπυλενίου, ακόμη και οι εγκατεστημένοι εκτός Κοινότητας, δεν αγνοούσαν. Πρέπει να σημειωθεί ότι, εν άση περιπτώσει, έστω και αν η προσφεύγουσα δεν είχε επίγνωση του ότι παρέβαινε το άρθρο 85, παράγραφος 1, της Συνθήκης ΕΟΚ, δεν μπορεί να αποφύγει την ευθύνη της. Πράγματι, όπως προκύπτει από τη νομολογία του Δικαστηρίου, για να μπορεί να θεωρηθεί μια παράβαση των περί ανταγωνισμού κανόνων της Συνθήκης ως διαπραχθείσα εκ προθέσεως, δεν απαιτείται να είχε επίγνωση η επιχείρηση του ότι παρέβαινε τους εν λόγω κανόνες, αλλ' αρκεί το ότι δεν ηδύνατο να αγνοεί πως η συμπεριφορά της αποσκοπούσε στον περιορισμό του ανταγωνισμού (αποφάσεις της 11ης Ιουλίου 1989 στην υπόθεση 246/86, *Belasco κατά Επιτροπής*, Συλλογή 1989, σ. 2117, σκέψη 41, και της 8ης Φεβρουαρίου 1990 στην υπόθεση 279/87, *Tipp-Ex κατά Επιτροπής*, Συλλογή 1990, σ. I-261). Εν όψει των επιδίκων συναντήσεων, αυτό προδήλως συνέβη εν προκειμένω.

351 Εξ άλλου, πρέπει να απορριφθεί κατηγορηματικώς το επιχείρημα της προσφεύγουσας περί κυκλοφορίας των πληροφοριών, διότι, αν γινόταν δεκτό, θα κατέληγε στο να αφαιρέσει κάθε πρακτική αποτελεσματικότητα από τις περί ανταγωνισμού διατάξεις της Συνθήκης ΕΟΚ.

352 Κατά συνέπεια, η αιτίαση πρέπει να απορριφθεί.

B' — Η μη εξατομικευση των κριτηρίων καθορισμού του ύψους των προστίμων

- 353 Η προσφεύγουσα αναγνωρίζει ότι, κατά τον καθορισμό των προστίμων, η Επιτροπή διαθέτει κάποιο περιθώριο εκτιμήσεως, φρονεί όμως ότι οφείλει να το χρησιμοποιεί με σύνεση και μέτρο, διότι άλλως κινδυνεύει να πλήξει την αρχή της ασφάλειας του δικαίου και να επιβάλλει πρόστιμα αυθαίρετα. Επισημαίνει ότι τα επιβληθέντα με την Απόφαση πρόστιμα είναι απείρως υψηλότερα από εκείνα που είχε επιβάλει στο παρελθόν η Επιτροπή, χωρίς αυτή να εξηγεί αυτή την απότομη αύξηση του ύψους των προστίμων.
- 354 Τονίζει, περαιτέρω, ότι η Επιτροπή οφείλει να εξηγεί πώς στάθμισε καθέναν από τους παράγοντες τους οποίους έλαβε υπόψη για να καθορίσει το ύψος του προστίμου, για καθεμιά από τις επιχειρήσεις. Παραλείποντας να εξατομικεύσει τους παράγοντες που συνεκτίμησε για να καθορίσει τα πρόστιμα, η Επιτροπή καθιστά αδύνατη την παρακολούθηση της συλλογιστικής μέσω της οποίας καθόρισε τα πρόστιμα για κάθε επιχείρηση, πράγμα που άγει στην αυθαιρεσία.
- 355 Η προσφεύγουσα υποστηρίζει ότι η Επιτροπή, ενεργώντας όπως ενήργησε και δικαιολογώντας αυτόν τον τρόπο ενέργειας με την επίκληση της ανάγκης να έχουν τα πρόστιμα αποτρεπτικό αποτέλεσμα, φαίνεται να υιοθετεί μια πολιτική « αποτροπής διά της αυθαιρεσίας ». Λέει ότι, ναι μεν η διοίκηση και ο δικαστής πρέπει διαθέτουν κάποια εξουσία εκτιμήσεως κατά τον καθορισμό των προστίμων, πρέπει όμως η δράση τους να είναι κατ' αρχήν προβλεπτή και σε κάθε παράβαση πρέπει να αντιστοιχεί μια προσήκουσα ποινή, διότι άλλως εγκαταλείπεται η ίδια η αρχή του κράτους δικαίου. Έτσι, η προσφεύγουσα ισχυρίζεται ότι το αποτρεπτικό αποτέλεσμα των προστίμων μπορεί να επιτυγχάνεται με μια σαφή δήλωση του ύψους του προστίμου στο οποίο υπόκειται ο παραβάτης.
- 356 Η Επιτροπή επισημαίνει ότι, κατά την επιβολή κυρώσεων στην παρούσα υπόθεση, ενήργησε σύμφωνα με την παγιωμένη πρακτική της, καθώς και με τις αρχές που έχει διατυπώσει σχετικά με τα πρόστιμα το Δικαστήριο. Τονίζει ότι, από το 1979 και εντεύθεν, ακολουθεί μια πολιτική που συνίσταται στην εξασφάλιση της τηρήσεως των κανόνων του ανταγωνισμού διά της επιβολής βαρύτερων κυρώσεων, ιδίως για τις κατηγορίες παραβάσεων που είναι παγίως καθιερωμένες στο δίκαιο του ανταγωνισμού και για τις ιδιαίτερα βαρείες παραβάσεις, όπως είναι οι επίδικες· επιδίωξε έτσι την ενίσχυση του προληπτικού αποτελέσματος των κυρώσεων. Την πολιτική αυτή έχει επι-

δοκιμάσει το Δικαστήριο (προαναφερθείσα απόφαση της 7ης Ιουνίου 1983 στις συνεκδικασθείσες υποθέσεις 100/80 έως 103/80, σκέψεις 106 έως 109), το οποίο έχει επίσης κρίνει επανειλημμένα ότι ο καθορισμός του ύψους των κυρώσεων προϋποθέτει την εκτίμηση ενός περιπλόκου συνόλου παραγόντων (προαναφερθείσες αποφάσεις της 7ης Ιουνίου 1983 στις συνεκδικασθείσες υποθέσεις 100/80 έως 103/80, σκέψη 120, και της 8ης Νοεμβρίου 1983 στις συνεκδικασθείσες υποθέσεις 96/82 έως 102/82, 104/82, 105/82, 108/82 και 110/82, σκέψη 52).

357 Η Επιτροπή διαθέτει κατ' εξοχήν τα μέσα για να προβεί σε μια τέτοια εκτίμηση, η οποία μπορεί να ανατραπεί μόνο σε περίπτωση ουσιώδους πλάνης περί τα πράγματα ή περί το δίκαιο. Περαιτέρω, το Δικαστήριο έχει επιβεβαιώσει ότι η Επιτροπή μπορεί να επιμετρεί διαφορετικά, αναλόγως της υποθέσεως, τις κυρώσεις που κρίνει αναγκαίες, ακόμη και αν οι εν λόγω υποθέσεις αφορούν παρόμοιες καταστάσεις (αποφάσεις της 12ης Ιουλίου 1979, στις συνεκδικασθείσες υποθέσεις 32/78, 36/78 έως 82/78, BMW Belgium κατά Επιτροπής, Slg. 1979, σ. 2435, σκέψη 53, και της 9ης Νοεμβρίου 1983 στην υπόθεση 322/81, όπ.π., σκέψεις 111 επ.).

358 Εν προκειμένω, η Επιτροπή διατείνεται ακόμη ότι καθόρισε το ύψος των προστίμων λαμβάνοντας υπόψη κάποιες παρατηρήσεις γενικού χαρακτήρα, που εκτίθενται στην αιτιολογική σκέψη 108 της Αποφάσεως, και κάποιες παρατηρήσεις ειδικού χαρακτήρα, που εκτίθενται στην αιτιολογική σκέψη 109 της Αποφάσεως. Οι πρώτες έπαιξαν ρόλο στον καθορισμό ενός συνολικού ανωτάτου ορίου για το πρόστιμο, ενώ οι δεύτερες επέτρεψαν στην Επιτροπή να κατανείμει αυτό το πρόστιμο ακριβοδίκαια και αναλογικά μεταξύ των διαφόρων ενδιαφερομένων παραγωγών. Από την ίδια τους τη φύση, οι γενικού χαρακτήρα θεωρήσεις δεν έχρηζαν εξατομικεύσεως. Υπενθυμίζει, άλλωστε, η Επιτροπή ότι έλαβε υπόψη τα στοιχεία που προβάλλει σχετικώς η Linz. Όσο για τις ειδικού χαρακτήρα θεωρήσεις, η Επιτροπή φρονεί ότι απάντησε ήδη στα επιχειρήματα της Linz. Αυτός ο τρόπος ενέργειας έχει επιδοκιμαστεί από το Δικαστήριο (απόφαση της 15ης Ιουλίου 1970 στην υπόθεση 45/69, Boehringer Mannheim κατά Επιτροπής, Slg. 1970, σ. 769, σκέψη 55).

359 Η Επιτροπή εκθέτει ότι αιτιολόγησε λεπτομερώς τα πρόστιμα που επέβαλε στις διάφορες επιχειρήσεις, παραθέτοντας τόσο τις ελαφρυντικές όσο και τις επιβαρυντικές περιστάσεις τις οποίες συνεκτίμησε. Προσθέτει ότι δεν υποχρεούται να καταρτίζει μια μαθηματική κατάταξη των προς απόδειξη και των προς απόκρουση της κατηγορίας

στοιχείων, διότι άλλως υπάρχει κίνδυνος να χάσουν τα πρόστιμα το αποτρεπτικό τους αποτέλεσμα. Έτσι, η εξουσία εκτιμήσεως της Επιτροπής δεν πρέπει να είναι ελέγξιμη μέσω μαθηματικών πράξεων, διότι άλλως οι επιχειρήσεις θα περιλάμβαναν εκ των προτέρων το ποσό του ενδεχομένου προστίμου στον υπολογισμό της αποδοτικότητας των σχεδίων συμπράξεών τους. Η Επιτροπή δεν έχει την πρακτική να καθορίζει το ύψος το προστίμων αυθαιρέτως και να παραβαίνει τις υποχρεώσεις που συναρτώνται προς το κράτος δικαίου.

360 Το Πρωτοδικείο διαπιστώνει ότι η Επιτροπή, για να καθορίσει το ύψος του προστίμου που επέβαλε στην προσφεύγουσα, αφενός μεν όρισε τα κριτήρια καθορισμού της τάξεως μεγέθους των προστίμων που θα επέβαλλε στις αποδέκτριες της Αποφάσεως επιχειρήσεις (αιτιολογική σκέψη 108), αφετέρου δε όρισε τα κριτήρια με τα οποία θα στάθμιζε ακριβοδίκαια τα πρόστιμα που θα επέβαλλε σε καθεμιά απ' αυτές τις επιχειρήσεις (αιτιολογική σκέψη 109 της Αποφάσεως).

361 Το Πρωτοδικείο θεωρεί ότι τα κριτήρια που εκτίθενται στην αιτιολογική σκέψη 108 δικαιολογούν επαρκώς την τάξη μεγέθους των προστίμων που επιβλήθηκαν στις αποδέκτριες της Αποφάσεως επιχειρήσεις. Συναφώς, υπενθυμίζει το κατάφωρον της παραβάσεως του άρθρου 85, παράγραφος 1, και ιδίως των στοιχείων α', β' και γ', της Συνθήκης ΕΟΚ, το οποίο δεν αγνοούσαν οι παραγωγοί πολυπροπυλενίου, οι οποίοι ενήργησαν εκ προθέσεως και με τη μεγαλύτερη μυστικότητα.

362 Το Πρωτοδικείο θεωρεί επίσης ότι τα τέσσερα κριτήρια που μνημονεύονται στην αιτιολογική σκέψη 109 είναι πρόσφορα και επαρκή για να οδηγήσουν σε ακριβοδίκαιη στάθμιση των προστίμων που επιβλήθηκαν σε κάθε επιχείρηση.

363 Όσον αφορά τα δύο πρώτα κριτήρια, που μνημονεύονται στην αιτιολογική σκέψη 109 της Αποφάσεως, που είναι ο ρόλος που διαδραμάτισε κάθε επιχείρηση στο πλαίσιο των συμπαιγνιακών διακανονισμών, καθώς και η χρονική διάρκεια της συμμετοχής της καθεμιάς στην παράβαση, πρέπει να υπομνηστεί ότι, δεδομένου ότι οι αιτιολογικές

σκέψεις οι σχετικές με τον καθορισμό του ύψους του προστίμου πρέπει να ερμηνεύονται υπό το φως του συνόλου των αιτιολογικών σκέψεων της Αποφάσεως, η Επιτροπή εξέθεσε με αρκετά εξατομικευμένο, ως προς την προσφεύγουσα, τρόπο το πώς έλαβε υπόψη τα κριτήρια αυτά.

364 Όσον αφορά τα δύο τελευταία κριτήρια, δηλαδή τις παραδόσεις στις οποίες προέβησαν οι διάφοροι παραγωγοί πολυπροπυλενίου εντός της Κοινότητας, καθώς και τον συνολικό κύκλο εργασιών της κάθε επιχειρήσεως, το Πρωτοδικείο διαπιστώνει — βάσει των αριθμητικών στοιχείων τα οποία ζήτησε από την Επιτροπή και των οποίων η προσφεύγουσα δεν αμφισβήτησε την ακρίβεια — ότι, κατά τον καθορισμό του προστίμου που επιβλήθηκε στην προσφεύγουσα, τα κριτήρια αυτά δεν εφαρμόστηκαν κατά τρόπο άνισο σε σύγκριση προς τα πρόστιμα που επιβλήθηκαν σε άλλους παραγωγούς.

365 Επομένως, η αιτίαση της προσφεύγουσας πρέπει να απορριφθεί.

Γ — Η οριοθέτηση της οικείας αγοράς

366 Η προσφεύγουσα υπενθυμίζει ότι οι καταγγελλόμενες με την Απόφαση ενέργειες αφορούσαν μόνο τις βασικές ποιότητες πολυπροπυλενίου και τις « commodities ». Το μεγαλύτερο όμως τμήμα της παραγωγής της προσφεύγουσας απετελείτο από τις ειδικές ποιότητες. Έτσι, το μερίδιο αγοράς της προσφεύγουσας, το οποίο ελήφθη υπόψη κατά τον καθορισμό του προστίμου, ήταν σαφώς διογκωμένο.

367 Εκθέτει, περαιτέρω, ότι η Επιτροπή στηρίχτηκε, για να καθορίσει το ύψος του προστίμου, στο μερίδιο αγοράς της στη Δυτική Ευρώπη και όχι στην Κοινότητα, πράγμα που επίσης οδήγησε σε διόγκωση του μεριδίου της στην αγορά, εφόσον, καθώς η Linz ήταν εγκατεστημένη εκτός Κοινότητας, το κύριο μέρος των παραδόσεών της δεν προοριζόταν για την κοινοτική αγορά.

- 368 Η Επιτροπή υπενθυμίζει ότι η σύμπραξη αφορούσε τόσο τις ειδικές ποιότητες όσο και τις βασικές ποιότητες· επομένως, από την άποψη αυτή, ορθώς εκτίμησε το μερίδιο της προσφεύγουσας στην αγορά.
- 369 Προσθέτει ότι, όπως επεσήμανε στην αιτιολογική σκέψη 109 της Αποφάσεως, έλαβε υπόψη, για τον καθορισμό του ύψους του προστίμου, τις παραδόσεις της προσφεύγουσας εντός της Κοινότητας και όχι εντός της Δυτικής Ευρώπης· αυτό επιβεβαιώνει και η διαφορά που υφίσταται μεταξύ των πινάκων 1 και 2 της Αποφάσεως, καθώς και το γεγονός ότι στη Linz επιβλήθηκε πρόστιμο μικρότερο απ' ό,τι στην ΑΤΟ, ενώ στη δυτικο-ευρωπαϊκή αγορά η Linz κατέχει μεγαλύτερο μερίδιο αγοράς.
- 370 Το Πρωτοδικείο διαπιστώνει ότι, εφόσον η παράβαση αφορούσε όλες τις ποιότητες του πολυπροπυλενίου, ορθώς η Επιτροπή στηρίχτηκε στο μερίδιο αγοράς της προσφεύγουσας συμπεριλαμβανομένων όλων των ποιοτήτων, για να καθορίσει το ύψος του προστίμου που της επέβαλε.
- 371 Πρέπει να επισημανθεί, περαιτέρω, ότι ο πίνακας 1 της Αποφάσεως, ο οποίος περιλαμβάνει τα μερίδια αγοράς των κατ' ιδίαν παραγωγών στη Δυτική Ευρώπη, δεν εχρησίμευσε ως βάση υπολογισμού των προστίμων που επιβλήθηκαν στις διάφορες αποδέκτριες της Αποφάσεως επιχειρήσεις. Συγκεκριμένα, ούτε η αιτιολογική σκέψη 108 ούτε η αιτιολογική σκέψη 109 της Αποφάσεως αναφέρονται στα « μερίδια αγοράς στη Δυτική Ευρώπη (ανά παραγωγό) ». Πράγματι, η Επιτροπή αναφέρεται, στην αιτιολογική σκέψη 109 της Αποφάσεως, στο μέγεθος των επιχειρήσεων στην κοινοτική αγορά του πολυπροπυλενίου, συναριθμώντας μεταξύ των κριτηρίων που χρησιμεύουν στην ακριβοδίκαια στάθμιση του προστίμου που επιβλήθηκε σε κάθε επιχείρηση τις παραδόσεις πολυπροπυλενίου της καθεμιάς εντός της Κοινότητας.
- 372 Εξ άλλου, όπως προκύπτει από μια σύγκριση του επιβληθέντος στην προσφεύγουσα προστίμου με τα πρόστιμα που επιβλήθηκαν στους άλλους παραγωγούς, η Επιτροπή, για να καθορίσει το ύψος του προστίμου που επέβαλε στην προσφεύγουσα, στηρίχτηκε όντως στο μερίδιο αγοράς της προσφεύγουσας στην Κοινότητα και όχι στη Δυτική Ευρώπη.

373 Επομένως, η αιτίαση της προσφεύγουσας πρέπει να απορριφθεί.

Δ' — Η συνεκτίμηση της ελλειμματικής καταστάσεως της αγοράς

374 Η προσφεύγουσα υποστηρίζει ότι η Επιτροπή παρέλειψε να λάβει υπόψη τις σημαντικές ζημιές τις οποίες υπέστη ο κλάδος του πολυπροπυλενίου· παραβλέπει επίσης ότι τα ολέθρια αποτελέσματα τα οποία κατέγραψαν οι παραγωγοί ήσαν απόρροια ενός πείσμονος ανταγωνισμού, ο οποίος είχε ως συνέπεια οι τιμές του πολυπροπυλενίου στη Δυτική Ευρώπη να είναι πιθανότατα οι χαμηλότερες παγκοσμίως.

375 Αμφισβητεί το ότι η αγορά του πολυπροπυλενίου βρισκόταν σε ταχεία ανάπτυξη, όπως αναφέρει στην Απόφαση η Επιτροπή (αιτιολογική σκέψη 108). Στην πραγματικότητα, παρά πάσα προσδοκία, η αγορά του πολυπροπυλενίου δεν γνώρισε την αναμενόμενη επέκταση, λόγω σοβαρής υποχωρήσεως στην εξέλιξη των αναγκών. Κατά συνέπεια, κακώς η Επιτροπή εξέλαβε αυτή την ευνοϊκή εξέλιξη της αγοράς ως επιβαρυντική περίσταση και κακώς αναφέρεται σε έναν κλάδο « χαρακτηρισιζόμενο είτε από χαμηλή αποδοτικότητα είτε από σημαντικές ζημιές ». Στην πραγματικότητα, ο κλάδος ουδέποτε γνώρισε αποδοτικότητα, ούτε καν χαμηλή. Η Linz, ειδικότερα, γνώρισε σημαντικές ζημιές καθ' όλο το χρονικό διάστημα που καλύπτεται από τη φερόμενη παράβαση.

376 Η Επιτροπή, από την πλευρά της, παρατηρεί ότι, προς μετριασμό του ύψους των προστίμων, δέχτηκε ότι οι εμπλεκόμενες επιχειρήσεις υπέστησαν επί μακρότατο χρονικό διάστημα σημαντικές ζημιές στην εκμετάλλευση του κλάδου του πολυπροπυλενίου, παρ' όλον ότι θεωρεί ότι δεν είχε την υποχρέωση να λάβει υπόψη το στοιχείο αυτό.

377 Όσον αφορά τις ζημιές και την ολέθρια εξέλιξη των τιμών, η Επιτροπή ισχυρίζεται ότι, όπως αποκαλύπτουν τα ίδια τα πρακτικά των συναντήσεων, υπήρξε αισθητή βελτίωση της ζητήσεως από το 1982. Αυτό ώθησε τη Solvay στο να προτείνει να τεθεί τέρμα στις συναντήσεις, που είχαν καταστεί άσκοπες (γ. αιτ. παράρτ. 24). Είναι

εσφαλμένος, επομένως, ο ισχυρισμός ότι υπήρξε έλλειψη ισορροπίας μεταξύ προσφοράς και ζήτησεως στην αγορά του πολυπροπυλενίου καθ' όλο το χρονικό διάστημα κατά το οποίο διεξήγοντο συναντήσεις. Αν η Linz υφίστατο ζημίες καθ' όλο αυτό το χρονικό διάστημα, αυτό δεν οφειλόταν αποκλειστικά στην κακή κατάσταση της αγοράς.

378 Το Πρωτοδικείο διαπιστώνει ότι, αντιθέτως προς ό,τι ισχυρίζεται η προσφεύγουσα, η Επιτροπή ανέφερε ρητά, στην αιτιολογική σκέψη 108, τελευταία περίπτωση, της Αποφάσεως, ότι έλαβε υπόψη το γεγονός ότι οι επιχειρήσεις υπέστησαν σημαντικές ζημίες κατά την άσκηση των επιχειρηματικών τους δραστηριοτήτων στον τομέα του πολυπροπυλενίου επί πολύ μακρό χρονικό διάστημα· αυτό δείχνει όχι μόνον ότι η Επιτροπή έλαβε υπόψη τις ζημίες, αλλά και ότι έλαβε υπόψη, κατ' επέκταση, τις δυσμενείς οικονομικές συνθήκες του κλάδου (προαναφερθείσα απόφαση του Δικαστηρίου της 9ης Νοεμβρίου 1983, στην υπόθεση 322/81, αιτιολογική σκέψη 111 επ.), για να καθορίσει, συνεκτιμώντας και τα λοιπά κριτήρια τα οποία μνημονεύει στην αιτιολογική σκέψη 108, την τάξη μεγέθους των προστίμων που θα επέβαλλε στις παραβάτιδες επιχειρήσεις.

379 Το γεγονός, εξ άλλου, ότι η Επιτροπή είχε κρίνει στο παρελθόν ότι, εν όψει των πραγματικών περιστατικών, έπρεπε να λάβει υπόψη την κατάσταση κρίσεως στην οποία βρισκόταν ο οικείος κλάδος της οικονομίας δεν αρκεί για να την αναγκάσει, στην υπό κρίση εδώ περίπτωση, να εκτιμήσει κατά τον ίδιο τρόπο μια τέτοια κατάσταση, άπαξ έχει αποδειχθεί επαρκώς κατά νόμον ότι οι αποδέκτριες της Αποφάσεως επιχειρήσεις διέπραξαν ιδιαίτερας βαρείας παράβαση των διατάξεων του άρθρου 85, παράγραφος 1, της Συνθήκης ΕΟΚ.

380 Επομένως, η αιτίαση πρέπει να απορριφθεί.

Ε — Η συνεκτίμηση των αποτελεσμάτων της παραβάσεως

381 Η προσφεύγουσα διατείνεται ότι οι ενέργειες τις οποίες της καταλογίζει η Απόφαση δεν επέφεραν καμμία συνέπεια ή τουλάχιστον καμμία αισθητή συνέπεια στην κατά-

σταση της αγοράς και ότι δεν προκάλεσε καμμία ζημία στους πελάτες. Υπενθυμίζει ότι προσκόμισε διάφορες μελέτες, όπως το πόρισμα Coopers & Lybrand και τις μελέτες του καθηγητή Albach, που αποδεικνύουν κατά τρόπο αδιάσειστο ότι ούτε οι πρωτοβουλίες καθορισμού τιμών, ούτε τα μέτρα που αποσκοπούσαν στην εφαρμογή τους, ούτε οι φερόμενες ποσοτώσεις είχαν την παραμικρή επίδραση στην αγορά. Φρονεί ότι τα στοιχεία αυτά έπρεπε να συνεκτιμηθούν κατά τη στάθμιση της σοβαρότητας της παραβάσεως και του ύψους των προστίμων. Αντ' αυτού, η Επιτροπή εθεώρησε, για τον καθορισμό του προστίμου, πως η φερόμενη σύμπραξη επέτυχε κατά το μεγαλύτερο μέρος τον στόχο της (Απόφαση, αιτιολογική σκέψη 108).

382 Η Επιτροπή είναι της γνώμης ότι οι διαμαρτυρίες της Linz όσον αφορά την έλλειψη αποτελεσματος της συμπράξεως είναι άστοχες. Αφενός μεν, η σύμπραξη άσκησε όντως πραγματική επίδραση στις τιμές. Αφετέρου δε, η Επιτροπή, για να επιμετρήσει το ύψος των προστίμων, έλαβε όντως υπόψη το γεγονός ότι, σε γενικές γραμμές, οι πρωτοβουλίες καθορισμού τιμών δεν επέτυχαν πλήρως τον στόχο τους (Απόφαση, αιτιολογική σκέψη 108). Κατ' αυτόν τον τρόπο, άλλωστε, έπραξε παραπάνω απ' ό,τι υπερεούτο να πράξει, δεδομένου ότι, κατά το άρθρο 85, πρέπει να καταδικάζονται όχι μόνον οι συμπράξεις που έχουν ως αποτέλεσμα την παρεμπόδιση του ανταγωνισμού, αλλά και εκείνες που έχουν τέτοιο σκοπό.

383 Το Πρωτοδικείο διαπιστώνει ότι η Επιτροπή διέκρινε δύο είδη αποτελεσμάτων της παραβάσεως. Το πρώτο συνίσταται στο γεγονός ότι οι παραγωγοί, αφού συνομολόγησαν τιμές-στόχους κατά τις συναντήσεις, κάλεσαν όλοι τα τμήματα πωλήσεών τους να υλοποιήσουν τις τιμές αυτές, χρησιμοποιώντας τους «στόχους» ως βάση διαπραγματεύσεως των τιμών με τους πελάτες. Βάσει αυτού, η Επιτροπή συνήγαγε ότι υπάρχουν, εν προκειμένω, ισχυρές ενδείξεις ότι η συμφωνία επέδρασε όντως αισθητά στις συνθήκες του ανταγωνισμού (Απόφαση, αιτιολογική σκέψη 74, δεύτερο εδάφιο, που παραπέμπει στην αιτιολογική σκέψη 90). Το δεύτερο συνίσταται στο γεγονός ότι η εξέλιξη των τιμών που χρεώνονταν στους διαφόρους πελάτες, συγκρινόμενη με τις τιμές-στόχους που καθορίζονταν στο πλαίσιο συγκεκριμένων πρωτοβουλιών καθορισμού τιμών, συμφωνεί με τον απολογισμό της εφαρμογής των πρωτοβουλιών καθορισμού τιμών, όπως αυτός προκύπτει από τα έγγραφα που αποκαλύφθηκαν στην ICI και σε άλλους παραγωγούς (Απόφαση, αιτιολογική σκέψη 74, έκτο εδάφιο).

- 384 Πρέπει να σημειωθεί ότι το πρώτο είδος αποτελεσμάτων αποδείχθηκε από την Επιτροπή επαρκώς κατά νόμον, βάσει πολυαρίθμων οδηγιών καθορισμού τιμών που έδιναν οι διάφοροι παραγωγοί, οδηγιών που συμφωνούν τόσο μεταξύ τους, όσο και προς τις τιμές-στόχους που καθορίζονταν κατά τις συναντήσεις, χρησίμευαν δε προφανώς ως βάση για τη διαπραγμάτευση των τιμών με τους πελάτες.
- 385 Ως προς το δεύτερο είδος αποτελεσμάτων, πρέπει να επισημανθεί, αφενός, ότι η Επιτροπή δεν είχε κανένα λόγο να αμφιβάλλει για την ακρίβεια των αναλύσεων στις οποίες προέβαιναν οι ίδιοι οι παραγωγοί κατά τις συναντήσεις τους (βλ. ειδικότερα τα πρακτικά των συναντήσεων της 21ης Σεπτεμβρίου, της 6ης Οκτωβρίου, της 2 Νοεμβρίου και της 2 Δεκεμβρίου 1982, γ. αιτ. παραρτ. 30 έως 33), που δείχνουν ότι οι τιμές-στόχοι που καθορίζονταν κατά τις συναντήσεις μεταφέρονταν, σε μεγάλο βαθμό, στην αγορά, και, αφετέρου, ότι, έστω και αν το πόρισμα της Coopers & Lybrand, καθώς και οι οικονομικές μελέτες που εκπονήθηκαν κατ' αίτηση ορισμένων παραγωγών, αποδείκνυαν το εσφαλμένο των αναλύσεων στις οποίες είχαν προβεί οι ίδιοι οι παραγωγοί κατά τις συναντήσεις τους, η διαπίστωση αυτή δεν θα ήταν ικανή να οδηγήσει σε μείωση του προστίμου, εφόσον η Επιτροπή ανέφερε, στην αιτιολογική σκέψη 108, τελευταία περίπτωση, της Αποφάσεως, ότι, για να μετριάσει το ύψος των ποινών, στηρίχτηκε στο γεγονός ότι οι πρωτοβουλίες καθορισμού τιμών δεν είχαν εν γένει επιτύχει πλήρως τον στόχο τους και ότι, τέλος, δεν υπήρχε κανένα μέτρο καταναγκασμού ικανό να διασφαλίσει την τήρηση των ποσοστώσεων ή των λοιπών διακανονισμών.
- 386 Δεδομένου ότι οι αιτιολογικές σκέψεις της Αποφάσεως που αφορούν τον καθορισμό του ύψους των προστίμων πρέπει να ερμηνευθούν υπό το φως και των λοιπών αιτιολογικών σκέψεων της Αποφάσεως, πρέπει να γίνει δεκτό ότι η Επιτροπή καλώς έλαβε πλήρως υπόψη το πρώτο είδος αποτελεσμάτων και έλαβε υπόψη τον περιορισμένο χαρακτήρα του δευτέρου είδους αποτελεσμάτων. Συναφώς, πρέπει να σημειωθεί ότι η προσφεύγουσα δεν ανέφερε σε ποιο βαθμό δεν ελήφθη επαρκώς υπόψη ο περιορισμένος χαρακτήρας του δευτέρου είδους αποτελεσμάτων, για τον μετριασμό του ύψους των προστίμων.
- 387 Επομένως, η αιτίαση πρέπει να απορριφθεί.

Στ' — Συμφωνία ή εναρμονισμένη πρακτική

388 Η προσφεύγουσα διατείνεται ότι, στο επίπεδο της πολιτικής ανταγωνισμού, οι εναρμονισμένες πρακτικές είναι πολύ λιγότερο επικίνδυνες και, άρα, πολύ λιγότερο σοβαρές παραβάσεις από τις συμφωνίες, οι οποίες δεσμεύουν — νομικά ή ηθικά — τα μέρη και παράγουν στρεβλώσεις του ανταγωνισμού πολύ σημαντικότερες απ' ό,τι οι εναρμονισμένες πρακτικές. Δεδομένου ότι η Επιτροπή δεν μπόρεσε να αποδείξει την ύπαρξη συμφωνιών, η συμπεριφορά της προσφεύγουσας πρέπει να χαρακτηριστεί ως εναρμονισμένη πρακτική και δεν εμφανίζει, επομένως, τον φερόμενο βαθμό σοβαρότητας.

389 Η Επιτροπή αμφισβητεί τον ισχυρισμό της προσφεύγουσας ότι οι συμφωνίες και οι εναρμονισμένες πρακτικές διαφέρουν, αυτές καθαυτές, ως προς τον βαθμό της σοβαρότητάς τους. Κατά την Επιτροπή, ο βαθμός του παράνομου χαρακτήρα μιας συμπίεξης και, άρα, η σοβαρότητά της εξαρτάται από το περιεχόμενο και όχι από τη νομική της μορφή. Είναι κάλλιστα νοητό μια εναρμονισμένη πρακτική να ασκεί στον ανταγωνισμό επίδραση απείρως πιο επιβλαβή απ' ό,τι μια συμφωνία.

390 Το Πρωτοδικείο υπενθυμίζει ότι, όπως προκύπτει από την κρίση που σχημάτισε σχετικά με την απόδειξη της παραβάσεως, αυτό δέχτηκε ότι ορθώς η Επιτροπή είχε χαρακτηρίσει τη διαπιστωθείσα παράβαση ως « συμφωνία και εναρμονισμένη πρακτική », εφόσον τα διαπιστωθέντα πραγματικά στοιχεία απεκάλυψαν ότι οι διάφορες συναφθείσες συμφωνίες και οι διάφορες παρατηρηθείσες εναρμονισμένες πρακτικές εντάσσονταν σε ένα ενιαίο πλέγμα σχέσεων, στο οποίο η προσφεύγουσα προσχώρησε διά της συμμετοχής της σ' αυτές τις συμφωνίες και εναρμονισμένες πρακτικές. Επομένως, η Επιτροπή στηρίχτηκε σ' αυτόν τον ορθό χαρακτηρισμό, για να προβεί στον υπολογισμό του ύψους του προστίμου που θα επέβαλλε στην προσφεύγουσα.

391 Κατά συνέπεια, η αιτίαση αυτή δεν μπορεί να γίνει δεκτή.

- 392 Από το σύνολο των προεκτεθέντων προκύπτει ότι το επιβληθέν στην προσφεύγουσα πρόστιμο είναι ανάλογο προς τη σοβαρότητα της παραβάσεως των κοινοτικών κανόνων του ανταγωνισμού, η οποία διαπιστώθηκε εις βάρος της προσφεύγουσας.

Επί της επαναλήψεως της προφορικής διαδικασίας

- 393 Με χωριστό υπόμνημα της 28ης Φεβρουαρίου 1992, η προσφεύγουσα ζήτησε την επανάληψη της προφορικής διαδικασίας, ώστε να διεξαχθούν αποδείξεις. Υποστήριξε ότι το Πρωτοδικείο, με την απόφαση της 27ης Φεβρουαρίου 1992, στις συνεκδικασθείσες υποθέσεις T-79/89, T-84/89 έως T-86/89, T-89/89, T-91/89, T-92/89, T-94/89, T-96/89, T-102/89 και T-104/89, BASF κ. λπ. κατά Επιτροπής (Συλλογή 1992, σ. II-315, στο εξής: υποθέσεις PVC), διαπίστωσε ότι οι αποφάσεις της καθής στις διαδικασίες PVC ήσαν ανυπόστατες. Η προσφεύγουσα δεν ήταν διάδικος στην υπόθεση εκείνη. Πληροφορήθηκε, ωστόσο, ότι οι εκπρόσωποι της Επιτροπής δήλωσαν, κατά την επ' ακροατηρίου συζήτηση της υποθέσεως εκείνης, ότι η Επιτροπή ενεργεί πάντα με τον ίδιο τρόπο με τον οποίον ενήργησε και στις υποθέσεις PVC. Υπάρχει, επομένως, ισχυρή πιθανότητα η προσβαλλομένη εδώ απόφαση να είναι επίσης ανυπόστατη. Η προσφεύγουσα εγείρει ρητώς τον ισχυρισμό αυτόν, ο οποίος πρέπει, ούτως ή άλλως, να ερευνηθεί και αυτεπαγγέλτως. Μόνο η εξέταση του πρωτοτύπου, το οποίο πρέπει να προσκομίσει η Επιτροπή, μπορεί να διαλευκάνει το ζήτημα αν η Επιτροπή επέφερε, και στην παρούσα υπόθεση, εκ των υστέρων τροποποιήσεις στην Απόφαση. Η προσφεύγουσα επιφυλάσσεται να αναπτύξει περαιτέρω τους ισχυρισμούς της αναλόγως.
- 394 Αφού άκουσε εκ νέου τον γενικό εισαγγελέα, το Πρωτοδικείο θεωρεί ότι δεν συντρέχει λόγος να διατάξει την επανέναρξη, σύμφωνα με το άρθρο 62 του Κανονισμού Διαδικασίας του, της προφορικής διαδικασίας, ούτε να προχωρήσει σε διεξαγωγή αποδείξεων.

- 395 Πρέπει, κατ' αρχάς, να σημειωθεί ότι η προαναφερθείσα απόφαση της 27ης Φεβρουαρίου 1992 δεν δικαιολογεί, αυτή καθαυτή, την επανάληψη της προφορικής διαδικασίας στη παρούσα υπόθεση. Περαιτέρω, στην παρούσα υπόθεση και μέχρι το πέρας της προφορικής διαδικασίας, η προσφεύγουσα δεν ισχυρίστηκε, ούτε καν υπό μορφή νύξεως, ότι η προσβαλλόμενη απόφαση ήταν ανυπόστατη λόγω των πλημμελειών που

διαπιστώθηκαν με την προαναφερθείσα απόφαση της 27ης Φεβρουαρίου 1992. Τίθεται, επομένως, το ερώτημα αν η προσφεύγουσα δικαιολόγησε επαρκώς γιατί δεν προέβαλε ενωρίτερα αυτές τις φερόμενες πλημμέλειες, οι οποίες, εν πάση περιπτώσει, θα έπρεπε να προϋπήρξαν της ασκήσεως της προσφυγής. Έστω και αν εναπόκειται στον κοινοτικό δικαστή να ερευνά αυτεπαγγέλτως, στο πλαίσιο προσφυγής ακυρώσεως δυνάμει του άρθρου 173, δεύτερο εδάφιο, της Συνθήκης ΕΟΚ, το ζήτημα του υποστατού της προσβαλλομένης πράξεως, αυτό ωστόσο δεν σημαίνει ότι πρέπει, σε κάθε προσφυγή που στηρίζεται στο άρθρο 173, δεύτερο εδάφιο, της Συνθήκης ΕΟΚ, να προβαίνει αυτός σε αυτεπάγγελτη έρευνα για το ενδεχομένως ανυπόστατο της προσβαλλομένης πράξεως. Μόνο στην περίπτωση που οι διάδικοι προβάλλουν αποχρώσεις ενδείξεις περί του ανυποστάτου της προσβαλλομένης πράξεως, ο δικαστής υποχρεούται να ελέγχει το ζήτημα αυτό αυτεπαγγέλτως. Εν προκειμένω, η αναπτυχθείσα από την προσφεύγουσα επιχειρηματολογία δεν παρέχει αποχρώσεις ενδείξεις υπέρ του ανυποστάτου της Αποφάσεως. Όπως προκύπτει από τη δήλωση που έκαναν οι εκπρόσωποι της Επιτροπής κατά την επ' ακροατηρίου συζήτηση στις συνεκδικασθείσες υποθέσεις T-79/89, T-84/89 έως T-86/89, T-89/89, T-91/89, T-92/89, T-94/89, T-96/89, T-102/89 και T-104/89, στην οποία στηρίχτηκε η προσφεύγουσα, ούτε στην παρούσα υπόθεση υπάρχει προσηκόντως υπογεγραμμένο πρωτότυπο της Αποφάσεως. Αυτή, όμως, η φερόμενη πλημμέλεια, αν υποθεθεί ότι υφίσταται, δεν άγει, από μόνη της, στο ανυπόστατο της προσβαλλομένης Αποφάσεως. Η προσφεύγουσα, πράγματι, δεν προσκόμισε καμία αποχρώσα ένδειξη, για να εξηγήσει για ποιον λόγο η Επιτροπή θα επέφερε εκ των υστέρων τροποποιήσεις στην Απόφαση το 1986, ήτοι σε μια κανονική κατάσταση, η οποία διέφερε αισθητά από τις ειδικές περιστάσεις της διαδικασίας PVC, οι οποίες χαρακτηρίζονταν από το γεγονός ότι η Επιτροπή έφτανε, τον Ιανουάριο του 1989, στη λήξη της θητείας της. Δεν αρκεί, εν προκειμένω, η επιφύλαξη αναπτύξεως σχετικών ισχυρισμών. Με αυτά τα δεδομένα, δεν υπάρχει κανένας λόγος να πιθανολογηθεί ότι, μετά την έκδοση της προσβαλλομένης αποφάσεως, επήλθε παραβίαση της αρχής ότι μια πράξη, άπαξ εκδοθείσα, δεν θίγεται και ότι ανετράπη έτσι, προς όφελος της προσφεύγουσας, το τεκμήριο νομιμότητας της οποίας απέλαυε η πράξη αυτή ως εκ της εμφανισιάς της. Το γεγονός και μόνον ότι δεν υπάρχει προσηκόντως υπογεγραμμένο πρωτότυπο δεν συνεπάγεται, από μόνο του, το ανυπόστατο της προσβαλλομένης πράξεως. Δεν συντρέχει, επομένως, λόγος να επαναληφθεί η προφορική διαδικασία, ώστε να διαταχθεί νέα διεξαγωγή αποδείξεων. Κατά το μέτρο που η επιχειρηματολογία της προσφεύγουσας δεν θα μπορούσε να δικαιολογήσει αίτηση αναθεωρήσεως, δεν έπρεπε να γίνει δεκτό το αίτημά της περί επαναλήψεως της προφορικής διαδικασίας.

Επί των δικαστικών εξόδων

396

Κατά το άρθρο 87, παράγραφος 2, του Κανονισμού Διαδικασίας του Πρωτοδικείου, ο ηττηθείς διάδικος καταδικάζεται στα δικαστικά έξοδα, εφόσον υπήρχε σχετικό αίτημα

του νικήσαντος διαδίκου. Επειδή η προσφεύγουσα ηττήθηκε, η δε Επιτροπή είχε ζητήσει να καταδικαστεί η προσφεύγουσα στα δικαστικά έξοδα, πρέπει να καταδικαστεί η τελευταία στα δικαστικά έξοδα.

Για τους λόγους αυτούς,

ΤΟ ΠΡΩΤΟΔΙΚΕΙΟ (πρώτο τμήμα)

αποφασίζει:

- 1) Απορρίπτει την προσφυγή.**
- 2) Καταδικάζει την προσφεύγουσα στα δικαστικά έξοδα.**

Cruz Vilaça

Schintgen

Edward

Kirschner

Lenaerts

Δημοσιεύθηκε σε δημόσια συνεδρίαση στο Λουξεμβούργο στις 10 Μαρτίου 1992.

Ο Γραμματέας

H. Jung

Ο Πρόεδρος

J. L. Cruz Vilaça